

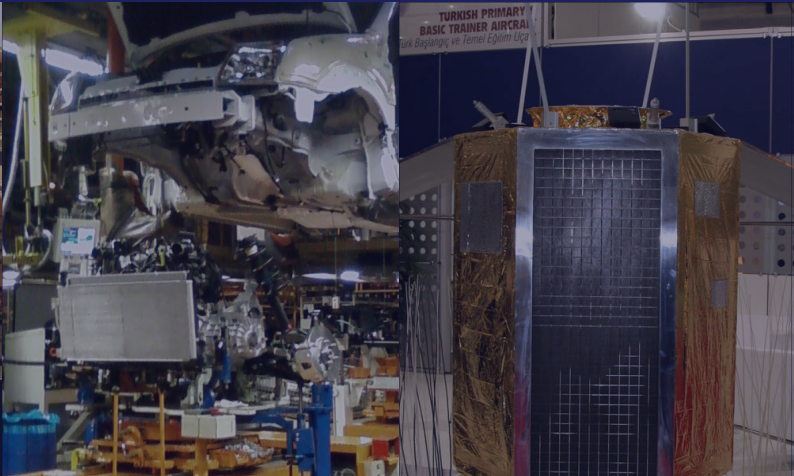
**SE
DE
FED**

SEKTÖREL DERNEKLER FEDERASYONU
FEDERATION OF INDUSTRIAL ASSOCIATIONS

rekabet forumu
REF
TÜSİAD
Sabancı Üniversitesi

Dünya
Ekonomik Forumu
Küresel Rekabetçilik
Raporu'na Göre
Bir Değerlendirme

Türkiye'nin Küresel Rekabet Düzeyi 2011







TÜRKİYE'NİN KÜRESEL REKABET DÜZEYİ

DÜNYA EKONOMİK FORUMU
KÜRESEL REKABETÇİLİK RAPORU'NA
GÖRE BİR DEĞERLENDİRME

Yazanlar

Prof. Dr. Füsun Ulengin

Doç. Dr. Şule Önsel

Selçuk Karaata

Editör


Emre Tamer

Kasım 2011

**SE
DE
FED**

SEKTÖREL DERNEKLER FEDERASYONU
FEDERATION OF INDUSTRIAL ASSOCIATIONS

rekabet forumu
REF
TÜSİAD
Sabancı Üniversitesi



1. Basım: Kasım 2011 İstanbul
(1500 adet)

© 2011, REF-SEDEFED

Her hakkı saklıdır. TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF) ve Sektörel Dernekler Federasyonu'nun (SEDEFED) ismi belirtilerek alıntı yapılabilir

TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu REF
Sabancı Üniversitesi
Yönetim Bilimleri Fakültesi Binası
Orhanlı, Tuzla 34956 İstanbul
Tel: 0216 483 9710
Faks: 0216 483 9715
e-posta: ref@sabanciuniv.edu
www.ref.sabanciuniv.edu

Sektörel Dernekler Federasyonu SEDEFED
Barbaros Bulvarı 24/2 Balmumcu Beşiktaş 34349 İstanbul
Tel:0212 211 49 45
Faks: 0212 211 49 46
e-posta: sedefed@sedefed.org
www.sedefed.org

Kısaltmalar	Açıklamalar
AB	Avrupa Birliği
EUR	Euro (Avro)
BRIC	Brezilya+Rusya+Hindistan+Çin
DYY-FDI	Doğrudan Yabancı Yatırımcılar
GSYİH	Gayrisafi Yurtiçi Hâsıla
GSMH	Gayrisafi Milli Hâsıla
BT	Bilişim Teknolojiler
IMF	Uluslararası Para Fonu
OECD	Ekonomik İşbirliği Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatı
Ar-Ge	Araştırma ve Geliştirme
TÜİK-DİE	Türkiye İstatistik Kurumu-Devlet İstatistik Enstitüsü
KOBİ	Küçük ve Orta Ölçekli İşletme
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜSİAD	Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği
UNCTAD	Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı Örgütü
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
USD	ABD Doları
KDV	Katma Değer Vergisi
KRE	Küresel Rekabetçilik Endeksi
SRE	Sürdürülebilir Rekabetçilik Endeksi
WEF	World Economic Forum – Dünya Ekonomik Forumu

İçindekiler

Yazarların Özgeçmişleri	8
Ana Bulgular	10
Giriş	12
Rekabetçiliğin Tanımı ve Dünya Ekonomik Forumu	
Tarafından Geliştirilen Küresel Rekabetçilik Endeksi	14
Dünya Ekonomik Forumu 2011–2012	
Küresel Rekabetçilik Raporu Çerçevesinde Türkiye Değerlendirmesi	28
Rekabet Üstünlüğü Yaratmada Etkin Beş Bileşen	
Açısından Türkiye'nin Konumu	48
Genel Sonuç ve Öneriler	54
Türkiye'nin Odaklanması Gereken Konular	56
Referanslar	59
Ek 1 WEF Tarafından Ülkelerin Gruplandırılması	60
Ek 2 2009-2011 Türkiye Sıralamaları	61

Değerli Okurlar,

Bugün tüm dünyada, büyüme tartışmalarının merkezinde Rekabet Gücü olgusu yer almaktadır. Mutlulukla gözlemlemekteyiz ki, son dönemde Türkiye ekonomisi üzerine çalışan tüm çevreler de Rekabet Gücü üzerinde durmaya başlamışlardır. Firmalar, sektörler ve hükümetler büyüme planlarını yaparken Rekabet Gücü artışını öncelikli hedef olarak belirlemektedir.

Rekabet Gücü konusuna; gerek entegrasyon hedefi çerçevesinde gözlediğimiz en büyük iş ortağımız Avrupa Birliği ülkeleri, gerekse en büyük rakibimiz olarak ortaya çıkan BRIC Grubu da büyük önem vermektedir.

Bu ortamda Rekabet Gücü'nün doğru ölçümü büyük bir önem kazanmaktadır. Hem farklı sosyo-ekonomik göstergeleri içine dahil edecek şekilde kapsamlı, hem de yıllar ve ülkeler bazında karşılaştırma olanakları sunan endeksler ön plana çıkmaktadır.

Bu standartlara sahip iki Rekabet Gücü endeksinden, Dünya Ekonomik Forumu'nun Küresel Rekabetçilik Endeksi ön plana çıkmıştır. Bu endeks günümüzde dünya ekonomisini yorumlamakta geleneksel ekonomik istatistiklerin önüne geçmiştir.

Türkiye'nin rekabet gücündeki sürdürülebilir artışın temelinde; sektörlerin ve firmaların rekabet güçlerini artırmaları yatmaktadır. Sektörel Dernekler Federasyonu –SEDEFED kuruluşunda belirlediği vizyonundan hareketle, 2009 yılından bugüne temel odak noktasını "Türkiye'nin ve Sektörlerin Sürdürülebilir Rekabet Gücünün Artırılması"na hizmet etmek üzere belirlemiştir. TÜSİAD – Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu – REF'in misyonunda da "...Türk özel sektörünün kalıcı bir pazar payı elde edebilmesi için gerekli rekabet gücü, teknoloji yönetimi ve kıyaslama çalışmalarını yapmak..." ifadesi yer almaktadır.

Bu çerçevede SEDEFED ile REF ile süren işbirliğinin geliştirilmesi ile "Ulusal Rekabet Gücü", "Sektörel Rekabet Gücü" ve "Firma Bazında Rekabet Gücü" temelinde önemli çalışmalar yapılmaktadır.

Okumakta olduğunuz rapor bu çalışmalar içinde "Ulusal Rekabet Gücü" kapsamında hazırlanmıştır. 2011 yılında bu kapsamda yapılan tüm diğer çalışmalarla birlikte, 16 Kasım 2011 tarihinde 7. Rekabet Kongresi'nde sunulacaktır.

Raporun yazımında ve yayınlamasında katkıda bulunan arkadaşlarımıza sonsuz teşekkürü bir borç biliriz. Firmasının, sektörünün ve sonuç olarak ülkesinin rekabet gücünü artırmayı hedefleyen tüm okurlarımız için yararlı bir çalışma olmasını dileriz.

Timur Erk
SEDEFED Yönetim Kurulu Başkan

Doç. Dr. İzak Atiyas
REF Direktörü

Yazarların Özgeçmişleri

Prof. Dr. Füsun Ülengin / Doğuş Üniversitesi

1983'de İTÜ İşletme Mühendisliğı Bölümü'nden lisans, 1985'de Boğaziçi Üniversitesi Endüstri Mühendisliğı Programından yüksek lisans derecelerini almıştır. 1987–1989 yılları arasında Waterloo Üniversitesi Management Science Bölümü'nde doktora çalışmaları yapmıştır. 1989 yılında İTÜ İşletme Mühendisliğı programlarında doktora çalışmalarını tamamlamıştır.

1989–1990 yıllarında Birmingham Üniversitesi Production Engineering Bölümü'nde doktora sonrası çalışmalar yapmıştır. 1990'da yardımcı doçent, 1992'de doçent ve 1999'da profesör unvanlarını almıştır.

1996–1998 yılları arasında İTÜ İşletme Fakültesi Dekan Yardımcılığı, 2002–2004 yılları arasında da İTÜ İşletme Fakültesi Dekanlığı yapmıştır. 2005 yılında İTÜ İşletme Fakültesi'nden emekli olan Ülengin, halen Doğuş Üniversitesi Endüstri Mühendisliğı Bölümü'nde çalışmakta olup ve söz konusu üniversitede 2006'dan bu yana Bölüm Başkanlığı görevini, 2008 den itibaren de Mühendislik Fakültesi Dekanlığı görevlerini sürdürmektedir.

Temel ilgi alanları, lojistik ve ulaştırma, karar verme ve uluslararası rekabettir. European Journal of Operational Research, Omega, Transportation Research E ve benzeri bilimsel dergilerde yayınlanmış çok sayıda bilimsel yayını mevcuttur. Journal of Transport Policy Uluslararası Yayın Kurulu üyesidir. Computers, Environment and Urban Systems, Journal of Transport Policy, European Journal of Operations Research (EJOR), Omega, Applied Mathematical Modelling ve International Journal of Information Systems and Social Change (IJSSC) isimli uluslar arası dergilerde hakemlik yapmaktadır.

2004 World Conference of of Transportation Research Society tarafından düzenlenen 10. Dünya Ulaştırma Konferansı'nın Program komitesi Başkanı, 8. IFAC Symposium on Computational Economics & Financial and Industrial System (CEFIS) (2007) Ulusal Organizasyon Komitesi Başkanı, Odysseus Logistics Workshop (2009) Eşbaşkanlığı ve Program Komitesi Başkanlığını gerçekleştirmiştir.

2008 den bu yana World Conference on Transport Research Society (WCTRS) Uluslararası Bilim Kurulu Başkan Yardımcılığı, 2010'dan bu yana ise TOBB Türkiye Ulaştırma ve Lojistik Meclisi Danışmanlığı görevini sürdürmektedir.

Doç. Şule Önsel / Doğu Üniversitesi

1993 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nü bitirdikten sonra yüksek lisans ve doktora derecelerini yine aynı üniversitenin Fen Bilimleri Enstitüsü, Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı'ndan aldı. 1996-2005 yılları arasında İTÜ İşletme Fakültesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde önce araştırma görevlisi, daha sonra yardımcı doçent olarak çalıştı.

Önsel, 2005 Eylül'ünden itibaren Doğu Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Endüstri Mühendisliği'nde çalışmakta olup 2007 Eylül'ünden itibaren Mühendislik Fakültesi Dekan Yardımcılığı görevini sürdürmektedir.

Eurasian and East Meditteranean Institute of Transport and Logistics Society, Institute for Operations Research and Management Science, Yöneylem Araştırması Derneği, World Conference on Transport Research Society ve International Society on Multiple Criteria Decision Making bilimsel derneklerine üye olan Önsel, çeşitli ulusal ve uluslararası kongrelerin düzenlenmesine katkıda bulunmuştur. Halen World Conference on Transport Research Society'nin "Transport in Developing Countries" Grup Başkan Yardımcılığını yapmaktadır.

Önsel'in European Journal of Operational Research, Socio-Economic Planning Science, Transportation Research gibi dergilerde çıkan makaleleri arasında "A New Perspective on the Competitiveness of Nations", "A Power-Based Measurement Approach to Specify Macroeconomic Competitiveness of Countries", "A Dynamic Approach to Scenario Analysis: The Case of Turkey's Inflation Estimation" ve "A Problem-Structuring Model For Analyzing Transportation-Environment Relationships" sayılabilir.

Selçuk Karaata

Yıldız Teknik Üniversitesi Makine Mühendisliği eğitiminin ardından ilk lisansüstü çalışması için İstanbul Üniversitesi İşletme İktisadi Enstitüsü'nde Genel İşletme programına katıldı. New York Üniversitesi'nde finans piyasalarına ilişkin katıldığı programın ardından, European Society for Science and Technology programı bünyesinde İstanbul Teknik Üniversitesi ve İsveç Linköping Üniversitelerinde Bilim, Teknoloji ve Toplum konulu yüksek lisans programını tamamladı. 1991-2005 yılları arasında Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.'de Kurumsal Pazarlama ve Genel Sekreterlikte görev yaptı.

Yapı Kredi'de Genel Müdür Ofisi'nde Bölüm Yönetmeni görevinin ardından 01.09.2005 itibariyle TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu'nda göreve başladı. Ulusal İnovasyon Girişimi Koordinatörlüğü ve Direktör Yardımcılığı görevlerini üstlenen Karaata'nın ilgi alanları; yenilik-inovasyon, KOBİ'ler, endüstriyel dinamikler, yenilenebilir enerji kaynakları olarak sayılabilir.

Bu alanlarda Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı kapsamında uzman olarak rapor yazımlarında görev üstlenmektedir. Silivri SİAD Onursal Üyeliği ve ISO Kalite ve Teknoloji İhtisas Kurulu Üyeliği bulunmaktadır.

Ana Bulgular

Bu bölüm, bir bakıma yönetici özeti yerine geçmesi amacıyla kurgulanmıştır. Bölüm, rapordaki ana bulgular hakkında özet bilgi vermeyi hedeflemektedir. Sağlıklı ve bütünsel bir analiz yapabilmek için ise raporun tümünün okunmasını salık vermekteyiz.

1.Türkiye küresel rekabet sıralamasında yükseliyor.

Türkiye, Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından her yıl yayınlanan “Küresel Rekabetçilik Raporu”nda;

- 2009-2010’da, 133 ülke arasında 61. sırada yer almıştır,
- 2010-2011’de, bu kez 139 ülke içinde yine 61. olarak yerini korumuştur,
- 2011-2012’de ise 142 ülke arasında 59. sıraya yükselmiştir.

2.Türkiye 2011’de tekrar sınıf atlama noktasına geldi.

Raporda, ülkeler kalkınma aşamalarına göre gruplandırarak incelenmektedir. Bu esasa göre Türkiye;

- 2009-2010’da “Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri” grubundayken;
- 2010-2011’de, OECD’nin 2010 raporunda da belirttiği üzere GSMH’de yaşadığı %14’lük kayıp nedeni ile “Verimlilik Odaklı Ülkeler” grubuna düşmüştü;
- 2011-2012’de tekrar “Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri” arasındaki konumuna geri dönmüştür.

3.Türkiye 7 bileşende küresel ortalamanın üstünde, 5 bileşende ise altında yer alıyor.

2011–2012 raporunda analiz edilen 142 ülkenin verileri ile Türkiye’nin verileri arasında bir karşılaştırma yapılmıştır. 142 ülkenin ortalama değerleri ile karşılaştırma yapıldığında, 2010-2011 dönemine benzer şekilde,

Türkiye’nin Küresel Rekabetçilik Endeksi-KRE’yi oluşturan 12 bileşenden 5’inde **ortalamanın altında bir değere sahip olduğu görülüyor. Bu bileşenler;**

- “Kurumsal Yapı”,
- “Yükseköğretim ve İşbaşında Eğitim”,
- “Emek Piyasalarının Etkinliği” ve
- “İnovasyon”dur.

Ortalamanın üstünde olunan bileşenler ise

- “Altyapı”, “Sağlık ve İlköğretim”,
- “Ürün piyasaları etkinliği”,
- “Finansal Piyasaların Gelişmişliği”,
- “Teknolojik Altyapı”,
- “Pazar Büyüklüğü” ve
- “İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi”dir.

Özellikle “Pazar Büyüklüğü”nde, değerlendirmeye alınan ülkeler içinde önemli bir farkla ortalamanın üstüne çıkmıştır.

Çeşitli ülke ve ülke grupları ile karşılaştırmalar

4. Türkiye ile aynı grupta (“Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri”) bulunan ülkelerin değerlerinin ortalamaları alındığında “Pazar Büyüklüğü” bileşeninde yine dikkat çekici bir yükseklik göze çarpmaktadır. “Emek Piyasalarının Etkinliği” bileşeninde ise Türkiye, içinde bulunduğu grup ülke ortalamasına göre bir hayli geridedir. Sıralama içinde ülke sayısının artmasına karşın sıralamada 61. sıradan 59. sıraya çıkmayı başarmış olan Türkiye; bu yıl Estonya, BRIC ülkeleri olarak ifade edilen Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin yanında; Güney Afrika, Meksika, Malezya ve Endonezya ile karşılaştırılmıştır.

5. **Estonya**, 2008-2009 yılında “Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri” içindeyken 2009-2010 yılında “İnovasyon Odaklı Ülkeler” arasına yükselmiş hatta sıralama içindeki yerini 2 basamak artırmıştır. Bu sene ise, içinde bulunduğu ülke grubunu ve sırayı koruyabilmiş olan Estonya, Doğu Avrupa’nın en iyi performans gösteren AB üyesi iki ülkesinden biridir.

6. **BRIC ülkeleri** olarak ifade edilen Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin, genel olarak yükseliş içindedirler. Bu ülkeler içinde en ciddi yükselişi bu yıl Brezilya göstermiş ve 5 basamak birden yukarı çıkmıştır.

7. Bunun yanı sıra, son 3 yıldaki performanslarına bakıldığında ise **Güney Afrika’nın** makroekonomik istikrarını geliştirdiği görülmektedir. Özellikle içinde bulunduğu bölgeye göre büyük ölçekli olan ekonomisinden yararlanan ve böylelikle bölgenin rekabet gücü en yüksek ülkesi olan Güney Afrika kurumlar, finansal piyasaların gelişmişliği bileşenlerinde iyi bir performans sergilemektedir.

8. **Meksika**, 2009-2010 döneminde Türkiye ile birlikte “Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri” içindeyken 2010-2011 döneminde bizimle birlikte “Verimlilik Odaklı Ülkeler” arasına düşmüş ve yine bizimle birlikte 2011-2012 döneminde geçiş ülkeleri içine girmiş ve 66. sıradan 58. sıraya yükselmiştir.

9. **Malezya ve Endonezya**, “Verimlilik Odaklı Ülkeler” içinde olsalar da, Malezya genel sıralamada 26. sıradan 21. sıraya yükselebilmiştir. Endonezya ise gelecek 10 yıl içinde büyüme açısından ilk 10’a girmesi beklenen ülkelere biri olarak görülmektedir.

Giriş

Rekabet gücünün artırılabilmesi, uluslararası alanda rakipleri ile kıyasıya mücadele eden işletmelerin yenilik yapma kapasitelerini geliştiren, dünya fiyat ve standartlarında mal üretip satmalarına olanak sağlayan bir iş yapma ve çalışma ortamına bağlıdır. Bu yolla, verimlilik ile reel milli gelirden artış sağlanacak ve sürdürülebilir kalkınma gerçekleştirilebilecektir.

Uluslararası rekabet gücü; ülkede yaşayan tüm bireylerin yaşam standartlarında artış meydana getirecek bir biçimde, ülkede yerleşik işletmelerin uluslararası piyasalarda ürettikleri mal ve hizmetleri satabilme yeteneğidir. Ancak, uluslararası rekabet ortamında; firmaların dinamik ve rekabetçi yönetim stratejileri, rekabet şanslarını artırmakta tek başına yeterli olmamaktadır. Bu artış için firmaların içinde yaşadıkları ülkelerin uluslararası gücünden yararlanmaları, destek almaları gerekmektedir.

Küreselleşen dünyada uluslararası düzeyde rekabet edebilmek; gerek gelişmiş, gerekse de gelişmekte olan ülkeler açısından büyük önem taşımaktadır. Politika yapıcılar için genel olarak en önemli konular, ekonomiyi rekabet edebilir koşullara getirebilmek ve küresel risklerle sağduyulu ve akılcı bir yaklaşımla başa çıkabilmektir.

Son bir yıllık dönemde dünya ekonomisinde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki ayrışmanın belirginleştiği, uluslararası ekonomik ve finansal politikalarda tam bir koordinasyonun sağlanamadığı, özellikle bazı gelişmiş ülkelerde hükümetlerin gerekli kararları zamanında alamadığı, küresel ölçekte makroekonomik ve finansal istikrarın sağlanamadığı ve belirsizliklerin artarak sürdüğü bir süreç yaşanmıştır.

Son yıllarda, dünyadaki ekonomik gücün ve küresel rekabet gücünün; gelecek vaat eden ve gelişmekte olan ülkelere doğru kaydığı görülmektedir. Bu trend yeni global krizden sonra daha belirgin hale gelmiştir. 2011'in başlarında dünya ekonomisindeki iyileşme; Kuzey Afrika ve Orta Doğu bölgelerinde devam eden çalkantılar, Japonya depremi, emtia fiyatlarında sert yükselişler gibi çalkantılara karşın kuvvetlenmeye devam etmiştir. Ancak gelişmiş ekonomilerde büyüme süreci nispeten zayıf ve işsizlik yüksek seyrederken; Gelişmekte Olan Piyasa ekonomilerinde kuvvetli büyümenin bu ekonomilerde aşırı ısınmaya ve beraberinde enflasyona yol açması, en ciddi risk olarak görülmektedir.

Gelişmiş Ekonomiler incelendiğinde, ABD'de zayıf seyreden büyüme ve hızla bozulan mali durum, Avrupa Birliği/Euro Bölgesi (AB) tarafında ise benzer şekilde görülen yüksek borçluluk ve bunun Avrupa bankacılık sistemi üzerinde oluşturabileceği sorunlar, risklerin en başında gelmektedir (Gürer, 2011).

2009 yılında küresel finans sektöründe başlayan ve daha sonra derinleşerek reel sektöre de ulaşan krizden önceki ardışık 27 çeyreklik dönem boyunca Türkiye, güçlü bir ekonomik büyüme yaşamıştır. Bu durum Türkiye'yi, Avrupa'nın en hızlı büyüyen ülkeleri arasına getirmiştir. Ancak global kriz birçok ülkenin makroekonomik ve finansal stabilitesini etkilemiş ve global ekonomik faaliyetlerde önemli bir gerilemeye neden olmuştur. Türkiye krize karşı dayanıklı bir yapı arz etmekle birlikte, dış talepte azalma ve uluslararası sermaye akışındaki yavaşlama, Türkiye ekonomisine negatif etki yaratmış ve 2009 yılında ekonomik daralmaya yol açmıştır. Ancak yaşanan pozitif gelişmeler sonucunda ekonomi

2009'un son çeyreğinde hızlı bir iyileşme sürecine girmiş ve %5,9'luk büyüme oranı ile dünyanın en hızlı iyileşme gösteren ekonomileri arasına girmiştir.

Güçlü ekonomik büyüme, 2010'da da devam etmiş ve birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü çeyreklerde sırası ile %12, %10,3, %5,2 ve %9,2 seviyelerine ulaşarak 2010'da toplam %8,9 büyüme oranını gerçekleştirmiştir. 2009'da milli gelirden %10'ları aşan daralma ve buna eşlik eden %15'i aşan işsizlik, 2010 da %7-8'lik bir büyüme ve %10'lara inen bir işsizliğe yerini bırakmıştır. Aslında 2010 başarısı büyüme başarısından çok hızlı bir toparlanma başarısıdır.

2009 öncesi dönemde önemli ölçüde ihracat ile büyüyen Türkiye, 2009 krizi ile birlikte daralan ihracat pazarlarındaki toparlanmanın gerçekleşmemesi ve/veya çok zayıf kalması nedeniyle; 2010 yılında, bu sefer iç talebe dayalı olarak büyümeye tekrar başlamıştır. 2008 sonrasında, finansal kriz ve durgunluğunu takip eden dönemde Çin ve Hindistan başta olmak üzere Türkiye, Güney Afrika, Kolombiya ve benzeri bölgesel güçlerdeki yükseliş; aslında ABD, Avrupa ve Japonya'daki ekonomik zayıflamanın bir neticesi olarak düşünülmektedir (ISO, 2011) 2011 Yılı Ekim ayı itibariyle de başta Avrupa ve Japonya olmak üzere gelişmiş piyasalardaki yavaşlamanın devam edeceği öngörülmektedir. (IMF 2011)

Görüldüğü gibi, günümüzde hemen hemen tüm ülkelerin başta gelen ekonomik hedefi, dışa açılma ve dolayısıyla birer "küresel oyuncu" haline gelmektir. Küresel oyuncu olmanın başta gelen koşulunun da her düzeyde rekabet gücünü sürekli olarak artırmaktan geçtiği genel kabul görmektedir. Bu bağlamda; ülkelerin uluslararası rekabet düzeyinin anlaşılır ve ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmesi politika yapımcıların ve devlet kurumlarının üst düzey yöneticilerinin karar verme süreçlerinde, politikaların belirlenmesi sırasında diğer ülkelerle kıyaslama olanağı sağlamak, ülkenin performans düzeyinin zaman içerisindeki gelişimini izlemek ve salt şirketlerin değil ülkelerin de dünya pazarında nasıl rekabet ettiklerini analiz etmek konularında yol gösterici bir rol oynayacaktır.

Gerek teori, gerekse de gözleme dayalı kanıtlar, rekabetçilik için çok sayıda kritik bileşen olduğunu ortaya koymaktadır.

Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından geliştirilen Küresel Rekabetçilik Endeksi-KRE (Global Competitiveness Index) çok sayıda parametreyi dikkate alarak, ülkeler arasında bir sıralama yapmayı önermektedir. Bu çerçevede, WEF tarafından gerçekleştirilen ve her yıl Eylül ayında yayınlanan sıralama "Küresel Rekabetçilik Raporu" (Global Competitiveness Report) adıyla yayınlanmaktadır.

Sektörel Dernekler Federasyonu (SEDEFED) ve TÜSİAD Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), WEF Raporunu; Türkiye sonuçları açısından karşılaştırmalı olarak yorumlayan "Türkiye'nin Küresel Rekabet Düzeyi" başlığındaki bu çalışmayı her yıl Rekabet Kongresi'nde kamuoyu ile paylaşmaktadır.

Bu raporun amacı; Türkiye'nin;

- rekabet gücü yüksek bir ekonomi olması yolunda, Dünya Ekonomik Forumu tarafından yapılan değerlendirmeleri gündeme taşımak;
- mevcut durumdaki rekabet gücünü farklı boyutları ile mercek altına alabilmek
- rekabet gücünü iyileştirmiş ülkelerle karşılaştırarak; bu yolda hızla ilerlemesi için hangi alanlarda iyileştirmeye ihtiyacı olduğunu ortaya çıkarmaktır.

1. Bölüm

Rekabetçiliğin Tanımı ve Dünya Ekonomik Forumu Tarafından Geliştirilen Küresel Rekabetçilik Endeksi

Dünya Ekonomik Forumu'nun yaptığı değerlendirmeye göre "Küresel Rekabetçilik Raporu 2011-2012", küresel ekonomide belirsizliğin yeniden doğduğu bir dönemde yayımlanmıştır (WEF, 2011). 2011 başında dünya genelinde iyileşme kesin gibi görünmekteydi. IMF'nin tahminlerine göre, 2011 yılı için dünya ekonomisinin %4.3 oranında, 2012 yılı için ise %4.5 oranında büyüyeceği tahmin edilmiştir. Ancak yıl ortasında, gelecek döneme dair ekonomik görünümde belirsizlikler yeniden ortaya çıkmış, çok sayıda ülkenin büyüme tahminleri aşağı çekilmiş; ABD ve Avrupa'daki siyasi gelişmeler, büyümenin yeniden inşa edilebilmesi için ihtiyaç duyulan güven ortamını olumsuz yönde etkilemiştir.

Son dönemde yaşanan ekonomik gelişmeler ekonomik büyümenin eşit bir biçimde dağılmadığına ilişkin izlenimi güçlendirmiştir. Diğer taraftan gelişmekte olan ülkeler ve özellikle Asya ülkeleri, görece güçlü bir büyüme performansı sergilemiştir. Bu ülkelerin 2011 yılında %6.6, 2012 yılında ise %6.4 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir. Bu ülkeler aynı dönemde sermaye akımlarını çekmeyi de başarmışlardır.

ABD, Japonya ve Avrupa düşük ve azalan ölçülerde büyüme sergilerken, stabil özellikler barındıran yüksek işsizlikle de mücadele etmek durumunda kalmışlardır. 2011 yılı boyunca GSYİH büyüme oranları, durgunluk döneminde oluşan işsizlik oranlarını düşürmek için yeteri kadar güçlü olmayacaktır. Bu bağlamda; dünyadaki tüm bölgelerde, ekonomi yönetimi alanındaki politika belirleyicilerin zorlukları göğüslemekle karşı karşıya olduğu açıktır. Özellikle gelişmekte olan ülkeler, iç talepten dolayı fayda sağlamakta, bununla birlikte yükselen emtia fiyatları kaynaklı enflasyonist baskıyı da hissetmektedir. Gelişmiş ekonomilere bakıldığında ise; Japonya'daki yıkıcı deprem ve Avrupa, ABD ve Japonya'nın kamu borçlarının sürdürülebilir olup olmadığı konuları yatırımcıların ve iş dünyasının güvenini etkilemekte, kısa dönemde ekonomik görünüm için bir belirsizlik perdesi oluşturmaktadır. Bu ülkelerde özellikle bankacılık sektörünün içinde bulunduğu kırılganlık bu belirsizlikte önemli bir etmendir.

Dünya Ekonomik Forumu - WEF, gerek gelişmiş, gerekse de gelişmekte olan ülkelerin ekonomik görünümünü ve bu görünümün beraberinde yarattığı siyasi baskıların, uzun dönemli rekabet gücü kazanımının temellerine zarar vermemesi gerektiğini savunmaktadır. WEF; bazı Euro Bölgesi ülkelerinde yaşanan güçlüklerin nedeni olarak, bu ülkelerin rekabet gücü konusunda sergiledikleri mütevazı ölçekteki performansı göstermekte, bu durumun ise uzun dönemli üretkenlik artışını sınırlandırdığını savunmaktadır.

Ülkelerin mali piyasalarını istikrarlı hale getirerek borç yüklerini azaltma yönündeki yol haritalarının rekabet güçlerini artıracı yönde reformlarla desteklenmesi gerekir. Gelişmekte olan ülkelerin rekabet güçlerini artırabilmeleri için ise yapısal reformlar ve yüksek oranlı büyüme performansları uygun bir ortam sağlamakta, böylece ekonomik büyümenin sürdürülebilirliği de desteklenmektedir. Rekabet gücü yüksek düzeyde bulunan ekonomilerin verimlilik artışlarını garantileyecek unsurlara sahip oldukları, bu unsurlarla birlikte yüksek düzeyde gelir de sağlayabildikleri bilinmektedir.

Rekabet gücünün hem statik, hem de dinamik bileşenleri mevcuttur: Bir ülkenin verimlilik düzeyi, "yüksek gelir düzeylerini sürdürebilme yeteneğini" ortaya koymakta; ayrıca yatırımların geri dönüş oranlarında (returns to investment) ana belirleyici olmakta, "yatırımların geri dönüşü" de bir ekonominin büyüme potansiyelinin anahtar faktörlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Rekabetçiliğin çok sayıda ve karmaşık bir yapıda belirleyicileri olduğu bilinmektedir. Yüzerce yıl boyunca ekonomistler ulusların refah düzeyini belirleyen etmenler üzerinde durmuştur. Adam Smith uzmanlaşma ve işbölümü üzerine odaklanmış; neoklasik ekonomistler fiziksel sermayeyi ve altyapıyı vurgulamış; son olarak da diğer mekanizmalara odaklanma artmıştır. Bu mekanizmalar daha çok eğitim, teknolojik ilerleme (bir ülkenin teknolojiyi kendi içinde geliştirmesi veya dışarıdan alması), makroekonomik istikrar, iyi yönetim, kanunların uygulanabilmesi, şeffaf ve iyi işleyen kurumların varlığı, işletmelerin uzmanlaşmaları, talep, piyasa büyüklüğü ve diğer bazı etmenler üzerinde odaklanmıştır.

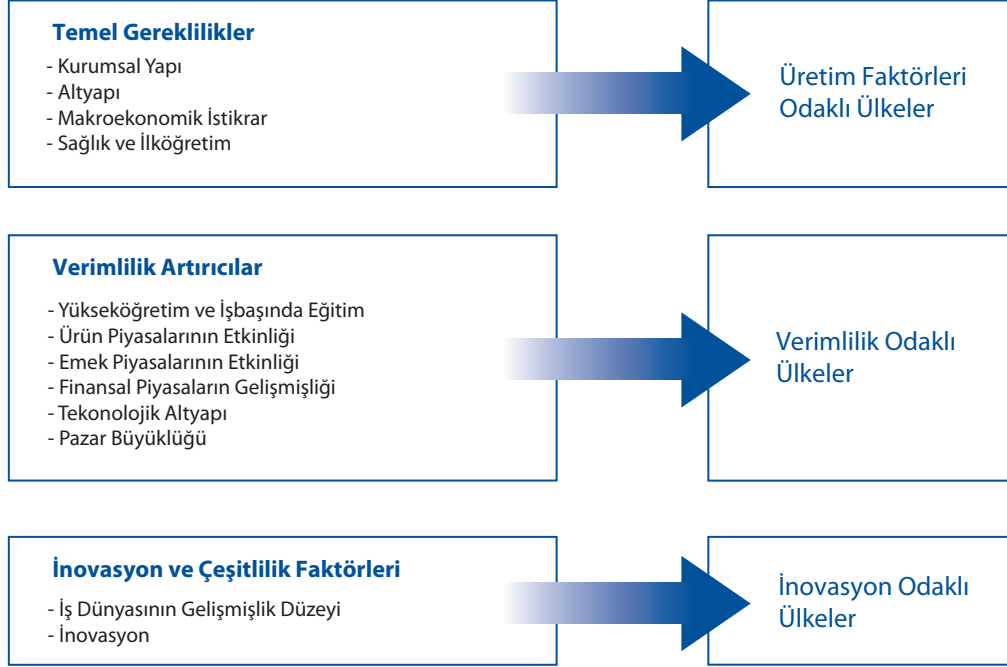
Refah düzeyi bir ekonominin verimlilik düzeyi ile belirlenir. Verimlilik düzeyi ise bir ülkenin insan kaynağı, sermaye ve doğal kaynaklarıyla kişi başına ürettiği ürün ve hizmetlerin değeri ile ölçülür. Verimlilik, bir ülkenin fiyat düzeyi ile ölçülen ürün ve hizmetlerinin değerine olduğu kadar; bu ürün ve hizmetlerin üretim sürecinin etkinliğine de bağlıdır. Verimlilik yüksek ücret seviyelerini, güçlü bir para birimini ve sermaye yatırıma çekici düzeylerde getiriye destekler. Tüm bunların sonucu ise daha yüksek düzeyde yaşam standardı anlamını taşır. Bu nedenle rekabetçilik verimlilikle ölçülür.

Ülkeler arasında verimliliği (son olarak da refah düzeyini) etkileyen unsurların neler olduğunun belirlenmesi uzun yıllardır ekonomik araştırma disiplininin uğraş konularından biridir. Teorik modeller öncelikle ekonomik büyüme sürecinde sermaye birikimini irdelemiştir. Son yıllarda ise artan bir biçimde daha çok "bilgi" alanına odaklanma söz konusudur. Çok sayıda göstereyi barındıran veri grupları ile yapılan gözleme dayalı araştırmalar, verimliliği etkileyen unsurların etki düzeylerini test edebilme şansı tanımıştır. Bu etmenlerin sınıflandırılması durumunda önemli olanlar arasında; kurumsal yapının rolü (institutions), ticarete ve yatırıma açıklığı, coğrafi konumu ve iş ortamının kalitesini, verimliliği ortaya koyan unsurlar bulunmaktadır. Ancak etmenler ve bu etmenlerin rolleri üzerinde genel bir mutabakat sağlanmış olsa da, tartışmalar halen devam etmektedir. Araştırma sonuçları, dikkate alınan ülkelerin kendi özel durumlarına göre değişkenliğin olabileceğini ortaya koymaktadır.

Gerek teori, gerekse de gözleme dayalı kanıtlar, rekabetçilik için çok sayıda kritik bileşen olduğunu ortaya koymaktadır. Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından geliştirilen yeni Küresel Rekabetçilik Endeksi-KRE (Global Competitiveness Index) çok sayıda parametreyi dikkate alarak ülkeler arasında bir sıralama yapmayı önermektedir. Buradaki asıl gaye, ülkelerin verimlilik düzeyini belirleyen etmenleri ortaya koyup, o ülkenin güçlü ve zayıf yanlarını ortaya koymak ve politika yapıcılara yol gösterebilmektir. Dünya Ekonomik Forumu, ülkelerin kalkınma aşamalarına göre üç kategoriye ayırmaktadır. Bu kategoriler ve rekabet gücüne dair bileşenlerle arasındaki ilişki Şekil 1'dedir.

Forum tarafından rekabetçiliği ölçülen 142 ülkenin hangi grupta yer aldığına dair tam liste ve daha detaylı bilgiyi Ek 1'den elde etmek mümkündür. Her bir bileşen hakkında detay ise 1.3. bölümündedir.

Şekil 1 Dünya Ekonomik Forumu Modeli, WEF Küresel Rekabetçilik Raporu, 2011–2012



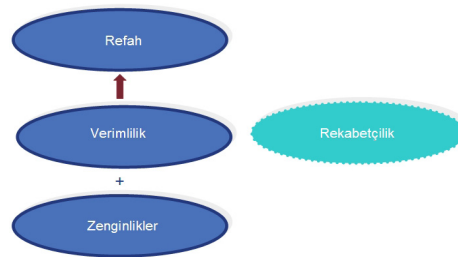
1.1. Küresel Rekabetçilik Endeksinin Yapıtaşları

Dünya Ekonomik Forumu tarafından 2005 yılında yenilenen endeksin hazırlanma nedeni verimliliğin nedenlerini daha etkin bir biçimde ortaya koymaktır. Endeksin çerçevesini üç adet yapıtaşı oluşturmaktadır. Bunlar; zenginlikler (endowment), makroekonomik ve mikroekonomik rekabetçiliktir.

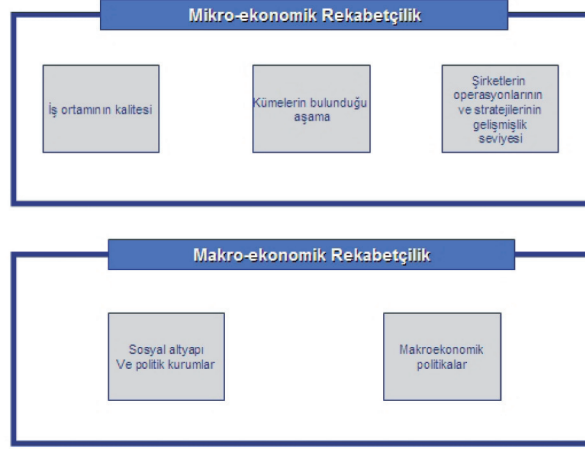
Zenginlikler refah düzeyini doğrudan etkilemekte, bu zenginlikler arasında da doğal kaynaklar, coğrafi konum veya büyük bir iç pazar gibi bir ülke için var olan avantajlar sayılmaktadır. Şekil 2’de rekabetçilik konusunda WEF’in yaklaşımına dair grafik gösterim bulunmaktadır. WEF’e göre bir ülkenin sahip olduğu zenginlikler’in verimlilik ile birleşmesi refahı getirmektedir. Rekabet gücündeki artışa dair çalışmaların da hedefi refah düzeyinde artış sağlamaktır.

Şekil 3 ise makro ekonomik rekabetçilik ve mikro ekonomik rekabetçilik olarak anılan kavramların yapıtaşları hakkında fikir vermek üzere çizilmiştir.

Şekil 2: Rekabetçiliğin Tanımlanması, WEF Küresel Rekabetçilik Raporu, 2008–2009



Şekil 3: Verimliliğin Temelleri, WEF Küresel Rekabetçilik Raporu, 2008–2009



1.2. Küresel Rekabetçilik Endeksi – KRE (GCI)

Dünya Ekonomik Forumu; rekabetçilik sıralamasını Küresel Rekabetçilik Endeksine (KRE) dayandırır. Endeks son derece kapsamlı, ulusal rekabetçilik konusunda mikroekonomik ve makroekonomik durumu analiz eden bir yapıya sahiptir. KRE, rekabet gücünü etkileyen çok sayıda bileşenin ağırlıklı ortalamasıdır. Her bir bileşen rekabetçilik olarak anılan karmaşık kavramın bir boyutunu yansıtır. Söz konusu tüm bileşenler rekabetçiliğin dayandığı 12 adet ana bileşenin (pillar) neler olduğunu ve bu bağlamda özelliklerini tanımlar.

Türkiye’de, Dünya Ekonomik Forumu Küresel Rekabetçilik Ağı’nın (WEF Global Competitiveness Network) ortak kuruluşu TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF)’dir. Aşağıdaki bölüm 12 adet bileşen hakkında bilgi vermektedir.

Veri Kaynakları

Dünya Ekonomik Forumu araştırmayı yaparken iki tür veriden yararlanır. İlk grup veriler uluslararası rakamsal göstergeleri, ikinci grup veriler ise; Yönetici Görüşü Anketi adı verilen bir anketten elde edilir.

Küresel Rekabet Endeksi (KRE) çeşitli istatistik kaynaklardan sağladığı verilerle rekabet gücü analizini sağlamaktadır. Kamu borcu, bütçe açığı, yaşam beklentisi gibi veriler UNESCO, IMF, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) gibi uluslararası kuruluşlardan alınmaktadır.

KRE’nin rekabet gücü sıralamasında kullandığı bir diğer kaynak ise Dünya Ekonomik Forumu’nun yıllık olarak hazırladığı “Yönetici Görüş Anketi”dir. Bu ankette daha çok niteliksel veriler kullanılır. Anket çalışması içinde bulunan sorular 1 ile 7 arasında bir puan verilecek biçimde yapılmıştır. Bu anketlerde “1” en kötü notu, “7” ise en iyi notu temsil eder. Anket çalışması farklı ülkelerden 150’nin üzerinde ortak kurum aracılığıyla gerçekleştirilir. Bu araştırma, KRE’nin 12 ana bileşenini çerçeveleyen toplam 13 bölümden oluşmuştur.

KRE’de Yeni Düzenlemeler

Dünya Ekonomik Forumu bu yıl yaptığı değerlendirmede, kullandığı endekste bazı değişikliklere gittiğini raporlamaktadır. KRE’de bir adet alt değişken değerlendirmelerden çıkarılmıştır. Bu değişken 8. ana bileşen olan “Mali Piyasaların Gelişmişliği’nde” dikkate alınan sermaye akışlarındaki kısıtlamalardır. Ayrıca bazı değişkenlerin temin edildiği kaynaklarda da değişiklik yapıldığı belirtilmektedir.

Kapsanan Ülkeler

Bu yıl değerlendirmeye 3 yeni ülke eklenmiştir. Bu ülkeler Belize, Haiti ve Yemen'dir. Libya, araştırmanın yürütüldüğü dönemde yaşadığı iç karışıklık nedeniyle değerlendirmeye dahil edilmemiştir. 2011-2012 dönemini kapsayan raporda, ülke sayısı bir önceki döneme göre 3 artarak 142 ekonomiye çıkmıştır.

1.3. Küresel Rekabetçilik Endeksinin Ana Bileşenleri

1. Ana Bileşen: Kurumsal yapı

Kurumsal yapı, bireylerin, firmaların ve kamunun bir ekonomi içinde gelir ve refah oluşturmak üzere ilişkide olduğu hukuksal ve yönetsel çerçevedir. İyi yapılanmış bir kurumsal ortamın varlığı içinde bulunduğumuz kriz döneminde kendisine duyulan gereksinimi daha çok ön plana çıkarmış; devletin düzenleyici rolünü anımsatmıştır. Kurumsal yapının niteliği yatırım kararlarını ve üretimin örgütlenmesini etkiler. Örneğin toprak sahipliği, hisse senetleri veya fikri mülkiyet hakları konusunda mülkiyet hakkı taşıyanların haklarını koruyan bir sistem olmazsa, gelişme de gerçekleşmez. Bir ekonomide özel sektörün dürüst olduğu, yöneticilerin kamu yönetimiyle, diğer şirketlerle ve kamuoyu ile güçlü ahlaki uygulamalar bütünü içinde olmaları ekonominin olumlu yönde hareket edebilmesi için önemlidir. Aşırı bürokrasi, kanun ve benzeri düzenlemelerdeki aşırılıklar, yetersiz ve kısır idari altyapı, yolsuzluk, kamu sözleşmelerinde dürüst olmayan bir ortam, şeffaf olmayan işleyiş, güvensizlik ekonomide maliyet yaratan unsurlardır.

Ekonomik yazının ağırlıklı olarak kamu kurumlarına odaklanmış olmasına rağmen, refah düzeyinin artırılmasında özel sektör kuruluşlarının da önemli bir bileşen olduğu görülmektedir. Yaşanan mali krizle birlikte çok sayıdaki kurumsal skandal, muhasebe ve raporlama standartlarıyla birlikte usulsüzlüğü ve kötü yönetim biçimini önlemek, iyi yönetimi garanti altına almak, son olarak da yatırımcının ve tüketicinin güvenini sağlamak konularının önemini altını çizmiştir. Özel sektörün şeffaflığı iş dünyası için vazgeçilmez bir öğedir. Şeffaf bir ortam yaratabilmek için ise standartların kullanılması ve standartlarla birlikte doğru zamanda bilgiye ulaşabilmek adına denetim ve muhasebe uygulamalarının getirilmesi gerekmektedir.

2. Ana Bileşen: Altyapı

Gelişmiş bir altyapının varlığı bölgeler arasındaki mesafenin yaratacağı olumsuz etkileri düşük düzeye indirir. Karayollarının kalitesi, demiryolları, limanlar ve hava ulaşımı, girişimcilerin mallarının güvenli ve zamanında değişimini mümkün kılar; ayrıca işgücünün hareketliliğini sağlar. Enerji ve elektriğin maliyeti ve sürekliliği; genel ekonomik verimliliği artıran kapsamlı bir telekomünikasyon ağı ise bilginin hızlı ve kolay akışını olası kılarak ekonomik aktörlerin karar mekanizmalarını etkinleştirir. Yaşadığımız kriz döneminde altyapı konusunda planlanan yatırımların olumlu etkileri olacaktır. ABD ve Çin gibi bazı ülkeler bu konuda ulusal destek paketleri gündeme getirmiştir.

3. Ana Bileşen: Makroekonomik İstikrar

Her ne kadar makroekonomik istikrarın tek başına var olması verimlilik artışını sağlamasa da genel kabul edilen gerçek istikrarsızlığın ekonomiye zarar verdiğidir. Bu bileşen makroekonomik çevre koşullarının istikrarını değerlendirir. Bu nedenle hükümetin kamu hesaplarını nasıl yönettiğini dikkate almaz. Kamu hesaplarının nasıl yönetildiğine ilişkin niceliksel durum kurumsal bileşen kaleminde inceleme altına alınmaktadır.

4. Ana Bileşen: Sağlık ve İlköğretim

Sağlıklı bir işgücü, bir ülkenin rekabetçiliğinde ve üretkenliğinde önemli bir girdidir. Sağlık sorunları iş dünyasına maliyetler yükleyebilmektedir. Diğer yandan temel eğitim, çalışanların verimini artırmaktadır. Özellikle bu iki alana yapılacak kaynak aktarımı üzerinde yapılan kısıtlamaların önüne geçmek gerekir. Yaşanan kriz döneminde kamu yönetimlerinin bu alanlarda bütçe kısıtlamalarına gittiği izlenmektedir.

Kamu Borcu ile Rekabet Gücü Arasındaki İlişki

G7 ülkeleri için GSYİH'nin yüzdesi olarak ortalama kamu borcu oranı, 2010 yılında %100 eşiğinin üzerine çıkmıştır. Bazı gelişmiş ekonomiler, 60 yıldır ilk kez iflas tehdidi ile karşılaşmışlardır. Kısa vade için bakıldığında yaşanan bu iflas tehdidinin dünyayı bir durgunluğa-resesyona sürüklemeye olasılığı söz konusudur. Bilinen zincir reaksiyon şu şekilde çalışmaktadır: yüksek kamu borçlarının varlığı, daha yüksek oranda faiz oranlarını; faiz oranlarındaki yükseliş ise işletmelerin kullandıkları kredi faizlerinin artışı getirecek, bu durum ise büyüme için ihtiyaç duyulan özel sektör yatırımlarını dizginleyecektir. Kamu borç yükünde yaşanan artış, hükümetlerin vergi oranlarını yükseltmek için baskı altında kalmalarına sebep olacaktır. Bu durumun da işletmelerin faaliyetleri üzerinde sınırlandırıcı bir etki doğuracağı açıktır. Göreli kısa dönemde izlenmesi olası bu etkilerin yanında, uzun vadede yüksek kamu borcunun rekabet gücü üzerinde de etkileri olabilir. Genel olarak, kamu borcunun rekabet gücü üzerindeki etkisi kamu kaynaklarının nasıl harcandığı ile ilgilidir.

Gerçekleşmiş olan kamu borcunun üretkenliği artıracak olan yatırım alanlarına harcanmış olması halinde, rekabet gücü üzerinde de -okullarda iyileştirme yatırımları, araştırmanın desteklenmesi gibi olumlu yönde etkisi olacaktır. Ancak borç, mevcut tüketimi finanse etmek amacıyla harcanırsa, uzun erimde ekonomi üzerinde yük yaratabilir. Kamu harcamalarındaki kesintilerin özellikle büyümeyi destekleyici alanların etkilemesi durumunda rekabet gücü üzerinde olumsuz yönde etkileri olabilir. Sağlık, eğitim, Ar-Ge gibi alanlarda kamu harcamalarında yapılan kesintilerin orta ve uzun erimde rekabet gücü üzerinde aşındırıcı etki yaratacağına dair kuşku yoktur. Gelişmiş ekonomilerde, özellikle Ar-Ge ve eğitimin rekabet gücü üzerinde en fazla etkiyi oluşturan alanlar olduğu bilinmektedir.

Bugün yaşanan borç krizinin hangi tip kamu harcamaları üzerinde etki yaratacağına dair yorum için erken bir dönem olsa da, Avrupa ülkelerinde yakın tarihli bir araştırmanın sonuçlarına göre; önümüzdeki dönemde 18 AB üyesi ülkeden 4 tanesinin Ar-Ge yatırımlarında bir düşüşe gideceği, 9 ülkenin ise bu kalem için kamu yatırımlarında artış planladığı ortaya çıkmaktadır. Dünya Ekonomik Forumu, eğitim ve inovasyon yatırımları gibi, gelecek dönemlerde rekabet gücünü pozitif yönde etkileyecek alanlarda öngörülen düşüşün olası etkilerinin, politika belirleyen unsurlar tarafından iyi ölçülmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu nedenle politika belirleyen kurumların rekabet gücünü artıran tedbirler olarak ülkelerinin büyüme potansiyelini geliştirmelerini ve böylece kamu bütçesinde de iyileştirmeler yapabilecekleri savunulmaktadır (WEF, 2011).

5. Ana Bileşen: Yükseköğretim ve Hizmet İçi Eğitim

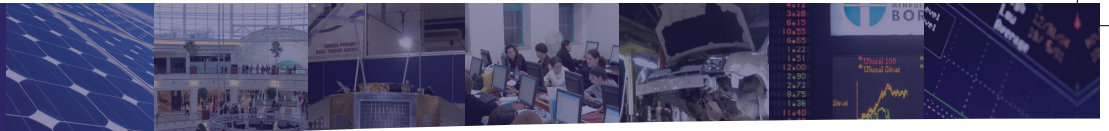
Bu bileşen lise ve yükseköğretim kurumlarına başvuru düzeylerini dikkate alır. Aynı zamanda iş dünyasının talebine karşılık ne denli iyi eğitilmiş bir işgücü olduğuna dair ölçülemeyi yapar.

6. Ana Bileşen: Ürün Piyasalarının Etkinliği

Etkin çalışan ürün piyasalarına sahip olan ülkeler, arz ve talep koşullarına uygun bir biçimde doğru ürün ve hizmet portföyünü oluşturma şansına sahiptir. Ürünlerin değişiminin yapılabildiği en sağlıklı ortamların kamu müdahalelerinin en düşük düzeyde gerçekleştiği ortamlar olduğu kabul edilmektedir. Örneğin rekabetçilik, getirilen vergi yükleri veya doğrudan yabancı yatırımlardaki ayrımcılıktan olumsuz etkilenir. İçinde bulunduğumuz dönemde yaşanan ekonomik yavaşlama, kamu yönetiminin yerli firmaları koruyarak müdahil olmaları yönünde baskı oluşturmuştur. Kriz ortamı tüm dünyadaki ekonomilerin birbirlerinden ne denli büyük ölçüde etkilenebildiklerini ortaya koymakla birlikte büyüme ile bir piyasanın açıklığı arasındaki ilişkiyi de ortaya koymuştur. Ancak korumacı önlemlerin toplam ekonomik aktiviteyi küçültmeleri nedeniyle verimli olmadığı görülmüştür.

7. Ana Bileşen: Emek Piyasalarının Etkinliği

Emek piyasalarının etkinliği ve esnekliği, işgücünün bir ekonomi içinde en doğru şekilde konumlandığını sağlamak açısından kritik öneme sahiptir. Ayrıca etkinlikteki artışın işgücüne sağlanan teşviklerle de doğrudan ilgisi olduğu görülmektedir. Bu nedenle emek piyasalarının işgücünün bir ekonomik



aktiviteden bir diğerine kolaylıkla ve düşük maliyetle geçiş yapabilmelerini sağlayabilecek esnekliğe sahip olmaları beklenir. Etkin işgücü piyasalarının, çalışanlara sunulan teşviklerle birlikte işgücünün sunduğu emek arasında olması gereken ilişkinin şeffaflığını sağlamaları gerekir.

8. Ana Bileşen: Finansal Piyasaların Gelişmişliği

Yaşanan ekonomik kriz sağlıklı bir ürün sistemin varlığının önemini ortaya koydu. Koşullara uygun ve doğru çalışan bir yöntemle riskin analiz edilmesi kritik bir unsur halindedir. Yatırımlar üretkenlik için önemlidir. Bu nedenle ekonomik sistem, gelişmiş ürün sistemlerine ihtiyaç duyar. Finansal sistemin iyi işleyebilmesi ise güvenilir ve şeffaf bir bankacılık sistemine, mali sistemin tümü uygun düzenlemelere, mevzuata; bu düzenleme ve mevzuatın ise yatırımcıları ve ekonomi içindeki diğer oyuncuları korumaya ihtiyacı vardır.

9. Ana Bileşen: Teknolojik Altyapı

Bu ölçüt, bir ekonominin tüm endüstrilerinin üretkenliğini artırabilmek adına teknolojiyi ne denli içselleştirdiğini dikkate alır. Özellikle bilişim teknolojileri genel amaçlı teknolojilere dönüşmüş durumdadır. Bu nedenle bilişim teknolojilerinin varlığı ve bu teknolojilere ulaşılabilirlik bir ülkenin rekabet gücünde teknolojiye ne denli hazır olduğuna dair dikkate alınan önemli bir bileşendir. Bu bağlamda, bir teknolojinin ülkenin kendi sınırları içinde geliştirilmiş olmasının veya olmamasının, teknolojinin rekabet gücü üzerinde yaratacağı etkiyle ilgisi yoktur. Ana nokta, firmaların teknolojik olarak gelişmiş ürünlere ve kullanım imkânlarına erişebilmeleridir.

10. Ana Bileşen: Pazar Büyüklüğü

Pazar büyüklüğü üretkenliği etkiler, çünkü firmalara toplu üretimin avantajlarından yararlanma imkanı sunar. Uluslararası pazarların varlığı ise (iç piyasalara bir tamamlayıcı unsur olarak) özellikle küçük ülkeler için önemli hale gelmiştir. Gözleme dayalı çalışma sonuçlarına göre ticarete açıklık, yani dış ticaret kapasitesi bir ülkenin büyümesi ile doğrudan bağlantılıdır. Dünya Ekonomik Forumu, rekabet gücünün ölçümünde pazar büyüklüğünde hem iç pazar, hem de dış pazar büyüklüğünü dikkate almakta, ihracat yapabilen ülkelerin rekabetçilik bağlamında daha fazla kredilendirdiğini belirtmektedir. Kredi alan ülkelerin bir diğer kategorisi ise tek pazar oluşturmayı başarmış, AB üyesi ülkeler gibi ülkelerdir.

11. Ana Bileşen: İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi

İş dünyasının gelişmişliği (s sofistikasyonu) üretkenliğini artırmakta, ülkenin rekabet gücünü olumlu yönde etkilemektedir. İş dünyasının gelişmişliği; ülkenin iş dünyasının genel yapısının ve bir firmanın özelinde operasyonlarının ve stratejilerinin niteliği ile ilgilidir. Belirgin bir sektöre ait olan firmaların ve bu firmaların tedarikçileri olan firmaların coğrafi olarak birbirine yakın bağlantılı gruplar oluşturabilmişse (kümeler) verimlilik artacak, inovasyon için daha fazla fırsat yaratılabilecek, yeni firmaların sisteme girişinin önündeki engeller azaltılabilecektir. Bireysel olarak firmaların operasyonlarının ve stratejilerinin modern iş süreçlerine yol açacağı bilinmektedir. Bu operasyonlardan ve stratejilerden bazıları marka yaratma, pazarlama, değer zincirlerinin varoluşu ve gelişmiş ürünlerin piyasaya sunulması olarak sayılabilir.

12. Ana Bileşen: İnovasyon

Uzun vadede refah düzeyindeki artış inovasyonla geliştirilebilmektedir. Daha az gelişmiş ekonomiler mevcut teknolojileri kullanarak/içselleştirerek veya daha farklı alanlarda iyileştirmeler yaparak üretkenliklerini artırabilirler. Gelişmiş ekonomilerde ise az gelişmiş ülkelerin uyguladıkları reçeteler üretkenliği artırmak için yetersiz olacağı için daha farklı alanlarda çalışmaları gerekir. Bu çalışmalardan bazıları rekabetçiliği sürdürülebilmek için yeni ürün ve süreçlerin tasarımı ve hayata geçirilmesidir. İnovatif bir ortamın yaratılabilmesi için özellikle özel sektörün Ar-Ge'ye yatırım yapması, nitelikli bilimsel araştırmaları yapacak olan araştırma kurumlarının, bununla birlikte üniversiteler ve özel sektör arasında kapsamlı bir işbirliği platformunun var olması, son olarak da fikri mülkiyet haklarının korunduğu bir düzenin varlığına ihtiyaç duyulur. İçinde bulunduğumuz ekonomik kriz döneminde gerek kamu, gerekse de özel sektör üzerinde var olan Ar-Ge bütçelerinin kısılması baskısına direnmek uzun vadeli ve sürdürülebilir büyüme için kritiktir.

Tablo 1 Küresel Rekabetçilik Endeksinin (KRE-GCI) Yapısı 2011 – 2012

Kaynak: WEF Küresel Rekabetçilik Raporu, 2011–2012

Küresel Rekabetçilik Endeksi Bileşenleri		İlgili kategorideki Ağırlığı	
Temel Gereklilikler	1 KURUMLAR	25%	
	1A. Kamu kurumları		75%
	1A.1. Mülkiyet hakları		20%
	Mülkiyet Hakları		
	Fikri Mülkiyetin Korunması		
	1A.2. Ahlaki değerler ve yolsuzluk		20%
	Kamu Fonlarının Dağıtımı		
	Kamuoyunun Politikacılara Güveni		
	Sistem dışı Ödemeler ve Rüşvet		
	1A.3. Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık		20%
	Yargı Bağımsızlığı		
	Kamu Görevlilerinin Kayırmacılığı		
	1A.4. Kamu İdaresinin verimli çalışmaması		20%
	Kamu harcamalarındaki israf		
	Kamu düzenlemeleriyle getirilen yükler		
	Oluşan mutabakatsızlıkların çözümünde hukuki çerçevenin verimliliği		
	Hukuki düzenlemelerde gerekli değişiklikler için hukuki çerçevenin verimliliği		
	Kamunun politika oluşturma sürecinde şeffaflık		
	1A.5. Güvenlik		20%
	Terörün iş dünyası üzerinde yarattığı maliyet		
	Suç ve şiddetin iş dünyası üzerinde yarattığı maliyet		
	Örgütlü suçların varlığı		
	Polisin sunduğu hizmetlere olan güven		
	1B. Özel Sektör Kuruluşları		25%
	1.B.1. Kurumsal ahlaki normlar-etik		50%
	İşletmelerin ahlaki davranış şekilleri		
	1.B.2. Hesap verebilirlik		50%
	Denetleme ve raporlama standartlarının etkinliği		
	İşletme üst yönetimlerinin etkinliği		
	Azınlık hissedarlarının haklarının korunması		
	Yatırımcı haklarının korunmasına ilişkin süreçlerin güçlü olup olmadığı*		
	2 ALT YAPI	25%	
	2A Ulaştırma Altyapısı		50%
	Genel altyapının niteliği		
	Karayollarının niteliği		
	Demiryolları altyapısının niteliği		
	Liman altyapısının niteliği		
	Hava ulaşımı altyapısının niteliği		
Kullanılabilir Koltuk Kilometre*			
2B Enerji ve telefon altyapısı		50%	
Elektrik dağıtım şebekesinin niteliği			
Sabit telefon hatları*			
Mobil telefon aboneleri*			
3 MAKROEKONOMİK ORTAM	25%		
Kamu bütçe dengesi*			
Ulusal tasarruf oranı*			
Enflasyon*			
Faiz oranlarındaki marj (spread)*			
Kamu borç stoku*			
Ülke kredi notu*			
4 SAĞLIK VE TEMEL EĞİTİM	25%		
4A Sağlık		50%	
Sıtmanın iş dünyası üzerinde yarattığı etki			
Sıtma vakaları*			
Tüberkülozun iş dünyası üzerinde yarattığı etki			
Tüberküloz vakaları*			
HIV/AIDS'in iş dünyası üzerinde yarattığı etki			
HIV'den etkilenenlerin miktarı-yaygınlığı*			
Bebek ölümleri*			
Yaşam süresi*			
4B İlköğretim		50%	
İlköğretimin kalitesi			
İlköğretimde okullaşma oranı*			

Küresel Rekabetçilik Endeksi Bileşenleri		İlgili kategorideki Ağırlığı	
Verimlilik Artırıcılar	5 YÜKSEK ÖĞRETİM VE İŞBAŞINDA EĞİTİM	17%	
	5A Eğitime Dair Niceliksel Performans		33%
	Lise okullaşma oranı*		
	Üniversite okullaşma oranı*		
	5B Eğitime Dair Niteliksel Performans		33%
	Eğitim sisteminin niteliği		
	Matematik ve bilim eğitiminin niteliği		
	İş yönetimi alanında eğitim veren kurumların niteliği		
	Okullarda İnternete ulaşabilme		
	5C İş Başında Eğitim		33%
	Araştırma ve eğitim hizmetlerine ulaşılabilirlik-yerel olarak bu hizmetlere ulaşılabilirlik		
	Çalışanlara sağlanan eğitimin kapsamı-genişliği-derecesi		
	6 ÜRÜN PİYASALARININ ETKİNLİĞİ	17%	
	6A Rekabet		67%
	6A.1. İç Rekabet		
	Yerel rekabetin yoğunluğu		
	Pazar hâkimiyetinin derecesi		
	Monopol karşıtı politikaların etkinliği		
	Vergilendirmenin kapsamı-yaygınlığı ve etkinliği		
	Toplam vergi oranı*		
	Bir işletmeyi hizmete açmak için gerekli prosedür-işlem sayısı		
	Bir işletme kurmak için gereken zaman*		
	Zirai politikaların maliyeti		
	6A.2. Dış Rekabet		
	Ticaret engellerin (varlığı ve) yaygınlığı		
	Dış ticarete ilişkin tarifeler*		
	Yabancı mülkiyetin yaygınlığı		
	Doğrudan yabancı yatırımlara ilişkin kuralların iş dünyası üzerindeki etkisi		
	Gümrüklerde uygulanan işlemlerin yarattığı yük		
	GSYİH'nin yüzdesi olarak ithalat*		
	6B Talep Koşullarının Niteliği		33%
	Müşterilerin (piyasalar, piyasa koşulları, ürün ve hizmetler hakkında) ne denli yönlendirildiği		
	Alıcıların bilgi düzeyi		
	7 EMEK PİYASALARININ GELİŞİMİŞLİĞİ	17%	
	7A Esneklik		50%
	İşveren ve işgücü arasındaki ilişkide işbirliği		
	Ücretlerin belirlenmesinde esneklik düzeyi		
	İstihdam yaratmada (koşulların sahip olduğu) katılık*		
	İşe alma ve işten çıkarma uygulamaları		
	(İhtiyaç dışında sahip olunan) varlıkların yarattığı maliyet*		
	Vergilendirmenin yaygınlığı ve etkisi		
	7B İşgücünün Kapasitesinin Etkin Biçimde Kullanımı		50%
	Ödemeler ve üretkenlik		
	Profesyonel yönetime olan güven		
	Beyin göçü		
Kadınların işgücüne katılımı			
8 FİNANS PİYASALARININ GELİŞİMİŞLİĞİ	17%		
8A Etkinlik		50%	
Mali hizmetlerin varlığı-mevcudiyeti			
Mali hizmetlerin satın alınabilirliği			
Yerel sermaye piyasaları aracılığıyla finansman sağlama			
Kredilere ulaşabilme kolaylığı			
Girişimci sermayesinin varlığı-mevcudiyeti			
8B Güvenilirlik ve emniyet		50%	
Bankaların itibarı			
Borsalara ilişkin düzenlemeler			
Yasal haklar endeksi*			
9 TEKNOLOJİK ALTYAPI	17%		
9A Teknolojiyi benimseyebilme		50%	
En güncel teknolojilerin varlığı-mevcudiyeti			
Teknolojinin firma düzeyinde benimsenmesi			
Doğrudan yabancı yatırımlar ve teknoloji transferi			
9B Bilişim teknolojilerinin kullanımı		50%	
İnternet kullanıcıları*			
Geniş bant internet aboneleri*			
İnternet bant genişliği			
Sabit telefon hatları*			
Mobil telefon abonelikleri*			
10 PAZAR BÜYÜKLÜĞÜ	17%		
10A İç Pazarın Büyüklüğü		75%	
İç pazar büyüklüğü endeksi*			
10B Dış Pazarın Büyüklüğü		25%	
Dış pazar büyüklüğü endeksi*			

Küresel Rekabetçilik Endeksi Bileşenleri

İlgili kategorideki Ağırlığı

inovasyon ve gelişmişlik Faktörleri	11 İŞ DÜNYASININ GELİŞMİŞLİK DÜZEYİ		
	50%		
Yerel tedarikçilerin niceliği			
Yerel tedarikçilerin niteliği			
Kümelere gelişimine ilişkin konum-durum			
Rekabetçi avantaja sahip olmanın durumu-doğası			
Değer zincirinin genişliği			
Uluslararası dağıtım üzerindeki kontrol			
Üretim süreçlerinin gelişmişliği			
Pazarlama süreçlerinin ulaştığı aşama			
Yetkinin delege edilmesine ilişkin istek			
Profesyonel yönetime olan güven			
12 İNOVASYON			
	50%		
İnovasyon kapasitesi			
Bilimsel araştırma kurumlarının niteliği			
İşletmelerin Ar-Ge harcamaları			
Ar-Ge için üniversite-sanayi işbirliği			
Kamunun ileri tek. ürünleri satın alması (kamu tedarik politikaları)			
Bilim insanlarının ve mühendislerin varlığı-mevcudiyeti			
Faydalı model ve patentler*			
Fikri mülkiyet haklarının korunması			

1.4. 12 Bileşenin Birbirleri Arasındaki İlişki:

Her bir bileşen ayrı ayrı anlatılmış olsa da, bu unsurların birbirinden tamamen bağımsız değerlendirmeleri gerektiği iddiasını ortaya koymaz. Tüm bileşenlerin birbirleriyle yakın etkileşim halinde olduklarını, her bir unsurun bir diğeri üzerinde etkisi olduğunu anımsamak gerekir. Buna ilişkin olarak; 12. Ana Bileşen olan inovasyonun gerçekleştirilebilmesi için 1. Ana Bileşen olan kurumlara ve özellikle fikri mülkiyet haklarının korunduğu etkin bir kurumsal yapıya ihtiyacı olduğu ya da 5. Ana Bileşende bahsedilen iyi eğitilmiş işgücü var olmadan inovasyonun gerçekleştirilemeyeceği olguları örnek olarak verilebilir.

1.5. Kalkınma Aşamaları ve Ağırlıklı Endeks

Yukarıda tanımlanan her bir bileşenin tüm ekonomiler üzerinde belirli bir ölçüde etkisi olsa da, ekonomilerin özelliklerine göre farklı farklı biçimlerde etkilediği de açıktır: örneğin Ruanda'nın rekabet gücünü artırmak için en iyi yöntem, Almanya için benimsenen en iyi yöntemden farklıdır. Böyle bir sonuca ulaşmanın ana nedeni Ruanda ve Almanya'nın birbirinden farklı olan kalkınma aşamalarında olmalarından kaynaklanmaktadır. Ülkeler kalkınma patikasında yukarı doğru çıktıkça, ücret düzeylerinde artma eğilimi, bununla beraber de daha yüksek düzeye ulaşmış olan gelirleri sürdürülebilir kılmak için ise işgücü verimliliğinin artırılmasına gereksinim duyulur.

Kalkınma aşamaları ekonomik teorisine göre KRE'nin yaklaşımı şu şekildedir: birinci aşamada bulunan ülkeler ekonomik faktörlere göre rekabet ederler. Bu faktörler de nitelikli olmayan işgücü ve doğal kaynaklar olarak betimlenmektedir. Bu aşamada olan ülkelerde yerleşik olan işletmeler ise fiyat temelinde rekabet ederler ve ana ürün ve malların satışını gerçekleştirirken, işgücü verimliliği düşük, ücretler düzeyi düşüktür. Kalkınmışlığın bu aşamasında bulunan ülkelerde rekabet gücünü korumak iyi işleyen kamu ve özel sektör kurumlarına, iyi bir altyapıya, istikrarlı bir makroekonomik ortama ve son olarak en az temel eğitim almış düzeyde bulunan sağlıklı bir işgücüne gereksinim duyulur. Bu unsurlar Şekil 1'de bulunan Temel Gereklilikler'dir.

Bir ülke daha rekabetçi aşamaya ulaştıkça, kalkınmada ilerlemişlik düzeyindeki yükselme ile birlikte verimlilik düzeyi ve ücretler de artış gösterecektir. Kalkınmışlık aşamalarının bu düzeyine ulaşan ülkeler verimlilik odaklı ekonomiler olarak isimlendirilir. Bu aşamada daha etkin olan üretim süreçleri geliştirilir; ürün kalitesinde artış sağlanır. Artışın arkasındaki gerçek ise bu ülkelerin fiyatları artıramaması ancak ücret düzeylerinde artışların görülmesidir. Söz konusu aşamada bulunan ülkelerde rekabet gücü; daha yüksek düzeyde eğitim ve işbaşında eğitim; etkin işleyen mal-ürün piyasaları, etkin işleyen işgücü piyasaları, gelişmiş mali piyasalar, mevcut teknolojilerden yararlanabilecek düzeyde olan yetenekler,

son olarak da geniş bir iç ve dış piyasa varlığına göre oluşur. Şekil 1’de bu unsurların kapsadığı ülkeler Verimlilik Artırıcılar olarak tanımlanmış, bu tip bir kademede bulunan ekonomiler Verimlilik Odaklı Ekonomiler sınıfında değerlendirilmiştir.

Son olarak, ülkelerin inovasyon tarafından yönlendirildiği aşamaya gelindiğinde, ücretler öyle bir düzeye ulaşacaktır ki; eğer işletmeler yeni ürünlerle rekabet edebilirlerse ulaşılan yüksek ücret düzeyleri korunabilecek buna bağlı olarak da yaşam standardının yüksekliği sürdürülebilir konuma gelecektir. Bu aşamaya ulaşmış olan ülkelere yerleşik olan işletmeler en gelişmiş üretim süreçlerini ve inovasyon ile yeni ve farklı ürünlerle rekabet ederler. Şekil 1’de gösterildiği gibi bu ülkelere İnovasyon Odaklı Ekonomiler denilmektedir.

KRE’nin kalkınma aşamalarını dikkate alma yöntemini şu şekilde özetlemek mümkündür: belirli bir kalkınmışlık aşamasında bulunan bir ülkenin bulunduğu konuma göre bileşenlere ağırlıklar verilmektedir. Bu ağırlıklar da, bir önceki cümlede belirtildiği gibi; ülkenin kalkınmışlık durumuna bağlı olarak görece olarak belirlenmektedir. Yani, her ne kadar toplam 2 adet bileşen belirli bir düzeyde tüm ülkelerin rekabet gücü üzerinde etmen olsa da; her bir bileşenin görece önemi, ilgili ülkenin kalkınmışlık aşamasına göre değişkenlik ortaya koymaktadır. Bu yaklaşımı uygulayabilmek adına bileşenler üç alt-endekse göre sınıflandırılır. Temel gereklilikler alt-endeksi, üretim faktörleri odaklı ekonomiler için bileşenleri bir grup altında toplar. Verimlilik artırıcılar alt-endeksi verimlilik odaklı aşamada bulunan ülkeler için kritik olan bileşenleri barındırır. Son olarak da inovasyon ve gelişmişlik faktörleri alt-endeksi inovasyon odaklı ekonomiler için kritik olan bileşenleri kapsar.

Her bir alt-endekse verilen ağırlıklar aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Ağırlıkları elde edebilmek için, kişi başına düşen GSYİH’nin en yüksek düzeyde olası regresyonu geçmiş yıllardaki alt-endekslere karşı çalıştırılır. Her bir kalkınmışlık aşaması için farklı katsayıların kullanılması sağlanmış olur.

Tablo 2 Her Bir Kalkınmışlık Aşamasındaki Üç Ana Alt-endeksin Ağırlıkları

Alt-endeksler	Üretim Faktörleri Odaklı Aşama (%)	Verimlilik Artırıcılara Odaklı Aşama (%)	İnovasyon Odaklı Aşama (%)
Ana gereksinimler	60	40	20
Verimlilik artırıcılar	35	50	50
İnovasyon ve gelişmişlik faktörleri	5	10	30

Kaynak: WEF Küresel Rekabetçilik Raporu, 2010–2011

Ülkelerin hangi kalkınmışlık aşamasına yerleştirilmesi gereğine ilişkin olarak iki adet kıstas kullanılmaktadır. Kıstaslardan ilki kişi başına düşen GSYİH düzeyidir. Hemen hemen tüm ülkeler için ulaşılabilen bu ölçüt, tüm ülkeler için ücretler seviyesine ilişkin veri olmadığından dolayı ücret düzeylerinin yaklaşık değerini hesap etmek için kullanılır. Aşağıdaki tabloda GSYİH aralıkları aktarılmaktadır. İkinci kıstas ise faktör odaklı ülkeleri ortaya çıkarabilmek için kullanılır. Burada kullanılan ana ölçüt ise toplam ihracat içinde mineral ürünlerin payını dikkate alır. Toplam ihracat içinde mineral ürünlerin payı (5 yıllık ortalamalar kullanılır) eğer %70’in üzerindeyse bu ülkeler büyük ölçüde faktör odaklı ekonomiler grubunda sınıflandırılır. Üç grup içine girmeyen, ancak bir sonraki aşamaya doğru ilerleyen ülkeler “Geçiş Ülkeleri” olarak anılır. Bu tip ülkeler için ülkeler kalkındıkça ağırlıklar da bir miktar değişmektedir.

Tablo 3: Kalkınmışlık Aşamalarının Belirlenmesi için Gelir Aralıkları

Kalkınmışlık Aşaması	Grup	Kişi Başına Düşen GSYİH (ABD doları)
Üretim Faktörleri Odaklı Ülkeler	1. Aşama: Faktör Odaklı	2.000'den küçük
Faktörden, Verimlilik Odağına Geçiş Ülkeleri	1. Aşamadan 2. Aşamaya Geçiş	2.000 – 3.000
Verimlilik Odaklı Ülkeler	2. Aşama: Verimlilik Artırıcılar	3.000 – 9.000
Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri	2. Aşamadan 3. Aşamaya Geçiş	9.000 – 17.000
İnovasyon Odaklı Ülkeler	3. Aşama: İnovasyon Odaklı	17.000'den büyük

Kaynak: WEF Küresel Rekabetçilik Raporu, 2011–2012

1.6. Küresel Rekabetçilik Endeksi ve Ülke Sıralamaları

Bir ülkenin toplam sıralamadaki yeri, o ülkenin rekabet düzeyi hakkında fikir verebilmekle birlikte, gerçekte önemli olan hangi konuların özellikle dikkate alınması gerektiğidir. Dünya Ekonomik Forumu, bir ülkenin rekabet düzeyini, o ülkenin verimlilik seviyesini belirleyen bir dizi faktör, politika ve kurum açısından ele almaktadır. Bu nedenle, küresel rekabet sıralaması yapılırken, bir ülkenin verimlilik ve dolayısı ile rekabet düzeyini belirleyici olarak 111 farklı bileşen (bknz Ek-2) göz önüne alınmaktadır.

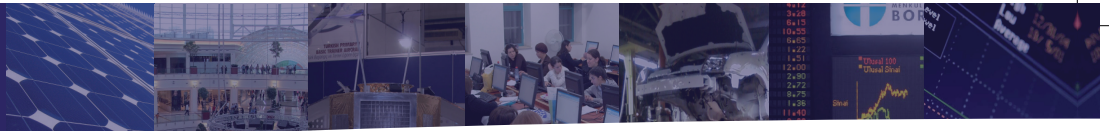
Küresel Rekabet Endeksi, her biri bir ülkenin verimlilik ve rekabeti açısından kritik veriler içeren üç alt endeksin tartılı ortalamasından oluşmaktadır. Tartılar ise, ülkenin içinde bulunduğu gelişme aşamasına göre farklılık arz etmektedir. Ülke gruplandırmaları Tablo 3'de yer almaktadır.

Birinci alt endeks, Temel Gereklilikler alt endeksidir ve ülkeleri "Kurumsal Yapı", "Altyapı", "Makroekonomik İstikrar", "Sağlık ve ilköğretim" katmanları açısından değerlendirmektedir. Söz konusu katmanlar, özellikle Üretim Faktörleri odaklı ekonomiler (1. Grup Ülkeleri) için en temel göstergeleri oluşturmaktadır.

Buna karşın "Verimlilik Artırıcılar" olarak adlandırılan ikinci alt endeks, "Verimlilik Odaklı Ülkeler" açısından kritik olan katmanları dikkate almaktadır. Bunlar "Yükseköğretim ve İşbaşında Eğitim", "Ürün Piyasalarının Etkinliği", "Emek Piyasalarının Etkinliği", "Finansal Piyasaların Gelişmişliği", "Teknolojik Altyapı", ve "Pazar Büyüklüğü"dür. Son olarak, İnovasyon Faktörleri alt endeksi, özellikle "İnovasyon Odaklı Ülkeler" (3. Grup ülkeleri) için önem taşıyan "İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi" ve "İnovasyon" bileşenlerini dikkate almaktadır.

1.7. 2011-2012 Dönemi Sıralaması

Geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da dünyanın en rekabetçi 10 ekonomisi ağırlıklı olarak Avrupa ülkelerinden oluşmaktadır. İsveç, Finlandiya, Danimarka, Almanya ve Hollanda en rekabetçi ekonomiler arasında yerlerini korumaktadır. Singapur performansını artıran eğilimine devam ederek İsveç'i geçmiş ve dünyanın en rekabetçi ikinci ekonomisi olarak konumlanmıştır. İngiltere krizden çıkarken ilk 10 arasına tekrar dönmüştür. İsviçre ilk sıradaki yerini korumuştur. İsviçre'nin dikkati çeken en



güçlü yanları; inovasyon, teknolojik altyapı ve işgücü piyasalarının etkinliğidir. İsviçre'nin yenilikçi ülke konumunu devam ettirebilmesi için üniversitelere giriş oranı olan %49.4'ü yukarı çekmesi gerektiği savunulmaktadır.

Singapur dünyanın en rekabetçi 2. ekonomisidir. "Kurumsal Altyapı" bileşeninde ve "Kamu Yönetiminin Etkinliği" alanlarında ise 1. sırada bulunmaktadır. İsveç endekste 3. sıraya gerilemiştir. İsviçre gibi İsveç de inovasyonun desteklediği büyüme koşullarına sahiptir. Kamu harcamalarının niteliğinde sahip olduğu özelliklerle 142 ekonomi içinde birinci sırada konumlanmaktadır. Kamu kurumlarında etkinlik, güven ve şeffaflık yüksek düzeydedir.

Rekabetçilikte Eğilimler – Bir Analiz¹

Dünya Ekonomik Forumu, 2005 yılından bugüne rekabet gücü analizlerini Küresel Rekabetçilik Endeksi'ne dayandırmaktadır ve endeks 7. sürüme ulaşmıştır. Rekabetçiliğin itici güçlerinin sayısının çok olması, karmaşık bir yapıya sahip olmaları ve dönüşümlerinde yavaş bir seyir izliyor olmalarına rağmen belirli bir eğilimin ortaya çıktığı izlenmektedir. Geçtiğimiz birkaç yılda dünyadaki ekonomik güçlerin coğrafyasında bir ölçüde dönüşüm başlamış, gelişmekte olan ülkeler daha çok ön plana çıkmayı başarmışlardır. Ekonomik güç olma anlamında yaşanan söz konusu değişimin rekabet gücü alanında da bir ölçüde yansımaları izlenmektedir. Yavaş da olsa, gelişmekte olan ülkelerin gelişmiş ekonomilere rekabet gücü alanında yetiştikleri görülmektedir.

Seksen adet gelişmekte olan ülkenin 2005 yılından bu yana elde ettikleri KRE skorunun ağırlıklı ortalaması 4.1 puandan 4.4 puana yükselmiştir. Bu puanlar 1 ile 7 arasında hesap edilmektedir. Otuz üç adet gelişmiş ülkeye ait ağırlıklı ortalama ise 5.4 puandan 5.2 puana gerilemiştir. Bu gelişme sonucunda her iki grup ülke arasındaki KRE farkı 1.3 puandan 0.8 puana gerilemiştir. Gelişmekte olan ülkeler kategorisi içinde incelendiğinde, sadece Sahra Altı Afrika ülkelerinin ilerleme kaydedemediği ve bu bölgenin diğer bölgelere göre karşı zemin kaybettiği görülmektedir.

Diğer bölgeler ile karşılaştırıldığında, Asya kıtasındaki gelişmekte olan ekonomilerin en hızlı yetiştirme performansını gösterdiği izlenmektedir. Gelişmekte olan ülkeler ile gelişmiş ülkeler arasındaki bu yakınsamayı çok da sürpriz bir gelişme olarak nitelendirmek gerekir. Çünkü kalkınmışlık aşamasının daha alt kademelerinde bulunan ülkelerin verimlilik kazançları elde etmeleri daha kolaydır. Gelişmekte olan ülkeler grubunun performans artışlarında Çin (+0.5), Brezilya (+0.2), Hindistan (+0.1) ve Endonezya (+0.3) gibi büyük ölçekli ekonomilerin etkileri olmuştur. Bu gelişmenin tersi olarak ABD'nin rekabetçi gücünde bir gerileme yaşanmıştır. 2005 yılında ilk sırada olan ABD, 2011-2012 yılı için yapılan sıralamada 5. sıraya gerilemiştir.

Uzun Vadeli Bir Bakış Açısı: Sürdürülebilir Rekabetçiliği Anlamak için Bir Çerçevenin Geliştirilmesi

Sürdürülebilir kalkınma; "şimdiki ihtiyaçlar karşılanırken, gelecek neslin ihtiyaçlarını karşılayabilme kabiliyetinden ödün verilmemesi" üzerine kurulu bir kalkınabilme-gelişebilme anlayışıdır. Genellikle kullanılan ifadeye göre sürdürülebilir olmak toplumun ekonomik, sosyal ve çevreye dair ihtiyaçlarının karşılanabilmesi yeteneğidir.

Sürdürülebilirliğin ölçümü için çeşitli çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmaların varlığına rağmen üretkenlik-verimlilik ile sürdürülebilirlik arasındaki bağlantıyı ortaya koyan gelişmiş bir yazının-literatürün ihtiyacı

¹ Bu analiz 2005 yılında sıralamada kapsanan 113 ekonomi dikkate alınarak yapılmıştır. Ülkelerin sınıflandırması ise IMF verilerine dayanmakta, Nisan 2011 itibarıyla veriler kullanılmaktadır).

hissedilmektedir. Dünya Ekonomik Forumu rekabet gücü ile sürdürülebilirlik arasındaki ilişkinin ortaya konmasını bir ihtiyaç olarak gündeme getirmektedir.

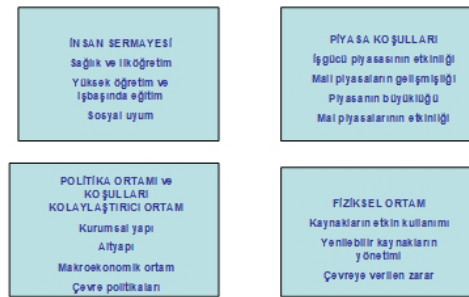
Sürdürülebilir Rekabetçilik Endeksi-Öncül Bir Yaklaşım: Sürdürülebilirlik uzun dönemde bir ülkenin ulusal üretkenlik düzeyini etkilemektedir. Ancak kısa dönemde bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmaktadır. Sürdürülebilir rekabetçiliğin tanımı ise Dünya Ekonomik Forumu tarafından şu şekilde yapılmaktadır: "Sürdürülebilir rekabet gücü, gelecek nesillerin ihtiyaçlarının karşılanacağı biçimde bir ülkenin üretkenlik düzeyini belirleyen idari ve kanuni altyapının oluşturduğu kurumsal düzenlemelerin, politikaların ve unsurların bütünüdür."

Sürdürülebilir rekabeti ölçebilmek için hazırlık veya "beta" aşamasında olan Sürdürülebilir Rekabetçilik Endeksi, rekabet gücünü uzun vadede sürdürülebilir kılmak için ihtiyaç duyulan ekonomik, sosyal ve çevreye dair unsurları barındırmaktadır. Bu yeni endeks halihazırda KRE'nin içinde var olan unsurları barındırmaya devam etmekte, aynı zamanda uzun vadede daha fazla önem taşıyan; demografik özellikler, toplumun kendi içinde uyumu ve çevrenin korunması gibi ilave unsurları da içinde barındırmaktadır.

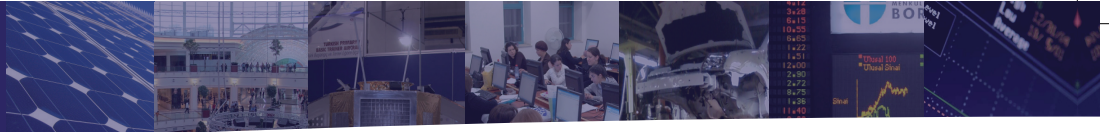
Daha geniş bir kapsama alanına sahip olan endeks uzun vadeli sürdürülebilir rekabetçiliğin güdüleyici-sürükleyici unsurlarının anlaşılmasına neden olmakta, bununla birlikte KRE'nin zaman serisi verilerini de kullanmaya devam etmektedir.

Tanımlandığı biçimiyle KRE; kısa vadeden orta vadeli geleceğe bir bakış açısı sağlarken, SRE 20 yıl sonrasına bakan uzun vadeli bir bakış açısı koyabilmektedir. Benimsenen bu yaklaşım sayesinde kısa vadeli ve uzun vadeli etkileri birbirinden soyutlayarak rekabet gücü ile sürdürülebilirlik arasındaki ilişki ortaya konmaktadır. SRE sayesinde rekabet gücüne uzun vadeli politikalarla destek veren ülkelerle diğer taraftaki ülkelerin birbirleriyle karşılaştırması mümkün olabilmektedir.

Şekil 4 Sürdürülebilir Rekabet Gücü Endeksinin Çerçevesi



Yukarıdaki şekilde izlenebileceği üzere, KRE'nin 12 bileşeni SRE içinde de korunmakta ancak uzun vadede kritik önem taşıyan 5 adet alt-endekse dikkat çekilmektedir. Bu alt-endeksler insan kaynağı, piyasa koşulları, teknoloji ve inovasyon, politika ortamı ve kolaylaştırıcı koşullar ve son olarak da fiziksel koşullardır. Bu çerçeveye yeni kategoriler de eklenmiştir. Bunlar toplumsal bağlılığı ve birlikteliği ifade eden sosyal uyum, çevre politikaları, kaynakların etkin kullanımı, yenilenebilir kaynakların yönetimi ve çevreye verilen zarar olarak belirlenmiştir. Dünya Ekonomik Forumu sürdürülebilir rekabet gücünün ölçümü konusunda yeni parametrelerin dikkate alınmasını gerektiğini düşünmektedir. Bu parametrelerden bazıları doğal afetler, siyasi baskılar, şiddet ve iç savaştır. Ancak belirlenmiş parametrelerin endeksin hesaplanmasında kullanımı için güvenilir verilere ihtiyaç duyulmakta ve bu verilerin henüz eksik olduğu belirtilmektedir.



2. Bölüm

Dünya Ekonomik Forumu 2011–2012 Küresel Rekabetçilik Raporu Çerçevesinde Türkiye Değerlendirmesi

Türkiye'nin performansı 4 farklı karşılaştırma ile küresel kapsamda değerlendirilmiştir.

1. Genel Değerlendirme:

İlk aşamada Türkiye, WEF tarafından 2011-2012 raporunda yer verilen 142 ekonomiye göre değerlendirilmiştir.

2. Türkiye'nin İçinde Bulunduğu Grup Ülkeleri ile Kıyaslanması:

Bu bölümde Türkiye'nin, içinde bulunduğu "Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri"ne göre kıyaslaması yapılmıştır ve bileşenler temelinde değerlendirilmiştir.

3. Türkiye'nin Seçilmiş Ülkelerle Kıyaslanması

Bu bölümde Türkiye; yeni AB ülkeleri içinde en iyi performans gösteren ülkelerden biri olan Estonya, son üç yıldır sürekli yükselen bir grafik arz eden Güney Afrika, 8 sıra birden atlayan Meksika ile Malezya ve Endonezya ile karşılaştırılmıştır.

4. Türkiye'nin Ülke Grupları ile Karşılaştırılması

Bu bölümde Türkiye, gerek tüm AB ülkelerinin ortalamaları gerekse de AB12 ve AB 15 ülkelerinin ortalamaları ile ve son olarak hızla gelişen ve 2050 yılına kadar mevcut en zengin ülkeleri geçmeleri beklenen BRIC (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin) ülkelerinin ortalamaları ile de karşılaştırmalar yapılmıştır.

2.1 Genel Değerlendirme

Türkiye, Dünya Ekonomik Forumu'nun 2005-2006 raporunda 71. sırada iken 2007-2008 Küresel Rekabet Endeksi sıralamasında 53. sıraya kadar yükselmiştir. Türkiye'nin toplamda 18 basamak yükselerek bu noktaya gelmesi önemli bir başarı olarak görülmektedir. Bu performansın elde edilmesinde 2001 yılında yaşanan ekonomik krizin ardından uygulamaya geçen Güçlü Ekonomiye Geçiş Programının ve getirdiği reformların olduğu düşünülmektedir.

2007-2008 Küresel Rekabetçilik Raporu'nda Türkiye, AB'ye 2007 genişlemesi sırasında üye olan Bulgaristan ve Romanya'nın önüne geçmekle kalmamış aynı zamanda, daha önce AB'ye üye olmuş Yunanistan, Kıbrıs ve Malta'dan da daha önde yer almıştır. Benzer şekilde aynı dönemde Türkiye, BRIC ülkeleri arasında yer alan Rusya ve Brezilya'nın da önünde yer almıştır. Dolayısı ile 2001 krizini takip eden politik reformların meyvelerini verdiği düşünülmüştür.

Bu karşın 2008-2009 Raporunda söz konusu iyileşme yerini büyük bir düşüşe bırakmış ve Türkiye 10 sıra birden düşerek 63. olabilmıştır.

2009-2010'da ise, performans açısından dengeli bir yapı arz edilerek iki sıra üste çıkılmış ve 61. sıraya ulaşılmıştır.

2010-2011 yılına geldiğimizde incelenilen ülke sayısında bir yükseliş olduğu (daha önce 133 ülke incelenirken 2010'da bu sayı 139'a çıkmıştır) ve Türkiye'nin 61. Sıradaki yerini koruduğunu görüyoruz. Ancak "Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri" grubundan düşerek, "Verimlilik Odaklı Ülkeler" içinde değerlendirilmiştir. Bunun nedeni ise; OECD'nin (OECD, 2010) raporunda da belirttiği üzere Türkiye'nin GSMH'sinde %14'lük çok derin bir düşüş yaşamış olmasıdır.

2011-2012 döneminde ise Türkiye, GSMH'sindeki yeniden yükselişe bağlı olarak, "Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri" aşamasına geri dönmüştür. Ayrıca ülke sayısı 142'ye yükselirken Türkiye, 61. sıradan 59. sıraya yükselmiştir.

Türkiye'nin 2011-2012 WEF verilerine göre genel durumunu irdelemek üzere toplam 142 ekonominin 12 bileşene göre ortalamaları alınıp hangi bileşenler açısından ortalamanın üstünde kaldığı hangilerine göre ortalamanın altına düştüğü saptanmıştır. Bunu yaparken hem aldığı puan açısından hem de 142 ülke içindeki sırası açısından bir karşılaştırma yapılmıştır.

Tablo 4'deki verilere bakıldığında Türkiye'nin tüm ülkeler içinde en yukarılarda yer aldığı bileşen "Pazar Büyüklüğü"; en altlarda yer aldığı bileşen ise "Emek Piyasalarının Etkinliği"dir.

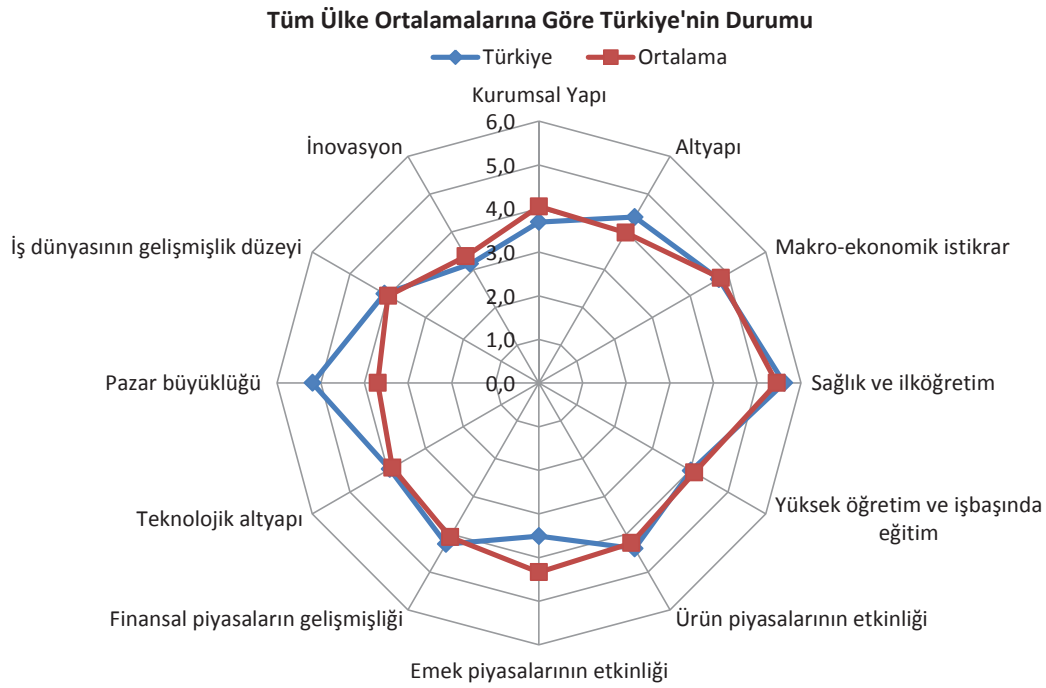
Tablo 4 Türkiye'nin Puan ve Sıra olarak Tüm Ülkelerin İçindeki Yeri (2011)

		Kurumsal Yapı	Altyapı	Makro-ekonomik istikrar	Sağlık ve ilköğretim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Ürün piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği	Finansal piyasaların gelişmişliği	Teknolojik altyapı	Pazar büyüklüğü	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İnovasyon
Türkiye	Puan	3,7	4,4	4,8	5,6	4,0	4,4	3,5	4,3	4,0	5,2	4,1	3,2
	Sıra	80	51	69	75	74	47	133	55	55	17	58	69
Ortalama		4,0	4,0	4,8	5,4	4,1	4,2	4,3	4,1	3,9	3,7	4,0	3,4

Bunun yanı sıra, aldığı puanlara göre 142 ülke açısından irdelendiğinde Türkiye'nin 2011 verilerine göre dört adet bileşen açısından ortalamanın altında görülmektedir. Bu bileşenler; "Kurumsal Yapı", "Yükseköğretim ve İşbaşında Eğitim", "Emek Piyasalarının Etkinliği", ve "İnovasyon"dur.

Şekil 5'den de görüleceği gibi, Türkiye'nin, tüm değerlendirmeye alınan ülkeler içinde önemli bir farkla ortalamanın üstünde olduğu tek bileşen "Pazar Büyüklüğü"dür. Bunu yanı sıra "Altyapı", "Sağlık ve İlköğretim", "Ürün Piyasalarının Etkinliği", "Finansal Piyasaların Gelişmişliği", "Teknolojik Altyapı" ve "İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi"nde tüm ülkeler göz önünde bulundurulduğunda ortalamanın üstündedir.

Şekil 5 Türkiye'nin Tüm Ülke Ortalamalarına Göre Durumu (2011)



Türkiye tüm ülkeler içindeki konumunu 2 sıra yükseltmiş, 2010-2011 ile bir karşılaştırma yapılacak olursa, "Kurumsal Yapı", "Altyapı", "Makroekonomik İstikrar", "Ürün Piyasalarının Etkinliği", "Finansal Piyasaların Gelişmişliği", "Teknolojik Altyapı ve İnovasyon" bileşenlerinde iyileşme göstermiştir. Ancak, "Sağlık ve İlköğretim", "Emek Piyasalarının Etkinliği", ve "İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi" bileşenlerinde gerileme yaşamıştır. "Yükseköğretim ve İşbaşında Eğitim" ve "Pazar Büyüklüğü" bileşenlerinde ise bir değişiklik gözlemlenmemektedir.

2.2. Türkiye'nin İçinde Bulunduğu Grup Ülkeleri ile Kıyaslanması

Bu bölümde Türkiye'nin, içinde bulunduğu "Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri"ne göre kıyaslaması yapılmıştır ve bileşenler temelinde değerlendirilmiştir.

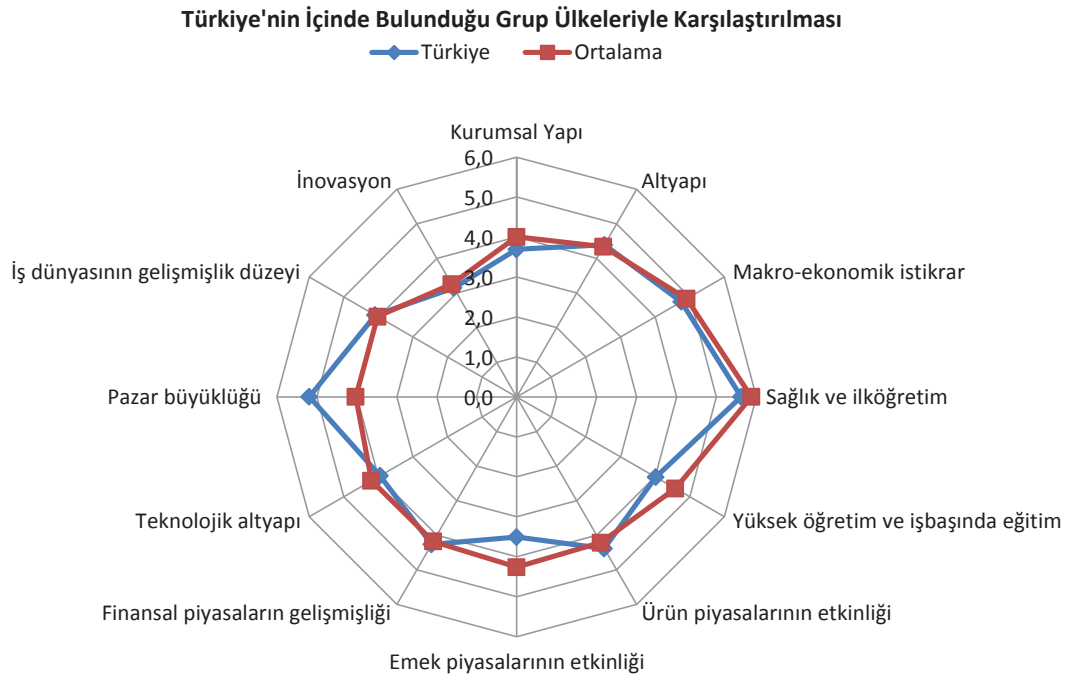
Burada dikkat çekilmesi gereken nokta, Türkiye'nin, 2010 yılında GSMH'sinde meydana gelen düşüşe bağlı olarak, 2009-2010 döneminde "Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri" arasında iken 2010-2011 değerlendirme döneminde, WEF tarafından "Verimlilik Odaklı Ülkeler" kümesinde değerlendirmeye alınmış olması, buna karşın 2011-2012 raporunda, GSMH'sindeki yükseliş ile birlikte, "Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri" sınıfına geri dönmüş olmasıdır.

Genel ortalamanın yanı sıra, Türkiye'nin, içinde bulunduğu "Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri" göre benzer bir analizi yapıldığında da yine "Pazar Büyüklüğü"nde dikkat çekici bir yükseklik göze çarpmaktadır (Tablo 5). "Emek Piyasalarının Etkinliği"nde ise Türkiye, içinde bulunduğu grup ülke ortalamasına göre bir hayli geridedir.

Tablo 5 Türkiye'nin İçinde Bulunduğu "Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri" İçindeki Yeri (2011)

		Kurumsal Yapı	Altyapı	Makro-ekonomik istikrar	Sağlık ve ilköğretim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Ürün piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği	Finansal piyasaların gelişmişliği	Teknolojik altyapı	Pazar büyüklüğü	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İnovasyon
Türkiye	Puan	3,7	4,4	4,8	5,6	4,0	4,4	3,5	4,3	4,0	5,2	4,1	3,2
	Sıra	80	51	69	75	74	47	133	55	55	17	58	69
Ortalama		4,0	4,3	4,9	5,9	4,6	4,2	4,3	4,2	4,2	4,0	4,0	3,3

Şekil 6 Türkiye'nin İçinde Bulunduğu Grup Ülkeleriyle Karşılaştırılması (2011)



"Altyapı", "Ürün Piyasalarının Etkinliği", "Finansal Piyasaların Gelişmişliği", "Pazar büyüklüğü" ve "İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi" bileşenlerinde Türkiye'nin grup içinde ortalamanın üzerine çıktığı saptanmaktadır (Şekil 6). Bunun yanı sıra, "Kurumsal Yapı", "Makroekonomik İstikrar", "Sağlık ve İlköğretim", "Yükseköğretim ve İşbaşında Eğitim", "Emek Piyasalarının Etkinliği", "Teknolojik Altyapı" ve "İnovasyon" bileşenlerinde grup ortalamasının altında bir performans sergilemektedir.

2.3. Türkiye'nin Seçilmiş Ülkelerle Kıyaslaması

Sıralama içinde yerini koruyan Türkiye; bu yıl Estonya, BRIC ülkeleri (Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin), Güney Afrika, Meksika, Malezya ve Endonezya ile karşılaştırılmıştır. Bu seçim, ülkelerin aşağıda belirtilen özellikleri nedeni ile yapılmıştır:

1. Estonya Türkiye ile aynı grupta yer almakta ve Türkiye gibi son dönemde bulunduğu grup değişkenlik göstermektedir. Estonya, Çek Cumhuriyeti ile birlikte, Doğu Avrupa'nın en iyi performans gösteren iki ülkesinden biridir.
2. Güney Afrika, son üç yıldır sürekli yükselen bir grafik arz etmektedir.
3. Meksika, kalkınmışlık aşamalarına göre, yıllar itibarıyla Türkiye ile aynı grup değişimlerini yaşamasına karşın 66. sıradan 58 sıraya yükselmiştir.
4. Malezya ve Endonezya, "Verimlilik Odaklı Ülkeler" içinde olsalar da, Malezya genel sıralamada 26. sıradan 21. sıraya yükselmiştir. Endonezya ise gelecek 10 yıl içinde büyüme açısından ilk 10'a girmesi beklenen ülkelerden biri olarak gösterilmektedir.

2.3.1. Estonya ile Karşılaştırma

Estonya, 33. sırada olup, Çek Cumhuriyeti (38.) ile birlikte Doğu Avrupa'nın en iyi performans gösteren ülkelerinden biri olmaya devam etmektedir. Geçen yıllarda olduğu gibi, bu ülkelerin rekabet üstünlüğü; çok iyi bir eğitim altyapısı, etkin ve iyi gelişmiş ürün, emek ve finansal pazarlar ve ileri teknolojiyi benimseyebilme konusunda sağlam temeller gibi bir dizi ortak noktaya dayanmaktadır.

Estonya 2008-2009 yılında "Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri" içindeyken, 2009-2010 yılında "İnovasyon Odaklı Ülkeler" arasına çıkmış ancak 2010-2011 döneminde yine "Geçiş Ülkeleri" içine düşmüştür. Ancak, sıralama içindeki yerini 2 basamak artırmıştır. Bu yıl da aynı grup ülkeler içindeki yerini ve sıralamasını korumuştur. Tablo 7de görüleceği gibi, Estonya, Genel Altyapı, Pazar Büyüklüğü, İş Dünyasının Gelişmişliği dışındaki tüm bileşenlerde daha iyi durumdadır.

Tablo 6 Estonya ile Türkiye'nin Son 3 Yıldaki Karşılaştırmalı Durumu

Ana Bileşenler	Estonya			Türkiye		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Kurumlar	4,9	4,9	5	3,5	3,6	3,7
Altyapı	4,7	4,9	4,7	3,9	4,2	4,4
Makroekonomik istikrar	4,9	5,4	5,7	4,7	4,5	4,8
Sağlık ve ilköğretim	6	6,3	6,3	5,3	5,7	5,6
Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	5,1	5,2	5,2	3,9	4	4
Ürün piyasalarının etkinliği	4,8	4,7	4,7	4,3	4,2	4,4
Emek piyasalarının etkinliği	4,9	4,9	4,9	3,7	3,6	3,5
Finansal piyasaların gelişmişliği	4,8	4,5	4,5	4,1	4,2	4,3
Teknolojik altyapı	5,5	4,9	5	3,8	3,9	4
Pazar büyüklüğü	3,1	2,9	2,9	5,2	5,2	5,2
İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	4,3	4,1	4,2	4,3	4,2	4,1
İnovasyon	3,6	3,7	3,8	3,1	3,1	3,2

Bunun dışında iki ülkenin son 3 yılda benzer bileşenlerde benzer değişimler gösterip göstermedikleri de analiz edilmiştir (Tablo 6).

Tablo 6 irdelendiğinde, Türkiye'nin son üç yılda emek piyasalarının etkinliği ve iş dünyasının gelişmişlik düzeyi, sağlık ve ilköğretim hariç diğer tüm bileşenlerde sürekli bir iyileşme göstermekle birlikte halen Estonya'nın ulaştığı seviyelere ulaşamadığı gözlenmektedir.

Tablo 7 Türkiye'nin Estonya'ya Göre Karşılaştırmalı Durumu

	Estonya	Türkiye
Temel Gereklilikler	Küresel Rekabet Endeksi	Küresel Rekabet Endeksi
	Kurumsal Yapı	Kurumsal Yapı
	A.Kamu kurumları	A.Kamu kurumları
	1.Mülkiyet hakları	1.Mülkiyet hakları
	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk
	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık
	4. Kamu idaresinin etkin olmaması	4. Kamu idaresinin etkin olmaması
	5.Güvenlik	5.Güvenlik
	B. Özel Sektör Kuruluşları	B. Özel Sektör Kuruluşları
	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik
	2. Hesap verilebilirlik	2. Hesap verilebilirlik
	Altyapı	Altyapı
	A. Genel altyapı	A. Genel altyapı
	B. Detaylı altyapı	B. Detaylı altyapı
Makroekonomik istikrar	Makroekonomik istikrar	
Sağlık ve ilköğretim	Sağlık ve ilköğretim	
A. Sağlık	A. Sağlık	
B. İlköğretim	B. İlköğretim	
Verimlilik Arttırıcılar	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim
	A. Eğitime dair niceliksel performans	A. Eğitime dair niceliksel performans
	B. Eğitime dair niteliksel performans	B. Eğitime dair niteliksel performans
	C. İşbaşında eğitim	C. İşbaşında eğitim
	Ürün piyasalarının etkinliği	Ürün piyasalarının etkinliği
	A. Rekabet	A. Rekabet
	1. İç rekabet	1. İç rekabet
	2. Dış rekabet	2. Dış rekabet
	B. Talep koşullarının niteliği	B. Talep koşullarının niteliği
	Emek piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği
	A. Esneklik	A. Esneklik
	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı
	Finansal piyasaların gelişmişliği	Finansal piyasaların gelişmişliği
	A. Etkinlik	A. Etkinlik
B. Güven	B. Güven	
Teknolojik altyapı	Teknolojik altyapı	
A. Teknolojiyi benimseyebilme	A. Teknolojiyi benimseyebilme	
B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	
Pazar büyüklüğü	Pazar büyüklüğü	
A. İç Pazarın büyüklüğü	A. İç Pazarın büyüklüğü	
B. Dış Pazarın büyüklüğü	B. Dış Pazarın büyüklüğü	
İnovasyon	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi
	İnovasyon	İnovasyon

Not: Ülkelerin iyi olduğu bileşenler MAVİ ile işaretlenmiştir.

2.3.3. Güney Afrika ile Karşılaştırma

“Verimlilik Odaklı Ülkeler” ülkeler içinde yer alan Güney Afrika, bu yıl 4 basamak yükselerek 50. sırada yer almıştır. Tablo 9’da da görülebileceği gibi Türkiye, Güney Afrika’ya göre altyapı, sağlık ve ilköğretim, eğitime dair nicel ve nitel performans, bilişim teknolojilerinin kullanımı ile pazar büyüklüğü bileşenlerinde daha üstün bir performans sergilemektedir.

Tablo 8 Güney Afrika ile Türkiye’nin Son 3 Yıldaki Karşılaştırmalı Durumu

Ana Bileşenler	Güney Afrika			Türkiye		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Kurumlar	4,5	4,4	4,4	3,5	3,6	3,7
Altyapı	4,3	4	4	3,9	4,2	4,4
Makroekonomik istikrar	4,6	5	5	4,7	4,5	4,8
Sağlık ve ilköğretim	3,6	4,1	4	5,3	5,7	5,6
Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	4	4	4	3,9	4	4
Ürün piyasalarının etkinliği	4,7	4,5	4,7	4,3	4,2	4,4
Emek piyasalarının etkinliği	4,2	4,1	4,1	3,7	3,6	3,5
Finansal piyasaların gelişmişliği	5,4	5,3	5,5	4,1	4,2	4,3
Teknolojik altyapı	3,7	3,5	3,6	3,8	3,9	4
Pazar büyüklüğü	4,9	4,8	4,8	5,2	5,2	5,2
İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	4,6	4,4	4,3	4,3	4,2	4,1
İnovasyon	3,5	3,5	3,5	3,1	3,1	3,2

Güney Afrika bu sene 4 basamak birden atlayarak 50. sıraya çıkmış; bu şekilde BRICS ülkeleri arasında ikinci sıraya yerleşmiştir. Ülke ekonomisinin, özellikle bölgesindeki diğer ülkelere göre olarak büyüklüğü (pazar büyüklüğü açısından 25.) önemli bir rekabet üstünlüğü sağlamaktadır. Aynı şekilde kurumlarının kalitesi, entelektüel sermayenin korunması (30.), mülkiyet hakları (30.), özel sektörün güvenilirliği (3.) ve ürün pazarının etkinliği (32.) açısından da iyi durumdadır. Ülkenin finansal pazarlarının gelişimi (4.) dikkat çekicidir ve dünyanın birçok yerinde durum tersine dönerken Güney Afrika’nın finansal pazarlarına olan yüksek güveni göstermektedir.

Güney Afrika iş dünyasının mükemmeliyeti (38.) ve inovasyon (41.) gibi daha karmaşık alanlarda da oldukça iyi bir performans göstermektedir. Bunun temel nedeni bilimsel araştırma enstitülerinin kalitesi (30.) ve üniversiteler ile iş dünyasının inovasyon konusundaki işbirliğidir (26.). Yukarıda belirtilen tüm bu özellikler Güney Afrika’yı bölgenin en rekabetçi ülkesi konumuna getirmektedir. Ancak rekabet düzeyini artırmak için bazı konularda iyileştirmeye gereksinim duymaktadır.

Güney Afrika emek pazarı etkinliğinde, katı işe alma ve işten çıkarma yapısına bağlı olarak 95. olmuştur. Ayrıca firmaların ücret belirlemelerinde esneklik (138.) söz konusudur. İşçi-işveren ilişkilerinde de önemli düzeyde gerginlikler söz konusu olabilmektedir (138.). Mevcut durumda %15 olan üniversitede okuma oranının yükseltilmesi (97.) inovasyon potansiyelini artırma için önem taşımaktadır.

Güney Afrika altyapısı bölgesel standartlara göre iyi olmasına karşın iyileştirilmelidir (62.). Zayıf güvenlik yapısı, Güney Afrika ile iş yapılmasını zorlaştırmaktadır. Cinayet ve şiddetin iş dünyasına verdiği zarar (136.) ve cinayetten korumanın zayıflığı (95.) rekabete zarar vermektedir. Bunun yanısıra çalışanların sağlığı (129.) iyileştirilmesi gereken en önemli konular arasındadır.

Güney Afrika ve Türkiye’nin, son 3 yıldaki performansları birlikte değerlendirildiğinde ise (Tablo 8) Güney Afrika’nın makroekonomik istikrarını geliştirdiği görülmektedir.

Özellikle içinde bulunduğu bölgeye göre büyük ölçekli olan ekonomisinden yararlanan ve böylelikle bölgenin en rekabet gücü yüksek ülkesi olan Güney Afrika kurumlar, finansal piyasaların gelişmişliği bileşenlerinde iyi bir performans sergilemektedir. Türkiye ile karşılaştırıldığında emek piyasalarını etkinliği ve finansal piyasalarının gelişmişliği bileşenlerinde daha iyi konumdadır.

Tablo 9 Türkiye'nin Güney Afrika'ya Göre Karşılaştırmalı Durumu

	Güney Afrika	Türkiye
Temel Gereklilikler	Küresel Rekabet Endeksi	Küresel Rekabet Endeksi
	Kurumsal Yapı	Kurumsal Yapı
	A.Kamu kurumları	A.Kamu kurumları
	1.Mülkiyet hakları	1.Mülkiyet hakları
	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk
	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık
	4. Kamu idaresinin etkin olmaması	4. Kamu idaresinin etkin olmaması
	5.Güvenlik	5.Güvenlik
	B. Özel Sektör Kuruluşları	B. Özel Sektör Kuruluşları
	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik
	2. Hesap verilebilirlik	2. Hesap verilebilirlik
	Altyapı	Altyapı
	A. Genel altyapı	A. Genel altyapı
	B. Detaylı altyapı	B. Detaylı altyapı
Makroekonomik istikrar	Makroekonomik istikrar	
Sağlık ve ilköğretim	Sağlık ve ilköğretim	
A. Sağlık	A. Sağlık	
B. İlköğretim	B. İlköğretim	
Verimlilik Arttırıcılar	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim
	A. Eğitime dair niceliksel performans	A. Eğitime dair niceliksel performans
	B. Eğitime dair niteliksel performans	B. Eğitime dair niteliksel performans
	C. İşbaşında eğitim	C. İşbaşında eğitim
	Ürün piyasalarının etkinliği	Ürün piyasalarının etkinliği
	A. Rekabet	A. Rekabet
	1. İç rekabet	1. İç rekabet
	2. Dış rekabet	2. Dış rekabet
	B. Talep koşullarının niteliği	B. Talep koşullarının niteliği
	Emek piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği
	A. Esneklik	A. Esneklik
	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı
	Finansal piyasaların gelişmişliği	Finansal piyasaların gelişmişliği
	A. Etkinlik	A. Etkinlik
B. Güven	B. Güven	
Teknolojik altyapı	Teknolojik altyapı	
A. Teknolojiyi benimseyebilme	A. Teknolojiyi benimseyebilme	
B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	
Pazar büyüklüğü	Pazar büyüklüğü	
A. İç Pazarın büyüklüğü	A. İç Pazarın büyüklüğü	
B. Dış Pazarın büyüklüğü	B. Dış Pazarın büyüklüğü	
İnovasyon	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi
	İnovasyon	İnovasyon

Not: Ülkelerin iyi oluşu bileşenler MAVİ ile işaretlenmiştir.

2.3.4. Meksika

Latin Amerika ülkelerinin global krizden hızlı ve güçlü bir şekilde çıkmaları, bölgenin ekonomik ve finansal gücünü ortaya koymuştur. Bu konuda önemli gelişme gösteren Latin Amerika ülkelerinden biri de Meksika'dır. İyimser bir yapı arz etmeleri nedeni ile birçok kişi önümüzdeki on yıllık dönemin, "Latin Amerika Dönemi" olacağını ileri sürmektedir. (Sala-i Martin vd., 2011).

Türkiye gibi 2009-2010 döneminde "Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri" içindeyken, 2010-2011 döneminde bizimle birlikte "Verimlilik Odaklı Ülkeler" arasına düşen ve yine bizimle birlikte 2011-2012 döneminde "Geçiş Ülkeleri" arasına giren Meksika, 8 sıra birden yükselmiş ve 58. olmuştur. Bu şekilde, bölgesel sıralamada en büyük atılımı göstermiştir.

Ülkede kurumsal dinamizmi iyileştirmeye yönelik olarak, işe başlama aşamasındaki prosedür sayısının (34.) ve süresinin (35.) azaltılması sonucunda iş dünyasının tümü için önemli bir gelişme gerçekleştirilmiştir. Söz konusu gelişme ile birlikte ülkede öteden beri mevcut olan büyük iç pazar (12.), oldukça iyi bir ulaşım altyapısı (47.) kuvvetli makroekonomik politikalar (39.) ve teknolojik uyumda başarı (58.) Meksika'nın rekabet yapısını iyileştirmeye yardımcı olmuştur.

Ancak ülke, rekabetçiliğini daha da ileriye götürmesini engelleyen bazı zayıflıklara sahiptir. Kamu kurumlarının iyileştirilmesinde çok başarılı olunmamıştır (109.). Organize suçlarla savaşmaya yönelik önemli çabalar olmasına karşın, güvenlik iş dünyası için hala yüksek bir maliyet olarak görülmektedir (139.). Ülkenin ekonomik etkinliğinin artırılması için, özellikle bilişim ve iletişim, enerji, perakendecilik gibi stratejik sektörlerde yurtiçi rekabeti kuvvetlendirmeye yönelik politikaların uyarlanması ve uygulanması (107.), emek piyasalarının etkinliğinin artırılması için ek reformlar yapılması (114.) gerekmektedir. Bunun yanı sıra, ülke büyüyüp daha üst gelişme düzeylerine çıktıkça, sürdürülebilir büyüme ve daha yüksek ücretler, eğitim ve inovasyon sistemlerinin iyileştirilmesi için daha fazla reform ve yatırım yapılmasına yol açacaktır. Eğitim sisteminin kötü kalitesi (107.), firmaların AR&GE harcamalarının yetersizliği (79.) ve sınırlı inovasyon kapasitesi (76.) ülkenin, daha yüksek katma değerli sektörlerde uluslararası düzeyde rekabet edebilirliğini artıracaktır. (Sala-i Martin vd, 2011).

Tablo 11'den de görülebileceği gibi, Türkiye; Meksika'ya göre altyapı, eğitime dair nicel ve nitel performans, ürün piyasalarını etkinliği, finansal piyasalarının gelişmişliği ile teknolojik altyapı bileşenlerinde daha üstün bir performans sergilemektedir.

Bunun dışında iki ülkenin son 3 yılda benzer bileşenlerde benzer değişimler gösterip göstermedikleri konusu analiz edildiğinde Meksika'nın özellikle "Makro Ekonomik İstikrar" ve "Pazar Büyüklüğü"nde Türkiye'nin önünde olmakla birlikte diğer bileşenlerde hemen hemen benzer bir performans gösteriyor oluşu ilgi çekicidir.

Tablo 10 Meksika ile Türkiye'nin Son 3 Yıldaki Karşılaştırmalı Durumu

Ana Bileşenler	Meksika			Türkiye		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Kurumlar	3,4	3,4	3,4	3,5	3,6	3,7
Altyapı	3,7	3,5	4	3,9	4,2	4,4
Makroekonomik istikrar	5,3	5,2	5,3	4,7	4,5	4,8
Sağlık ve ilköğretim	5,5	5,7	5,7	5,3	5,7	5,6
Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	3,9	3,9	4,1	3,9	4	4
Ürün piyasalarının etkinliği	4	3,9	4,1	4,3	4,2	4,4
Emek piyasalarının etkinliği	3,8	3,8	3,9	3,7	3,6	3,5
Finansal piyasaların gelişmişliği	4,1	3,8	3,9	4,1	4,2	4,3
Teknolojik altyapı	3,5	3,6	3,8	3,8	3,9	4
Pazar büyüklüğü	5,6	5,5	5,6	5,2	5,2	5,2
İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	4,2	3,9	4,1	4,3	4,2	4,1
İnovasyon	3	3	3,2	3,1	3,1	3,2

Tablo 11 Türkiye'nin Meksika'ya Göre Karşılaştırmalı Durumu

	Meksika	Türkiye
Temel Gereklilikler	Küresel Rekabet Endeksi	Küresel Rekabet Endeksi
	Kurumsal Yapı	Kurumsal Yapı
	A.Kamu kurumları	A.Kamu kurumları
	1.Mülkiyet hakları	1.Mülkiyet hakları
	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk
	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık
	4. Kamu idaresinin etkin olmaması	4. Kamu idaresinin etkin olmaması
	5.Güvenlik	5.Güvenlik
	B. Özel Sektör Kuruluşları	B. Özel Sektör Kuruluşları
	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik
	2. Hesap verilebilirlik	2. Hesap verilebilirlik
	Altyapı	Altyapı
	A. Genel altyapı	A. Genel altyapı
	B. Detaylı altyapı	B. Detaylı altyapı
Makroekonomik istikrar	Makroekonomik istikrar	
Sağlık ve ilköğretim	Sağlık ve ilköğretim	
A. Sağlık	A. Sağlık	
B. İlköğretim	B. İlköğretim	
Verimlilik Arttırıcılar	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim
	A. Eğitime dair niceliksel performans	A. Eğitime dair niceliksel performans
	B. Eğitime dair niteliksel performans	B. Eğitime dair niteliksel performans
	C. İşbaşında eğitim	C. İşbaşında eğitim
	Ürün piyasalarının etkinliği	Ürün piyasalarının etkinliği
	A. Rekabet	A. Rekabet
	1. İç rekabet	1. İç rekabet
	2. Dış rekabet	2. Dış rekabet
	B. Talep koşullarının niteliği	B. Talep koşullarının niteliği
	Emek piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği
	A. Esneklik	A. Esneklik
	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı
	Finansal piyasaların gelişmişliği	Finansal piyasaların gelişmişliği
	A. Etkinlik	A. Etkinlik
B. Güven	B. Güven	
Teknolojik altyapı	Teknolojik altyapı	
A. Teknolojiyi benimseyebilme	A. Teknolojiyi benimseyebilme	
B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	
Pazar büyüklüğü	Pazar büyüklüğü	
A. İç Pazarın büyüklüğü	A. İç Pazarın büyüklüğü	
B. Dış Pazarın büyüklüğü	B. Dış Pazarın büyüklüğü	
İnovasyon	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi
	İnovasyon	İnovasyon

Not: Ülkelerin iyi oluşu bileşenler MAVİ ile işaretlenmiştir.

2.3.5. Malezya ile Karşılaştırma

Malezya; 2011-2012 raporunda, 5 basamak yükselerek 142 ülke arasında 21. olmuştur. Ülkenin özellikle "Kurumlar" ve "Makroekonomik İstikrar" bileşenlerinde kayda değer bir iyileşme göstermiş olması önemlidir. Etkin finansal sektörünün kararlı yapısı ülkenin; Singapur ve Hong Kong 'tan hemen sonra dünyanın en gelişmiş ve etkin ürün piyasaları (15.) arasına girmesini sağlamıştır. Buna ek olarak, makroekonomik durumu geçen yıl önemli iyileşme göstermiş ve ülkenin GSMH'sinin %5'i kadar bütçe açığına sahip olmasına karşın, 29. sıraya çıkmasına imkan vermiştir.

Giderek daha fazla inovasyon-temelli bir ülke olma yolunda olması nedeni ile Malezya eğitim ve teknolojik hazırlık alanındaki performansını iyileştirmek zorundadır.

Teknolojik hazırlıkta 44. sırada olmasına karşın, gerek iş dünyası, gerekse tüm nüfus için hala teknolojik hazırlığın iyileştirilmesine gereksinim olduğunu görmektedir. Yüksek öğrenim ve sürekli eğitim (38.) açısından bakıldığında orta ve yükseköğretime kayıt seviyelerindeki düşüklük (sırası ile %69 ve %36), bu alanda kat edilecek çok yol olduğunu göstermektedir.

Türkiye ile karşılaştırıldığında (Tablo 13) pazar büyüklüğü ve eğitime dair nicel performans dışındaki tüm bileşenlerde Türkiye'den daha iyi bir performans göstermesi dikkat çekicidir.

Özellikle, son 3 yıldaki gelişimler incelendiğinde (Tablo 12) Malezya; kurumlar, yükseköğretim ve işbaşında eğitim, ürün ve emek piyasaları, iş dünyasının gelişmişlik düzeyi ve inovasyon bileşenlerinde sürekli iyileşmeyi sağlayabilmektedir ve Pazar büyüklüğü dışındaki tüm bileşenler açısından Türkiye'den çok ileridedir.

Tablo 12 Malezya ile Türkiye'nin Son 3 Yıldaki Karşılaştırmalı Durumu

Ana Bileşenler	Malezya			Türkiye		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Kurumlar	4,5	4,6	4,9	3,5	3,6	3,7
Altyapı	5,1	4,5	5,2	3,9	4,2	4,4
Makroekonomik istikrar	5	5	5,5	4,7	4,5	4,8
Sağlık ve ilköğretim	5,9	6,2	6,1	5,3	5,7	5,6
Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	4,5	4,6	4,8	3,9	4	4
Ürün piyasalarının etkinliği	4,8	4,8	5,1	4,3	4,2	4,4
Emek piyasalarının etkinliği	4,7	4,7	4,9	3,7	3,6	3,5
Finansal piyasaların gelişmişliği	5,6	5,3	5,5	4,1	4,2	4,3
Teknolojik altyapı	4,5	4,2	4,3	3,8	3,9	4
Pazar büyüklüğü	4,7	4,7	4,8	5,2	5,2	5,2
İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	4,8	4,8	5	4,3	4,2	4,1
İnovasyon	4,1	4,1	4,3	3,1	3,1	3,2

Tablo 13 Türkiye'nin Malezya'ya Göre Karşılaştırmalı Durumu

	Malezya	Türkiye
Temel Gereklilikler	Küresel Rekabet Endeksi	Küresel Rekabet Endeksi
	Kurumsal Yapı	Kurumsal Yapı
	A.Kamu kurumları	A.Kamu kurumları
	1.Mülkiyet hakları	1.Mülkiyet hakları
	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk
	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık
	4. Kamu idaresinin etkin olmaması	4. Kamu idaresinin etkin olmaması
	5.Güvenlik	5.Güvenlik
	B. Özel Sektör Kuruluşları	B. Özel Sektör Kuruluşları
	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik
2. Hesap verilebilirlik	2. Hesap verilebilirlik	
Altyapı	Altyapı	
A. Genel altyapı	A. Genel altyapı	
B. Detaylı altyapı	B. Detaylı altyapı	
Makroekonomik istikrar	Makroekonomik istikrar	
Sağlık ve ilköğretim	Sağlık ve ilköğretim	
A. Sağlık	A. Sağlık	
B. İlköğretim	B. İlköğretim	
Verimlilik Arttırıcılar	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim
	A. Eğitime dair niceliksel performans	A. Eğitime dair niceliksel performans
	B. Eğitime dair niteliksel performans	B. Eğitime dair niteliksel performans
	C. İşbaşında eğitim	C. İşbaşında eğitim
	Ürün piyasalarının etkinliği	Ürün piyasalarının etkinliği
	A. Rekabet	A. Rekabet
	1. İç rekabet	1. İç rekabet
	2. Dış rekabet	2. Dış rekabet
	B. Talep koşullarının niteliği	B. Talep koşullarının niteliği
	Emek piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği
	A. Esneklik	A. Esneklik
	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı
	Finansal piyasaların gelişmişliği	Finansal piyasaların gelişmişliği
	A. Etkinlik	A. Etkinlik
	B. Güven	B. Güven
Teknolojik altyapı	Teknolojik altyapı	
A. Teknolojiyi benimseyebilme	A. Teknolojiyi benimseyebilme	
B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	
Pazar büyüklüğü	Pazar büyüklüğü	
A. İç Pazarın büyüklüğü	A. İç Pazarın büyüklüğü	
B. Dış Pazarın büyüklüğü	B. Dış Pazarın büyüklüğü	
İnovasyon	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi
	İnovasyon	İnovasyon

Not: Ülkelerin iyi olduğu bileşenler MAVİ ile işaretlenmiştir.

2.3.6. Endonezya ile Karşılaştırma

Son olarak, Türkiye, Asya bölgesinde Çin ve Malezya'dan sonra en iyi performansı gösteren Endonezya ile karşılaştırılmıştır.

Endonezya, geçtiğimiz iki yıldaki 11 basamak çıkışlı etkileyici iyileşme sürecinden sonra bu sene iki basamak düşmüştür. Ülke; gelişmekte olan Asya bölgesinde, Malezya ve Çin'in arkasında fakat Hindistan, Vietnam ve Filipinler'in önünde yer alarak, en iyi performans gösteren ülkelerden biri olmaya devam etmektedir. Enflasyon korkusuna karşın makroekonomik çevre 12 basamak yukarı sıçrayarak (23.) gelişmeye devam etmektedir. Etkin mali yönetim bütçe açığını ve kamu borçlarını çok düşük seviyelere çıkarmış olması ülkenin makroekonomik çevre açısından 2007'deki 89. sıradan, 23. sıraya çıkmasına zemin hazırlamıştır.

Benzer bir iyileşme, daha yavaş da olsa, altyapıda görülmektedir (6 basamak yukarı çıkarak 76.). Ancak, liman altyapısı hala çok kötü olup 3.6'lık bir değerle 7 basamak aşağı düşmüş ve 103. sıraya yerleşerek hiçbir iyileşme işareti göstermemektedir. (Sala-i Martin vd., 2011) Ayrıca elektrik arzı güvenilir olmamaya ve kısıtlı bir yapı arz etmeye devam etmektedir (98.). Kamu kuruluşlarının değerlendirmesi giderek kötüleşmiş ve seçilmiş bazı öğelerde görece olarak iyi performans göstermesine karşın ülke 10 sıra birden düşerek söz konusu alanda 71. olmuştur. Durumu iyileştirme çabaları yeterli olmamış rüşvet, ülkede iş yapma konusunda en sorunlu noktalardan bir olmaya devam etmiştir. Güvenlik konusundaki yetersizlik, sorun olmaya devam etmekte ve iş dünyası tarafından 2005 dekine benzer bir yapı çizildiği düşünülmektedir(91.). GSMH sınıflandırmasına göre, "Etkinlik-temelli Ülkeler" arasında yakın bir yapı arz ettiğinden, Endonezya'nın rekabetçiliği Pazar etkinliği gibi giderek daha karmaşık öğelere dayanmaktadır. Emek piyasalarındaki katı yapı (120.) ve etkisizlik (94.) sorunlarının ele alınması durumunda ülkede emeğin daha etkin kullanımını sağlanacaktır. Ayrıca teknolojik hazırlılık konusundaki düşük seviye (94.), iletişim ve bilişim araçlarının iş dünyası başta olmak üzere tüm ülkede geniş kullanımı ile aşılabilecektir.

Tablo 14 incelendiğinde Endonezya'nın kurumsal yapı, makroekonomik istikrar, sağlık ve ilköğretim, yükseköğretim ve işbaşında eğitim, emek piyasalarının etkinliği, inovasyon ve iş dünyasının gelişmişlik düzeyi değişkenlerinde Türkiye'den daha iyi olduğu söylenebilir. Buna karşılık, Türkiye altyapı, ürün piyasalarının etkinliği ve teknolojik altyapı bileşenlerinde daha iyi konumdadır.

Son 3 yıldaki gelişimler incelendiğinde ise Endonezya'nın altyapı bileşeninde Türkiye'den daha düşük düzeyde olsa da sürekli artan bir ivmeyle kendini geliştirdiği, makroekonomik istikrarda, zaten iyi olan konumunun daha yukarıya çektiği söylenebilir.

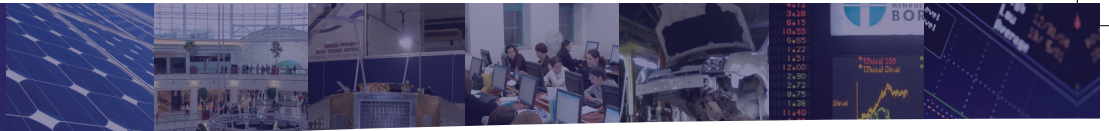
Tablo 14 Endonezya ile Türkiye'nin Son 3 Yıldaki Karşılaştırmalı Durumu

Ana Bileşenler	Endonezya			Türkiye		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Kurumlar	4	4	3,8	3,5	3,6	3,7
Altyapı	3,2	3,6	3,8	3,9	4,2	4,4
Makroekonomik istikrar	4,8	5,2	5,7	4,7	4,5	4,8
Sağlık ve ilköğretim	5,2	5,8	5,7	5,3	5,7	5,6
Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	3,9	4,2	4,2	3,9	4	4
Ürün piyasalarının etkinliği	4,5	4,4	4,2	4,3	4,2	4,4
Emek piyasalarının etkinliği	4,3	4,2	4,1	3,7	3,6	3,5
Finansal piyasaların gelişmişliği	4,3	4,2	4,1	4,1	4,2	4,3
Teknolojik altyapı	3,2	3,3	3,3	3,8	3,9	4
Pazar büyüklüğü	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2
İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	4,5	4,4	4,2	4,3	4,2	4,1
İnovasyon	3,6	3,7	3,6	3,1	3,1	3,2

Tablo 15 Türkiye'nin Endonezya'ya Göre Karşılaştırmalı Durumu

	Endonezya	Türkiye
Temel Gereklilikler	Küresel Rekabet Endeksi	Küresel Rekabet Endeksi
	Kurumsal Yapı	Kurumsal Yapı
	A.Kamu kurumları	A.Kamu kurumları
	1.Mülkiyet hakları	1.Mülkiyet hakları
	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk
	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık	3.Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık
	4. Kamu idaresinin etkin olmaması	4. Kamu idaresinin etkin olmaması
	5.Güvenlik	5.Güvenlik
	B. Özel Sektör Kuruluşları	B. Özel Sektör Kuruluşları
	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik
	2. Hesap verilebilirlik	2. Hesap verilebilirlik
	Altyapı	Altyapı
	A. Genel altyapı	A. Genel altyapı
	B. Detaylı altyapı	B. Detaylı altyapı
Makroekonomik istikrar	Makroekonomik istikrar	
Sağlık ve ilköğretim	Sağlık ve ilköğretim	
A. Sağlık	A. Sağlık	
B. İlköğretim	B. İlköğretim	
Verimlilik Arttırıcılar	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim
	A. Eğitime dair niceliksel performans	A. Eğitime dair niceliksel performans
	B. Eğitime dair niteliksel performans	B. Eğitime dair niteliksel performans
	C. İşbaşında eğitim	C. İşbaşında eğitim
	Ürün piyasalarının etkinliği	Ürün piyasalarının etkinliği
	A. Rekabet	A. Rekabet
	1. İç rekabet	1. İç rekabet
	2. Dış rekabet	2. Dış rekabet
	B. Talep koşullarının niteliği	B. Talep koşullarının niteliği
	Emek piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği
	A. Esneklik	A. Esneklik
	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı
	Finansal piyasaların gelişmişliği	Finansal piyasaların gelişmişliği
	A. Etkinlik	A. Etkinlik
B. Güven	B. Güven	
Teknolojik altyapı	Teknolojik altyapı	
A. Teknolojiyi benimseyebilme	A. Teknolojiyi benimseyebilme	
B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	
Pazar büyüklüğü	Pazar büyüklüğü	
A. İç Pazarın büyüklüğü	A. İç Pazarın büyüklüğü	
B. Dış Pazarın büyüklüğü	B. Dış Pazarın büyüklüğü	
İnovasyon	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi
	İnovasyon	İnovasyon

Not: Ülkelerin iyi oluşu bileşenler MAVİ ile işaretlenmiştir.



2.4. Türkiye'nin Ülke Grupları İle Karşılaştırılması

BRIC Ülkeleri olarak ifade edilen Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin genel olarak yükseliş içindedirler. Bu ülkeler içinde en ciddi yükselişi bu yıl Brezilya göstermiş, yukarıya doğru 5 basamak birden atlamıştır.

2.4.1. BRIC ile Karşılaştırma

Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'den oluşan BRIC grubu ile Türkiye karşılaştırıldığında; Türkiye'nin bu gruptaki ülkelere karşı iyi olduğu tek alanın, "Ürün Piyasalarındaki İç ve Dış Rekabet" olduğu gözlemlenmektedir.

BRIC ülkeleri tek tek değerlendirildiğinde; Çin'in 2005 yılından beri her yıl puan ve sırasını yükselttiği ve grup içinde baskın nitelikte üstün bir performans gösterdiği açıktır. Çin, 2011-2012 yılında da, "Verimlilik Odaklı Ülkeler" içinde geçen seneki yerini 1 basamak yükseltmiş ve 26. olmuştur. Geçmiş senelerdeki endeksle karşılaştırıldığında Çin'in performansını "Altyapı", "Makroekonomik İstikrar", "Finansal Piyasaların Çeşitliliği" ve "Teknolojik Altyapı" gibi birçok bileşende sürekli geliştirdiği söylenebilir.

Dünyanın en kalabalık ülkesi olan Çin, BRIC ekonomilerinde lider konumda olup KRE'nin birçok düzeyinde performansını artırırken geri kalanlarda kararlı yapı arz etmektedir. Geçmiş yıllarda olduğu gibi, uzun süreli enflasyona karşı makroekonomik durumu çok elverişlidir. (10.) Çin, dünyanın en az borçlu ülkelerinden biridir, Gayri Safi Milli Hasılasının %53'üne varan bir tasarruf oranına ve orta düzeyde bir bütçe açığına sahiptir. Bu faktörler, iyi ekonomik koşullar ile birlikte dış borç kalitesinin yükselmesine yardımcı olmaktadır.

Çin, aynı zamanda sağlık ve temel eğitim (32.) konusunda görece olarak yüksek standartlara sahiptir. Sağlık göstergelerinde pozitif bir trend izlemektedir ve temel eğitimde evrensel standardı yakalamak üzeredir. "Verimlilik Odaklı Ülkeler" içinde yer almasına rağmen, "İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi" (37.) ve "İnovasyon"da (29.) oldukça iyi bir konumdadır. "Kurumlar" alanında (48.) ise özellikle rüşvet ve yargı bağımsızlığı alanlarında hala iyileştirilecek önemli noktalar mevcuttur. Öte yandan, iş dünyası son üç yılda ülkenin daha az güvenilir olduğunu ve bunu sonucunda farklı türdeki cinayet ve şiddete karşı koruma amaçlı harcamaların arttığını düşünmektedir.

Son olarak, "İş Etiğinde Standartlar" (57.), "Kurumsal Hesap Verebilirlik" (66.) açısından birçok ülkenin altında kalmaktadır. Geçmiş yıllarda olduğu gibi, Çin, "Finansal Pazar Gelişmişliği" ve "Teknoloji'nin Firma Düzeyinde Benimsenmesi" konularında oldukça kötü sonuçlara sahiptir ve bu durum, ülkenin toplam rekabet performansını aşağıya çekmektedir. Ancak, ülke, bunlardan birincisinde, finansal hizmetlerin bulunabilirliği ve karşılanabilirliğinin artmasına bağlı olarak, önemli gelişme göstermiş ve 9 sıra birden yükselerek 48. olmuştur. Teknolojiyi benimseyebilme konusunda da bir sıra yükselerek 77. olmuştur. Bunun temel nedeni, İnternet ve cep telefonu kullanımında görülen çift haneli hızdaki kullanım artışıdır. Ancak, teknolojik altyapıda iyileşme göstermiş olsa da nispeten düşük düzeydeki performansı ülkenin genel rekabeti düzeyini de aşağılara çekmektedir.

"Ürün Piyasalarının Etkinliği" bileşeninin altındaki "İç ve Dış Rekabet" alt bileşenlerinde ve teknolojik alt yapı bileşeninde Türkiye Çin'e göre daha olumlu bir sonuç sergilemiştir.

Hindistan, 2011-2012 sıralamasında 56. olmuştur. Ülke, beş sıra geriye düşmüş ve geçen yıla göre rekabetçilik performansında çok düşük seviyede değişiklikler gösterebilmiştir. BRICS ülkeleri arasında, Hindistan, Güney Afrika (50.) ve Brezilya (53.) ile benzer sıralarda, Rusya'nın (66.) ise önünde yer almıştır. Ancak Çin ile arasındaki açık artmaktadır. İki ülke arasındaki puan farkı 2006 ile bugün arasında altı misli artmış ve 0.1'den az bir düzeyde iken 0.6'ya yükselmiştir.

Hindistan, rekabeti tetikleyen temel faktörlerdeki zayıf konumu nedeni ile cezalandırılmaya devam edilmektedir. Ülkenin ulaşım arzı, enerji altyapısı oldukça yetersiz ve iş dünyasının ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır (89.) Hindistan'da iş dünyası altyapıyı, ülkede iş yapmanın önündeki en büyük engel olarak görmektedir. Durum, 2006 yılından bu yana yavaş da olsa iyileşme gösterse de, diğer

Ülkeler daha hızlı bir gelişim gösterdiğinden üst sıralara çıkmaya izin vermemektedir. Benzer bir durum "Sağlık ve Temel Eğitim" (101.) de de kendini göstermektedir. Toplum sağlığı ve eğitim kalitesi, geçtiğimiz birkaç yıldır önemli gelişmeler göstermekle birlikte, en önemli sorunlar arasında kalmaya devam etmektedir.

Bu iki alanda cesaret verici trendlere karşın, temel gereksinimlerin diğer iki ögesi olan "Kurumlar" ve "Makroekonomik İstikrar" açısından aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Geçtiğimiz beş yılda, reformlardaki yetersizlikler ve devletin iş yapmak için daha elverişli ortam hazırlamakta yetersiz kalması iş dünyasının rahatsızlıklarını artmıştır. "Sistem Dışı Ödemeler ve Rüşvet" (99.) ve "Kamu Düzenlemeleri ile Getirilen Yükler" (96.) Hindistan'ın puanını, kurumlar konusunda 4.5'tan 3.8'e düşürmüştür. Salt bu yıl Hindistan bu alanda 11 sıra aşağıya inmiş ve 69. olmuştur.

Öte yandan, "Makroekonomik İstikrar" (105.) büyük ve tekrar eden borçlar ve BRICS ülkeleri arasında en büyük borç/GSMH oranı ile kendini göstermeye devam etmektedir. Yakın zamanda, ülkenin makroekonomik çevresi, %10 ya da daha yüksek enflasyonla karşı karşıya kalmıştır. Sonuç olarak Hindistan bu alandaki sıralamada son beş yıldır 100 civarında kalmaktadır. Tüm bu sorunlara karşın, rekabetçiliğin daha gelişmiş ve karmaşık itici güçleri alanında Hindistan önemli üstünlüklere sahiptir. Hindistan'daki bu tersine gelişme yapısı, ülkenin temel bir özelliğidir. Ülkenin, ölçek ekonomisine izin veren ve yatırımcıları çeken geniş bir iç pazarı mevcuttur. Finansal kaynakların doğru kullanılmasını sağlayacak iyi gelişmiş "Finansal Piyasalara" (21.) sahiptir. "İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyi" (43.) ve İnovasyon (38.) konularında da yeterli gelişmişlik göstermektedir. (Sala-i Martin vd., 2011).

Bu sene 5 basamak birden düşüp 56. olan Hindistan'a göre Türkiye; "altyapı", "ürün piyasalarının etkinliği" ve "teknolojik altyapı" bileşenlerinde daha iyi performans göstermektedir. Grup içinde, Hindistan "Finans Piyasalarının Gelişmişliği" ile "Teknolojiyi Benimseyebilme" bileşenlerinde en iyi performansı sergilemektedir. Hindistan, rekabetin önemli bileşenlerinde ortalama bir performans göstermektedir. Ulaşım, bilişim ve iletişim teknolojileri ve enerji altyapısında bir iyileşme içinde olsa da bu bileşenlerdeki performansı, özellikle diğer ülkelerle kıyaslandığında yetersiz olup, iş gereksinimlerine uygun değildir. Benzer bir durum sağlık ve ilköğretim bileşenlerinde de söz konusudur. "Kurumlar" bileşeninde 2006 yılından beri süregelen düşüş, Hindistan'ı bu bileşen açısından, 2011-2012 'de 69. sırada yer almasına neden olmuştur. Bunun yanı sıra makroekonomik istikrardaki kötü durumu (105.), büyük ve tekrar eden kamu borçları ile kendini göstermektedir.

Brezilya bu sene yerini 5 basamak yükselterek 53. olmuştur. Dünyanın en büyük "İç Pazarlarından" (10.) birine sahip olan Brezilya, "İş Dünyasının Gelişmişlik Düzeyinde" gösterdiği iyi performansı (31.) ile ölçek ekonomisinden yararlanmaktadır. Ülke benzer bir performansı "Teknolojiyi Benimseyebilme" ve "İşbaşında Eğitim" bileşenlerinde de göstermekte ve kendi bölgesi içinde öne çıkmaktadır. Brezilya ve Türkiye her 3 yılda da "Kurumlar" ve "Makroekonomik İstikrar" bileşeninde performanslarını geliştirmiştir. Brezilya, Türkiye ile kıyaslandığında daha üst düzeyde olduğu bileşenlerdeki performansını korumuş, daha alt düzeyde olanlarda ise yükselme eğilimi içine girmiştir. "Genel altyapıda", "makroekonomik istikrarda", "temel eğitim ve sağlıkta", eğitime dair niteliksel performansta, ürün piyasaların etkinliğinde Türkiye daha iyi bir konumdadır.

Ayrıca, bölgedeki en etkin "finansal pazarlar" (40.), en yüksek "teknolojiyi benimseyebilme" (47.) ve "inovasyona" sahip ülkelerden biridir. Buna karşın Brezilya, rekabet potansiyelini tam olarak kullanmasına imkan vermeyen bazı sorunlarla da karşı karşıyadır. Büyümeyi hızlandırmaya yönelik programlara karşın toplam alt yapısının hala yetersiz (104.) ve geri kalması, "makroekonomik dengesizliği" (115.), eğitim sisteminin düşük kalitesi (115.), "emek piyasasının esnekliği" (121.) ve "rekabeti canlandırmadaki yetersiz gelişme" (132.) giderek daha fazla önem taşımaktadır. (Sala-i-Martin vd., 2011).

Son olarak bu yıl 3 basamak düşen Rusya, 66. sırada bulunmaktadır. Bu düşüş, makroekonomik kararlılıktaki gelişmeye karşın özellikle kurumların kalitesi, emek piyasalarının etkinliği, iş mükemmeliyetçiliği ve inovasyon konularındaki bozulmaların gölgesinde kaldığını göstermektedir. Kurumsal çerçevedeki gelişme yetersizliği en önemli sorunlardan biri olup, Rusya'nın rekabetçiliği karşısında önemli bir kısıt oluşturmaktadır. Hukuk kurallarının güçlendirilmesi ve mülkiyet haklarının korunması, hukuk sisteminin

Tablo 16 Türkiye'nin BRIC Ülkelerine Göre Karşılaştırmalı Durumu

	BRIC	Türkiye
Temel Gereklilikler	Küresel Rekabet Endeksi	Küresel Rekabet Endeksi
	Kurumsal Yapı	Kurumsal Yapı
	A. Kamu kurumları	A. Kamu kurumları
	1. Mülkiyet hakları	1. Mülkiyet hakları
	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk	2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk
	3. Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık	3. Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık
	4. Kamu idaresinin etkin olmaması	4. Kamu idaresinin etkin olmaması
	5. Güvenlik	5. Güvenlik
	B. Özel Sektör Kuruluşları	B. Özel Sektör Kuruluşları
	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik	1. Kurumsal ahlaki normlar-etik
2. Hesap verilebilirlik	2. Hesap verilebilirlik	
Altyapı	Altyapı	
A. Genel altyapı	A. Genel altyapı	
B. Detaylı altyapı	B. Detaylı altyapı	
Makroekonomik istikrar	Makroekonomik istikrar	
Sağlık ve ilköğretim	Sağlık ve ilköğretim	
A. Sağlık	A. Sağlık	
B. İlköğretim	B. İlköğretim	
Verimlilik Arttırıcılar	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim
	A. Eğitime dair niceliksel performans	A. Eğitime dair niceliksel performans
	B. Eğitime dair niteliksel performans	B. Eğitime dair niteliksel performans
	C. İşbaşında eğitim	C. İşbaşında eğitim
	Ürün piyasalarının etkinliği	Ürün piyasalarının etkinliği
	A. Rekabet	A. Rekabet
	1. İç rekabet	1. İç rekabet
	2. Dış rekabet	2. Dış rekabet
	B. Talep koşullarının niteliği	B. Talep koşullarının niteliği
	Emek piyasalarının etkinliği	Emek piyasalarının etkinliği
	A. Esneklik	A. Esneklik
	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı	B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı
	Finansal piyasaların gelişmişliği	Finansal piyasaların gelişmişliği
	A. Etkinlik	A. Etkinlik
	B. Güven	B. Güven
Teknolojik altyapı	Teknolojik altyapı	
A. Teknolojiyi benimseyebilme	A. Teknolojiyi benimseyebilme	
B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	B. Bilişim teknolojilerinin kullanımı	
Pazar büyüklüğü	Pazar büyüklüğü	
A. İç Pazarın büyüklüğü	A. İç Pazarın büyüklüğü	
B. Dış Pazarın büyüklüğü	B. Dış Pazarın büyüklüğü	
İnovasyon	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	İş dünyasının gelişmişlik düzeyi
	İnovasyon	İnovasyon

Not: Brezilya'nın iyi olduğu bileşenler GRİ, Rusya'nın iyi olduğu bileşenler KAVUNİÇİ, Hindistan'ın iyi olduğu bileşenler YEŞİL, Çin'in iyi olduğu bileşenler EFLATUN, Türkiye'nin iyi olduğu bileşenler MAVİ ile işaretlenmiştir.

işleyişinin iyileştirilmesi, ülke çapında güvenlik seviyelerinin iyileştirilmesi ekonomiye büyük yarar sağlayacak ve diğer alanlara da etkide bulunacaktır.

Rusya'nın rekabetçiliği ürün pazarlarının düşük etkinliğinden negatif yönde etkilenmektedir. Benzer şekilde, tüm çabalara karşın finansal piyasalarında istikrar hâlâ sağlanamamıştır. Gerek yurtiçi gerekse de yurtdışı rekabet birkaç küçük firmanın baskın olarak ortaya çıkması, ticaret ve yabancıların mal sahibi olma konusundaki kısıtlar nedeni ile olumsuz gelişmektedir. Tüm çabalara karşın finansal pazarları kararsız kalmaya devam etmekte, bankaları çok düşük olarak değerlendirilmektedir (129.). Bütün bu gelişmeler ülkenin bazı konulardaki, özellikle de inovasyon potansiyeli (inovasyon kapasitesi açısından 38.), büyük ve büyümeye devam eden "Pazar büyüklüğü" (8.) ve "Yükseköğretim ve Meslek İçi Eğitimdeki" sağlam performansı (eğitim kalitesinde 17.) gibi birçok güçlü yönlerinden yeterince yararlanmasına izin vermemektedir. Buna karşın, grup içinde altyapıda, eğitime dair niceliksel performansta ve bilişim teknolojilerinin kullanımında öne çıkan Rusya; Türkiye ile karşılaştırıldığında bunların yanı sıra emek piyasalarını etkinliği bileşeninde Türkiye'ye göre daha iyi bir performans sergilemektedir.

BRIC ülkelerinin tümü ile karşılaştırıldığında Türkiye; "Emek Piyasalarının Etkinliği" ve "Pazar Büyüklüğü" bileşenlerinde en düşük düzeydedir. "İnovasyon" alanında da Rusya ile birlikte grubun en kötü performansını göstermektedir. Bunun dışındaki bileşenlerde Türkiye genel olarak ortalama bir düzeydedir.

Bunun dışında BRIC ülkelerinin son 3 yılda Türkiye ile karşılaştırmalı olarak benzer bileşenlerde benzer değişimler gösterip göstermedikleri de analiz edilmiştir (Tablo 17).

Tablo 17 BRIC ile Türkiye'nin Son 3 Yıdaki Karşılaştırmalı Durumu

	Brezilya	Rusya	Hindistan	Çin
Kurumlar	↗	↔	↘	↘
Altyapı	↗	↗	↗	↗
Makroekonomik istikrar	↗	↗	↔	↗
Sağlık ve ilköğretim	↗	↔	↗	↗
Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	↗	↔	↔	↗
Ürün piyasalarının etkinliği	↔	↘	↔	↔
Emek piyasalarının etkinliği	↔	↘	↔	↔
Finansal piyasaların gelişmişliği	↔	↔	↘	↗
Teknolojik altyapı	↔	↗	↗	↗
Pazar büyüklüğü	↔	↔	↗	↗
İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	↔	↘	↘	↔
İnovasyon	↔	↘	↘	↔

Tabloda, "mavi" hücreler, söz konusu ülkenin Türkiye'den daha üst bir performans gösterdiği, "sarı" hücreler ise daha düşük bir performans gösterdiği bileşenleri belirtmektedir. Renksiz olan hücreler ise, ülkelerin Türkiye ile aynı düzeyde oldukları bileşenlerdir. Öte yandan, ilgili hücrelerdeki okların yönleri ise ülkelerin söz konusu bileşenlerde gösterdikleri trendi göstermektedir. Örneğin Çin ve Hindistan; "Kurumlar" bileşeninde Türkiye'den daha yüksek bir performans düzeyinde olsalar da bu bileşendeki performansları son 3 yılda azalan bir eğilim içindedir. Benzer şekilde Brezilya'nın; makroekonomik istikrar bileşeninde gösterdiği performans Türkiye'den daha düşük olsa da artış eğilimindedir.

2.4. AB Karşısında Türkiye'nin Konumu

Şekil 7, 8, ve 9; Türkiye'nin Küresel Rekabet Endeksindeki her 12 bileşen açısından AB ülkelerinin ortalamalarına göre 2009'dan bu yana izlediği eğilimi göstermektedir. Bu bağlamda AB ülkelerinin ortalaması %100 kabul edilmiş ve Türkiye'nin AB ülkelere göre olarak güçlü ve zayıf yönleri ortaya çıkartılmaya çalışılmıştır. Buna göre Türkiye her 3 yılda da sadece "Pazar Büyüklüğü" ana bileşeninde AB ortalamasının üzerinde bir performans gösterebilmektedir.

Oysa; Almunia (2010) tarafından da belirtildiği gibi, Avrupa tüm potansiyelini kullanamamakla ve ekonominin birçok geleneksel ülkesinin global krizden, daha önce görülmemiş bir şekilde etkilendiği yolunda eleştirilmektedir. Bu nedenle Avrupa Birliği "Europe 2020" ile daha kalıcı, etkin bir büyüme stratejisi izleme yönünde adım atmaya karar vermiş ve bu strateji uygulanmış olmakla birlikte, özellikle Yunanistan'ın yaşadığı önemli finansal kriz sonucunda güven krizi yaşamış ve bu durum tüm Avrupa'da finansal ve parasal istikrarı azaltmıştır.

Küçük bir ülke altkümüsi haricinde AB yeterince inovasyona yönelik bir çevre sunmamakta, pazar büyüklüğü, esnek emek piyasaları ve güçlü inovasyon ABD'nin temel rekabet üstünlük alanları olarak kalmaktadır. Avrupa ekonomisi son birkaç yıldır önemli sorunlarla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Global ekonomik krizin ortaya koyduğu zorluklarla başetme çabalarının yanısıra Yunanistan ve birçok başka Avrupa ülkesinin büyük çaptaki borçlara rağmen sürdürülebilirliğin devamı açısından giderek artan bir endişe yaratmaktadır. Tüm bu olumsuzluklara karşın, Türkiye'nin birçok alanda AB'nin gerisinde kalması, Türkiye'nin kat etmesi gereken yol hakkında önemli bir ipucu vermektedir.

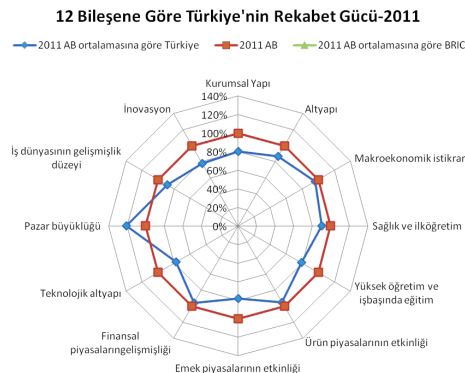
Şekil 7. Rekabetin 12 Bileşenine Göre Türkiye'nin Rekabet Gücü (2009)



Şekil 8. Rekabetin 12 Bileşenine Göre Türkiye'nin Rekabet Gücü (2010)



Şekil 9. Rekabetin 12 Bileşenine Göre Türkiye'nin Rekabet Gücü (2011)



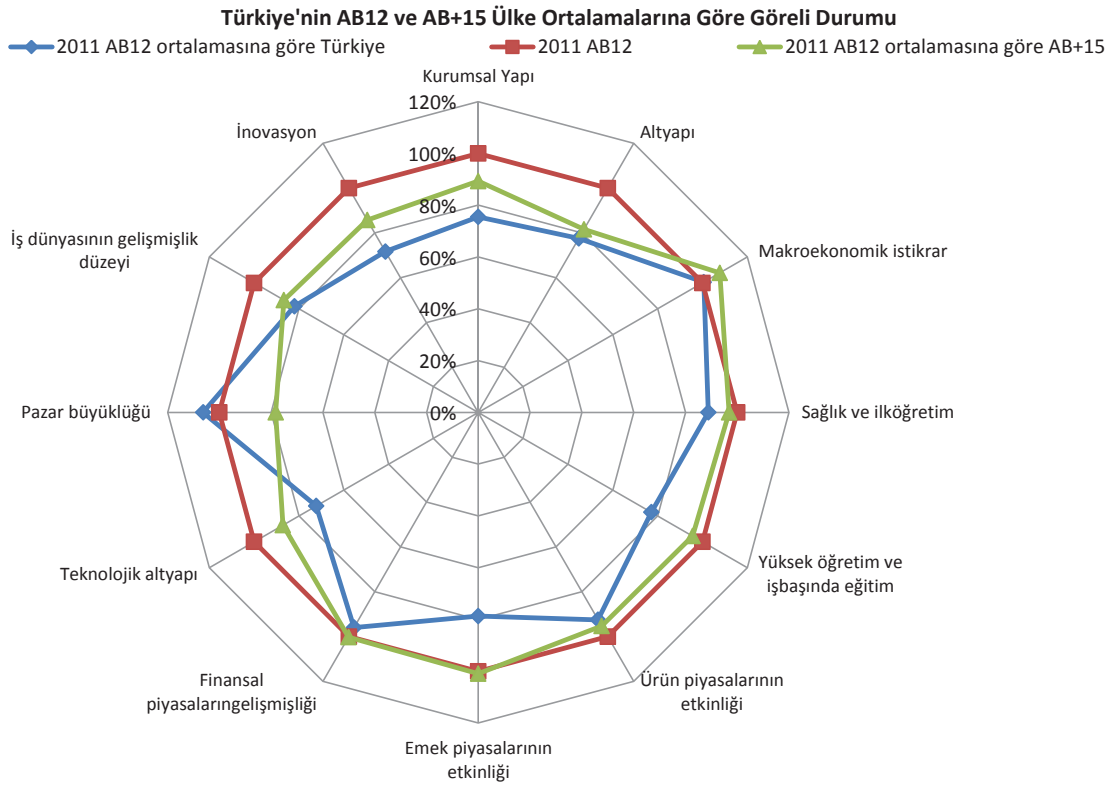
2011-2012 raporunda AB ülkelerinin son derece çalkantılı bir dönemden geçmekte olmalarına karşın Türkiye'nin söz konusu ülkelerin ortalamasını salt "Pazar Büyüklüğü" bileşeninde geçmiş olması altı çizilmesi gereken bir konudur.

2.4.1. AB12, AB15 ve Türkiye'nin Karşılaştırılması

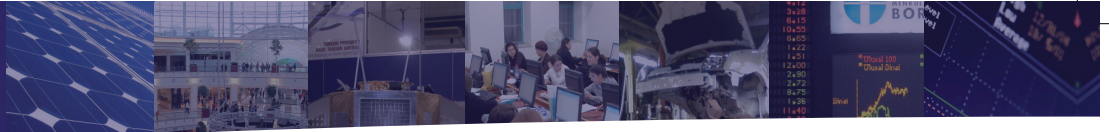
Avrupa Birliği'nin ilk oluşturulduğu yıl olan 1951'deki kurucu ülkeler olan Belçika, Almanya, Fransa, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda'ya, 1973 yılında Danimarka, İrlanda ve İngiltere eklenmiş, böylece 6 üye ülke sayısı 9 üye ülkeye yükselerek birliğin ilk büyümesi gerçekleşmiştir. 1981 yılında Yunanistan'ın, 1986 yılında İspanya ve Portekiz'in eklenmesi ile üye ülke sayısı 12'ye çıkmıştır. Daha sonraki yıllar içinde değişik zamanlarda üye ülke sayısı artmış ve günümüzde bu sayı 27'ye yükselmiştir.

Rapor'un bu bölümünde ilk 12 üye ülke ile daha sonradan eklenmiş 15 AB ülkesi ve Türkiye görel olarak karşılaştırılmaya çalışılmıştır (Şekil 10). Burada amaç, AB'ye giriş sürecini tamamlamak için uyum çalışmalarını sürdüren ülkemizle, bu süreci görel olarak yeni tamamlamış ülkeleri kıyaslayarak, Türkiye'nin, uyum sürecine ilişkin bir yol haritası çıkarmaktır.

Şekil 10 Rekabetin 12 Bileşenine Göre Türkiye'nin AB 12 ve AB+15 Ülkelerine Göre Rekabet Gücü (2011)



2009 yılında AB 15 ülkeleri görel olarak, hemen hemen tüm bileşenler açısından AB 12 ülkelerinin gerisinde olmasına karşın, şekil 10'dan da görüldüğü gibi, 2011 yılında "Makroekonomik İstikrar" bileşeninde çok daha üstün bir performans sergilerlerken, "Emek Piyasalarının Etkinliği" ve "Finansal Piyasaların Gelişmişliği" alanlarında AB12 ülkelerini yakalayabilmişlerdir. Türkiye ise 2009 yılında Pazar Büyüklüğü dışındaki tüm bileşenlerde söz konusu ülkelerin seviyesine ulaşamamakta, ancak makroekonomik istikrar ve ürün piyasalarının etkinliği konularının da söz konusu ülkelere yakın değerler almakta iken 2011 yılında "Makroekonomik İstikrar" alanında AB12 ülkelerini yakalamış, hatta geçmiş; Finansal Piyasaların gelişmişliğinde ise AB-12 ülkelerine yakın bir yapı arz etmeye devam etmiştir.



3.Bölüm

Rekabet Üstünlüğü Yaratmada Etkin Beş Bileşen Açısından Türkiye'nin Konumu

Bu raporda son olarak, rekabet üstünlüğü sağlamada çarpıcı rolü olduğu saptanan aşağıdaki beş bileşen çeşitli ülke karşılaştırmaları ile incelenmiştir.

“Ürün Piyasalarının Etkinliği”

Bileşen; “Rekabet” ve “Talep Koşullarının Niteliği” olmak üzere iki alt bileşenden oluşmaktadır.

Türkiye geçen yıl 4.21 puanıyla 59. sıradayken bu bileşende bu sene 4.38 puan alarak 47. sıraya yükselmiştir.

“Emek Piyasalarının Etkinliği”

Bileşeni “esneklik” ve “işgücü kapasitesinin etkin bir biçimde kullanımı” alt bileşenlerinden oluşmaktadır. Türkiye bu bileşendeki gerileyişini sürdürmüş ve 133. sıraya düşmüştür.

“Finansal Piyasaların Gelişmişliği”

Bileşeni oluşturan iki temel alt bileşen vardır: “Etkinlik” ve “Güven”. Tüm ülkeler göz önüne alınarak “Finansal Piyasaların Gelişmişliği” performansları incelenmiştir. Bu bileşende Türkiye 2011-2012 raporunda geçen seneki yükselişini sürdürmüş ve puanını 4.23'den 4.26'ya çıkarırken 142 ülke içindeki yerini 61.basamaktan 55.basamağa yükseltmiştir.

“İnovasyon”

Bileşen; İnovasyon kapasitesi, bilimsel araştırma kurumlarının niteliği, şirketler kesiminin Ar-Ge harcamaları, Ar-Ge için üniversite-sanayi işbirliği, ileri teknolojiler için kamunun satın alma politikaları, bilim insanlarının ve mühendislerin varlığı, patentler, fikri mülkiyet haklarının korunması değişkenlerinden oluşmaktadır. İnovasyon bileşeninde Türkiye bu yıl puanını korumuş ama tüm ülkeler içindeki konumu 2 basamak gerilemiştir.

“Kurumsal Altyapı”

İncelenen son bileşen olan “Kurumsal Yapı” bileşeni, “Kamu Kurumları” ve “Özel Sektör Kuruluşları” alt bileşenlerinden oluşmaktadır. Bu bileşende Türkiye oldukça gerilerde yer almasına rağmen 2010-2011 verilerine göre 88. iken bu sene 8 basamak yükselerek 80. olmuştur.

3.1. “Ürün Piyasalarının Etkinliği”

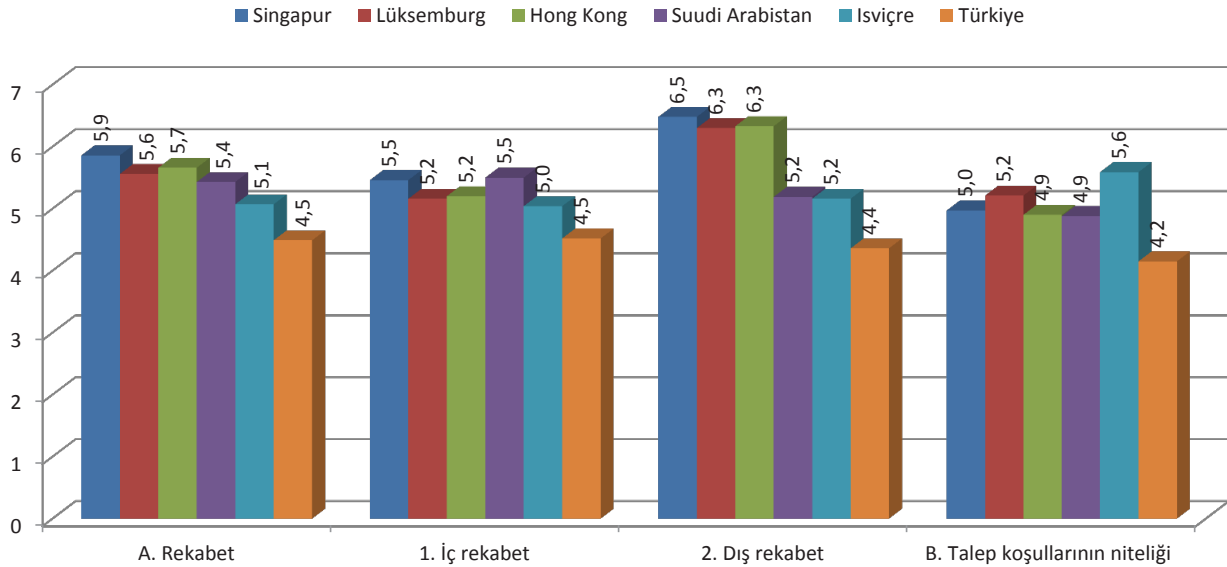
İnceleyeceğimiz ilk bileşen olan “Ürün Piyasalarının Etkinliği” bileşeni; “Rekabet” ve “Talep Koşullarının Niteliği” olmak üzere iki alt bileşenden oluşmaktadır. “Rekabet” ise “iç ve dış rekabet” olmak üzere iki başlık altında incelenmektedir. “Rekabet” başlığını piyasa hakimiyetinin boyutları, toplam vergi oranları, bir işletme kurmak için gereken prosedür-işlem sayısı, zirai politikaların maliyeti, yabancı sermayenin yaygınlığı, gümrüklerdeki prosedürlerin-işlemlerin yarattığı yük, gayrisafi yurtiçi hasıla içinde ithalatın payı gibi değişkenler oluştururken; “Talep Koşullarının Niteliği” müşteri odaklı olmanın derecesine ve müşteri çeşitliliğine bağlıdır.

Tüm ülkeler göz önüne alınarak ürün piyasalarının etkinliği bileşeni incelendiğinde; performansları ile öne çıkan ilk 5 ülke Tablo 18’de verilmiştir. Türkiye geçen yıl 4.21 puanıyla 59. sıradayken bu bileşende bu sene 4.38 puan alarak 47. sıraya yükselmiştir.

Tablo 18 Ürün Piyasalarının Etkinliği Bileşenine Göre En Yüksek Performans Gösteren Ülkeler ve Türkiye

Ülke	Sıralama	Puan
Singapur	1	5,57
Lüksemburg	2	5,44
Hong Kong	3	5,41
Suudi Arabistan	4	5,25
İsviçre	5	5,24
Türkiye	47	4,38

Şekil 11 Ürün Piyasalarının Etkinliği Bileşenine Göre Türkiye’nin Durumu



Şekil 11 incelendiğinde, Türkiye’nin “Ürün Piyasalarının Etkinliği” bileşeninde en çok “talep koşullarının niteliği” alt bileşeninde geriye düştüğü görülmektedir.

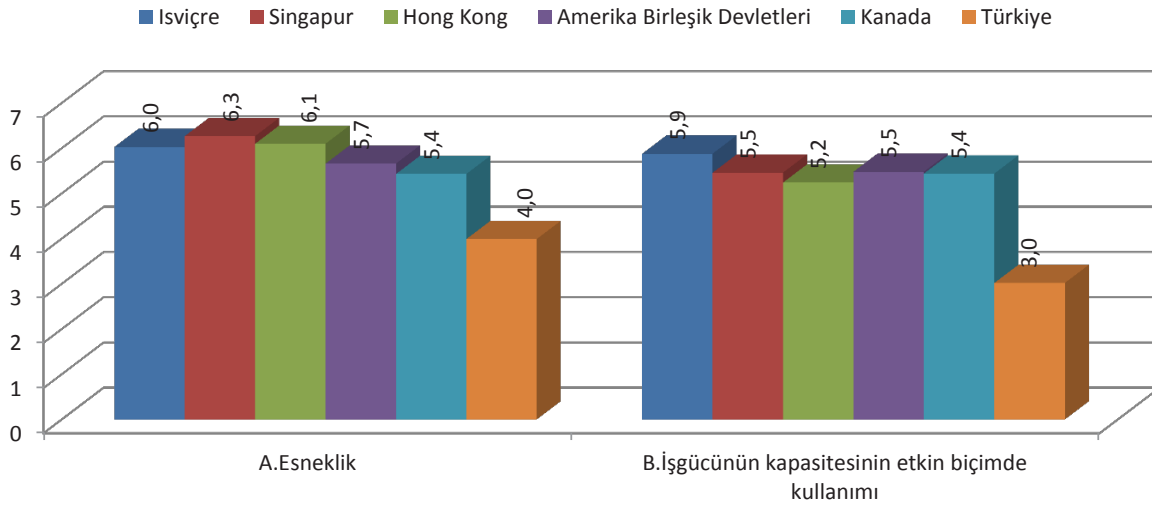
3.2. “Emek Piyasalarının Etkinliği”

İkinci olarak inceleyeceğimiz “Emek Piyasalarının Etkinliği” bileşeni; “esneklik” ve “işgücü kapasitesinin etkin bir biçimde kullanımı” alt bileşenlerinden oluşmaktadır. Söz konusu alt bileşenlerinin değişkenleri için ise ücret düzeylerini belirlemede esneklik, işten çıkarmaların oluşturduğu maliyet, işe alma ve işten çıkarma uygulamaları, profesyonel yönetime olan güven, kadınların işgücüne katılımı, beyin göçü sayılabilir. Tüm ülkeler göz önüne alınarak “emek piyasalarının etkinliği” bileşeni incelendiğinde; performansları ile öne çıkan ilk 5 ülke Tablo 19’de verilmiştir. Türkiye bu bileşendeki gerileyişi sürdürmüştü ve 133. sıraya düşmüştür.

Tablo 19 Emek Piyasalarının Etkinliği Bileşenine göre En Yüksek Performans Gösteren Ülkeler ve Türkiye

Ülke	Sıralama	Puan
İsviçre	1	5,95
Singapur	2	5,86
Hong Kong	3	5,67
ABD	4	5,57
Kanada	5	5,43
Türkiye	133	3,51

Şekil 12 Emek Piyasalarının Etkinliği Bileşenine Göre Türkiye’nin Durumu



Türkiye’yi aşağı çeken faktörlerin başında bu alan gelmektedir. Şekil 12 incelendiğinde Türkiye’nin “Emek Piyasalarının Etkinliği” bileşeninde en çok “işgücü kapasitesinin etkin biçimde kullanımı” alt bileşeninde geriye düştüğü görülmektedir.

3.3. “Finansal Piyasaların Gelişmişliği”

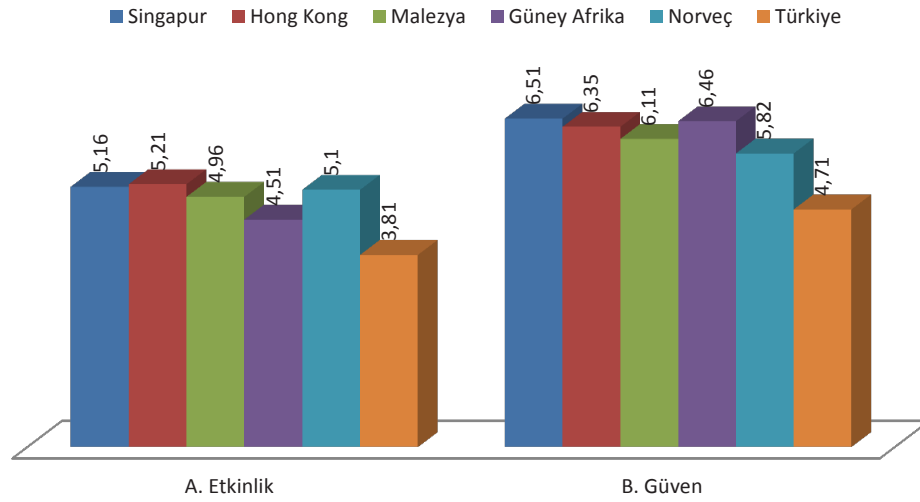
Üçüncü olarak inceleyeceğimiz “Finansal Piyasaların Gelişmişliği” bileşenini oluşturan iki temel alt bileşen vardır: “Etkinlik” ve “Güven”. Bu bileşenlerin değerleri ise mali piyasaların gelişmişliği, yerel sermaye piyasaları tarafından sağlanan finansman, girişimci sermayesine ulaşılabilirlik, yatırımcıların korunmasında uygulamanın gücü, borsalardaki düzenlemeler, bankaların sağlıklılığı gibi değişkenlerden oluşmaktadır.

Tüm ülkeler göz önüne alınarak “Finansal Piyasaların Gelişmişliği” bileşeni incelendiğinde; performansları ile öne çıkan ilk 5 ülke Tablo 20’de verilmiştir. Bu bileşende Türkiye 2011-2012 raporunda geçen seneki yükselişini sürdürmüş ve puanını 4.23’den 4.26’ya çıkarırken 142 ülke içindeki yerini 61.basamaktan 55.basamağa yükseltmiştir.

Tablo 20 Finansal Piyasaların Gelişmişliği Bileşenine göre En Yüksek Performans Gösteren Ülkeler ve Türkiye

Ülke	Sıralama	Puan
Singapur	1	5,84
Hong Kong	2	5,78
Malezya	3	5,53
Güney Afrika	4	5,48
Norveç	5	5,46
Türkiye	55	4,26

Şekil 13 Finansal Piyasalarının Gelişmişliği Bileşenine Göre Türkiye’nin Durumu



Şekil 13 incelendiğinde Türkiye’nin “Finansal Piyasalarının Gelişmişliği” bileşeninde en çok “etkinlik” alt bileşeninde geriyeye düştüğü görülmektedir.

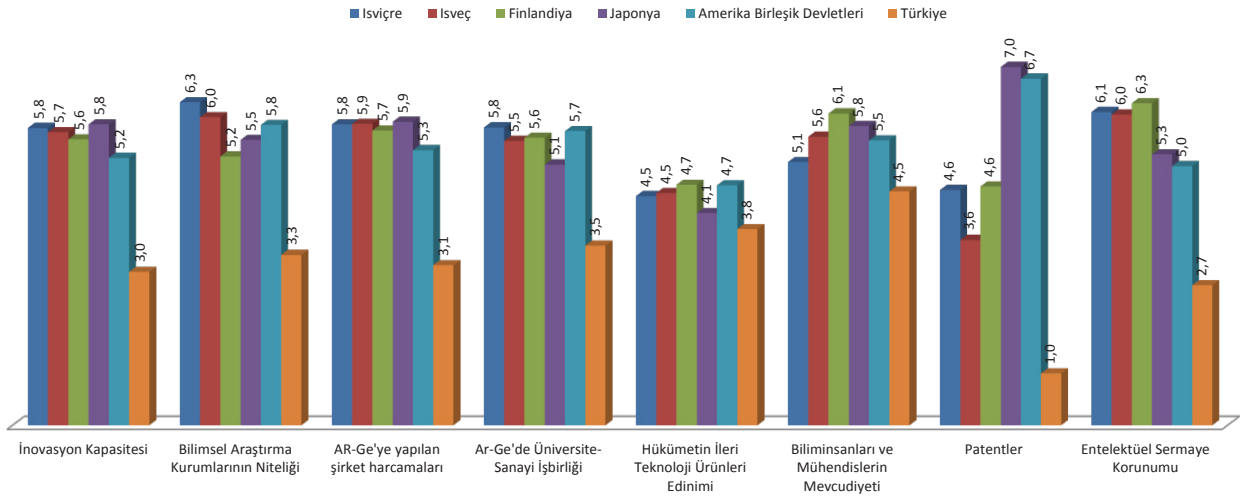
3.4. “İnovasyon”

İnceleyeceğimiz dördüncü bileşen olan “İnovasyon” bileşeni; İnovasyon kapasitesi, bilimsel araştırma kurumlarının niteliği, şirketler kesiminin Ar-Ge harcamaları, Ar-Ge için üniversite-sanayi işbirliği, ileri teknolojiler için kamunun satın alma politikaları, bilim insanlarının ve mühendislerin varlığı, patentler, fikri mülkiyet haklarının korunması değişkenlerinden oluşmaktadır. Tüm ülkeler göz önüne alınarak İnovasyon bileşeni incelendiğinde; performansları ile öne çıkan ilk 5 ülke Tablo 21’de verilmiştir. İnovasyon bileşeninde Türkiye bu yıl puanını korumuş ama tüm ülkeler içindeki konumu 2 basamak gerilemiştir.

Tablo 21 İnovasyon Bileşenine göre En Yüksek Performans Gösteren Ülkeler ve Türkiye

Ülke	Sıralama	Puan
İsviçre	1	5,77
İsveç	2	5,76
Finlandiya	3	5,72
Japonya	4	5,59
ABD	5	5,57
Türkiye	69	3,15

Şekil 14 İnovasyon Bileşenine Göre Türkiye’nin Durumu



Şekil 14 incelendiğinde Türkiye’nin “İnovasyon” bileşeninde en çok “patent” alt bileşeninde geriye düştüğü görülmektedir. Bunun yanı sıra “entelektüel sermayenin korunumu” ve “Ar-Ge’ye yapılan şirket harcamaları” değişkenlerinde de oldukça geridedir.

3.5. “Kurumsal Yapı”

İncelenen son bileşen olan “Kurumsal Yapı” bileşeni, “Kamu Kurumları” ve “Özel Sektör Kuruluşları” alt bileşenlerinden oluşmaktadır.

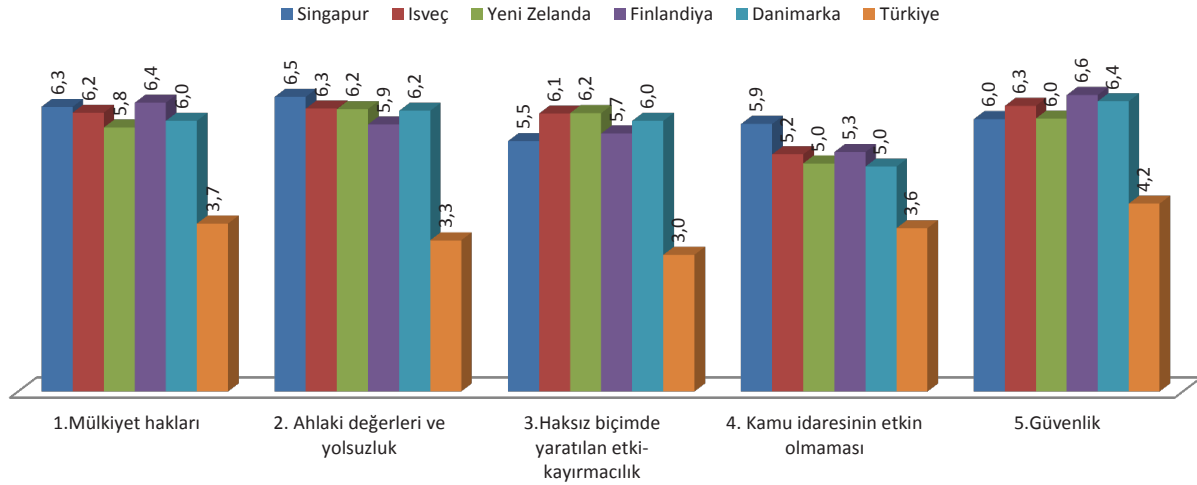
Tüm ülkeler göz önüne alınarak “Kamu Kurumları” alt bileşeni incelendiğinde; performansları ile öne çıkan ilk 5 ülke Tablo 22’de verilmiştir. Bu bileşende Türkiye oldukça gerilerde yer almasına rağmen 2010-2011 verilerine göre 88. iken bu sene 8 basamak yükselerek 80. olmuştur.

Tablo 22 Kurumsal Yapı Alt Bileşenine Göre En Yüksek Performans Gösteren Ülkeler ve Türkiye

Ülke	Sıralama	Puan
Singapur	1	6,11
İsveç	2	6,06
Yeni Zelanda	3	5,98
Finlandiya	4	5,98
Danimarka	5	5,94
Türkiye	80	3,69

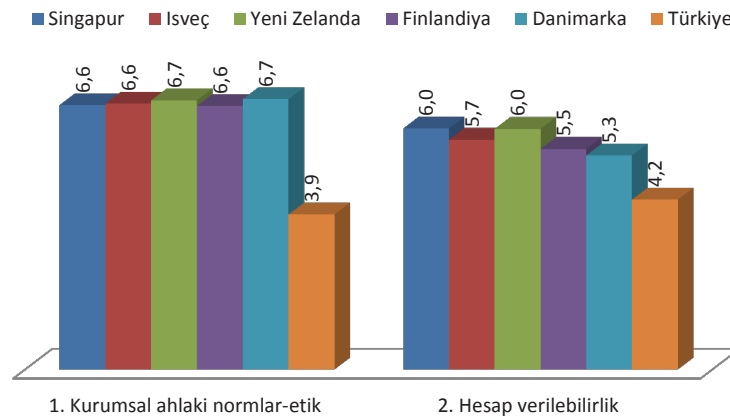
Şekil 15 Kamu Kurumları Alt Bileşenine Göre Türkiye’nin Durumu

Şekil 15 incelendiğinde Türkiye’nin “Kurumsal Yapı”nın ilk alt bileşeni olan “Kamu Kurumları”nda en çok “Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık” konusunda geriye düştüğü görülmektedir.



Kurumsal Yapı’nın bir diğer alt bileşeni olan “Özel Sektör Kuruluşları” incelendiğinde ise “kurumsal ahlaki normlar-etik” alanında Türkiye’nin yine çok gerilerde olduğu gözlemlenmektedir.

Şekil 16 Özel sektör Kuruluşları Alt Bileşenine Göre Türkiye’nin Durumu



4. Bölüm

Genel Sonuç ve Öneriler

Bu rapor, Dünya Ekonomik Forumu'nun (WEF) 2007–2008, 2008–2009 ve 2009–2010 raporlarını karşılaştırarak, Türkiye'nin küresel kapsamda rekabet gücünün değerlendirilmesine yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu bağlamda AB'ye yeni katılan 12 ülke ve büyük ölçüde yabancı yatırımları çektiği bilinen BRIC ülkelerinin yanı sıra Türkiye'nin içinde bulunduğu grup ülkeleri ve yıllar itibarı ile gösterdikleri belirli gelişim/düşüşler nedeni ile ayrıntılı olarak incelenmesi uygun bulunup seçilen Estonya, BRIC ülkeleri, Güney Afrika, Meksika, Malezya ve Endonezya ile görece karşılaştırmalar yapılmış ve söz konusu ülkelerin hangi alanlarda gelişme ya da düşüş gösterdiği saptanmıştır.

Tablo 23'de Türkiye'nin sürekli gerilediği rekabet alt bileşenleri kırmızı, iyileşme gösterdikleri ise maviyle gösterilmiştir. Bu alanlara bakıldığında Kurumsal Yapı'nın bazı bileşenlerinde özellikle kayırmacılık ve ahlaki normlarda; Makroekonomik İstikrarda, Eğitime Dair Niteliksel Performans ile Ürün Piyasalarının Etkinliği'nde sürekli bir gerileme söz konusudur. Bunun yanı sıra, hem Genel hem de Detaylı Altyapı'da, İlköğretim'de, Yükseköğretim ve İşbaşında Eğitim'de, Finansal Piyasaların Çeşitliliği ile Teknolojik Altyapı'da sürekli bir iyileşme gözlenmektedir.

Tablo 23 Son 3 yılda Küresel Rekabet Endeksi Bileşenlerine Göre Türkiye'nin Durumu

Bileşenler	2009	2010	2011
Küresel Rekabet Endeksi	4,2	4,3	4,3
Kurumsal Yapı	3,5	3,6	3,7
A. Kamu kurumları	3,4	3,5	3,6
1. Mülkiyet hakları	3,5	3,6	3,7
2. Ahlaki değerleri ve yolsuzluk	2,6	3,2	3,3
3. Haksız biçimde yaratılan etki-kayırmacılık	3,2	3,1	3
4. Kamu idaresinin etkin olmaması	3,3	3,5	3,6
5. Güvenlik	4,1	4,1	4,2
B. Özel Sektör Kuruluşları	3,9	4	4
1. Kurumsal ahlaki normlar-etik	3,8	3,7	3,9
2. Hesap verilebilirlik	4	4,2	4,2
Altyapı	3,9	4,2	4,4
A. Genel altyapı	4,2	4,4	4,6
B. Detaylı altyapı	3,7	4	4,2
Makroekonomik istikrar	4,7	4,5	4,8
Sağlık ve ilköğretim	5,3	5,7	5,6
A. Sağlık	6,5	6,5	6,5
B. İlköğretim	4,2	4,8	4,8
Yüksek öğretim ve işbaşında eğitim	3,9	4	4
A. Eğitime dair niceliksel performans	4,1	4,5	4,5
B. Eğitime dair niteliksel performans	3,8	3,6	3,6
C. İşbaşında eğitim	3,8	4	3,9
Ürün piyasalarının etkinliği	4,3	4,2	4,4
A. Rekabet	4,5	4,3	4,5
1. İç rekabet	4,6	4,3	4,5
2. Dış rekabet	4,3	4,5	4,4
B. Talep koşullarının niteliği	3,9	4	4,2
Emek piyasalarının etkinliği	3,7	3,6	3,5
A. Esneklik	4,1	4	4
B. İşgücünün kapasitesinin etkin biçimde kullanımı	3,2	3,1	3
Finansal piyasaların gelişmişliği	4,1	4,2	4,3
A. Etkinlik	3,9	3,9	3,8
B. Güven	4,2	4,6	4,7
Teknolojik altyapı	3,8	3,9	5,1
Pazar büyüklüğü	5,2	5,2	5,2
A. İç Pazarın büyüklüğü	5,1	5,1	5,2
B. Dış Pazarın büyüklüğü	5,5	5,4	5,3
İş dünyasının gelişmişlik düzeyi	4,3	4,2	4,1
İnovasyon	3,1	3,1	3,2

Not: Artış gösteren bileşenler MAVİ ile düşüş gösterenler ise PEMBE ile işaretlenmiştir.

5. Bölüm

Türkiye'nin Odaklanması Gereken Konular

WEF Raporu ayrıntılı olarak incelendiğinde şu sonucun ortaya çıktığını görüyoruz: Günümüz koşullarında ülkelerin global rekabette başarılı olması için; işgücünün bilgi, beceri ve yaratıcılığının geliştirilmesi; istihdamla ilgili vergi, prim ve tazminat yüklerinin azaltılması; işgücü verimliliği ve performansının yükseltilmesi; kalite, çalışma barışı gibi sosyal faktörlerin düzenlenmesi açısından rekabet edebilirlik büyük önem kazanmıştır.

Bu bağlamda, Türkiye'nin global rekabet düzeyini iyileştirerek sürdürebilmesi için özellikle üzerinde durması gereken bileşenler ortaya konulmaya çalışıldığında; gerek WEF'in dikkate aldığı 142 ülke ortalamasının gerekse de kendi içinde bulunduğu "Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri" ortalamasının altında kaldığı ve ivedilikle iyileştirilmesi gereken alanların Kurumsal yapı, Emek Piyasaları, Yükseköğretim ve İşbaşında eğitim ve İnovasyon olduğu görülmektedir. Bunları, Türkiye'nin kendi grubundaki ülkelere göre oldukça geride kaldığı makroekonomik istikrar, sağlık ve temel eğitim ile teknolojik altyapı izlemektedir.

Bu noktada 4. Orta Vadeli Program - OVP'de "Gelişme Eksenleri" başlığında Rekabet Gücünün Artırılması Eksenine öncelik verilmesi kamu tarafında olumlu bir bakış açısının göstergesidir.

OVP'de 9 başlık altında toplanan iyileştirme önlemleri, birçok noktada WEF Ana Bileşenleri ile paralellikler taşımaktadır. Programda şu 9 başlıkta toplam 101 amaç sıralanmıştır. (OVP, 2011)

- İş Ortamının İyileştirilmesi
- Ekonomide Kayıt Dışılığın Azaltılması
- Finansal Sistemin Geliştirilmesi
- Enerji ve Ulaştırma Altyapısının Geliştirilmesi
- Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi
- Ar-Ge ve Yeniliğin Geliştirilmesi
- Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Yaygınlaştırılması
- Tarımsal Yapının Etkinleştirilmesi
- Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçiş Sağlanması

Bu aşamada yapılması gereken OVP'lerde yer alan amaçların geliştirme-uygulama-izleme adımları, tüm kesimleri kapsayan bir strateji ile gerçekleştirilmedi. Burada belirtilen beklentilerin birçoğunun Hükümetin açıkladığı Orta Vadeli Programı (2012-2011) ile de uyumlu olması sevindirici ve ümit verici olmakla birlikte bu programın bir an önce projelendirilerek uygulamaya geçirilmesi yönünde somut adımlar atılması, Türkiye'nin küresel rekabetçilik hedeflerinin gerçekleştirilmesi açısından acil önem arz etmektedir.

Değişik kamu kurumlarınca hazırlanan ve Resmi Gazete'de yayımlanan değişik alan ve sektörel Strateji ve Uygulama Belegeleri arasında koordinasyon yapılması ve etkin uygulama çalışmalarının hızlandırılması önem taşımaktadır.

Kurumsal Yapı

Fikri mülkiyet sisteminin etkinliğini sağlamak üzere; kısa, orta ve uzun vadeli stratejiler belirlenmeli, kurumsal kapasite, hukuki altyapı ve kurumlar arası işbirliği güçlendirilmeli, toplum düzeyinde yaygın ve yerleşik fikri haklar kültürü oluşturulmalıdır. Ekonomide rekabet gücünün artırılması, haksız rekabetin önlenmesi ve kamu finansmanına katkıda bulunulması hedefleri doğrultusunda, ekonomide kayıt dışılığın azaltılması gereklidir.

Adalet hizmetlerinde, AB uygulamaları da dikkate alınarak, hukuki ve kurumsal düzenlemeler yapılmalıdır. Yargı Reformu Stratejisi ve Eylem Planı güncellenmelidir.

Emek Piyasaları

Küresel kriz sonrası tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de en önemli ekonomik sorun istihdam ve işsizliktir. Ekonomik boyutu yanında sosyal boyutuyla da son derece önemli olan işsizlik sorununun çözümünde, işgücü maliyetlerinin makul seviyelere çekilmesi için yapılması gereken yeni reformlar bulunmaktadır. İstihdam alanında yapılan iyileştirmelere rağmen, halen işgücü maliyetlerinin makul seviyelere çekilmesi için yapılması gereken yeni reformlar bulunmaktadır. 2011 Yılı İlk Yarı Ekonomik Durum Tespit Anketi (ISO, 2011) sonuçlarına göre günümüz Türkiye’sinin en öncelikli sorunlarının başında %22,7 gibi oldukça büyük bir ağırlıkla “işsizlik” gelmektedir.

Anket sonuçlarına göre ön plana çıkan 14 öncelikli sorun arasında, işsizlik sorununun bu derece yüksek oranda önem kazanması WEF’in ortaya koyduğu ülke gerçekleri ile de birebir örtüşmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı politikalar sürdürülmelidir. İstihdamı artırmak için istikrarlı büyüme ortamını sağlayacak politikaların yanı sıra işgücünün niteliğini, işgücü piyasasının esnekliğini ve işgücüne katılımı ve özellikle kadın işgücü potansiyelinden yararlanmayı artıracak politikalara ağırlık verilmelidir. İşgücü piyasasının esnekliğini ve işgücünün niteliğini yükseltecek düzenlemeler hayata geçirilecek, aktif işgücü politikalarıyla ekonominin istihdam yaratma kapasitesi artırılmalıdır. İstihdam odaklı sürdürülebilir büyüme çerçevesinde rekabetçi bir ekonomik yapıda ve bilgi toplumuna dönüşüm doğrultusunda istihdam imkânlarının geliştirilmesi, işsizliğin azaltılması ve işgücü piyasasının etkinleştirilmesi temel amaçtır. Bu çerçevede; kayıt dışı istihdamı önlemeye ve ilave istihdamı teşvik etmeye yönelik tedbirler alınmalıdır.

Yüksek Eğitim ve İşbaşında Eğitim

Türkiye’de, üniversitelerin hepsinin uluslararası kalite standartlarına uygun eğitim vermeleri sağlanmalı; bu bağlamda tüm programlarda akreditasyon şart koşulmalıdır. Esas konunun üniversite sayısını artırmak değil, giderek sayıları artan üniversitelerde buna bağlı olarak ortaya çıkan öğretim üyesi gereksinimini sağlayıp kaliteli eğitimin kalitesini artırmaktır.

Öte yandan, salt üniversite sayısını artırmak için değil, ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda gerekli işgücünü yetiştirmeye yönelik bir eğitim sistemi oluşturulmalıdır. İş dünyasının dinamik yapısı ile işgücünün uyum sağlayabilmesi için iş başında eğitime ve hayat boyu öğrenme perspektifine önem verilmelidir.

Öte yandan, salt üniversite sayısını artırmak için değil, ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda gerekli işgücünü yetiştirmeye yönelik bir eğitim sistemi oluşturulmalıdır. İş dünyasının dinamik yapısı ile işgücünün uyum sağlayabilmesi için iş başında eğitime ve hayat boyu öğrenme perspektifine önem verilmelidir. Mesleki eğitim programları işgücü piyasasında arz talep dengesini dikkate almalı ve Ulusal Meslek Standardlarına uygun programlar geliştirilmelidir.

İnovasyon

Ar-Ge ve yenilik kapasitesinin güçlü olduğu alanlarda hedef odaklı, ivme kazanılması gereken alanlarda ihtiyaç odaklı ve diğer alanlarda yaratıcılığın destekleneceği tabandan yukarı yaklaşımlar hayata geçirilerek dışa bağımlılığın azaltılmasına, yerli teknolojik yeteneklerin geliştirilmesine ve bu yeteneklerin ürüne dönüştürülmesine katkı verilmelidir. Özel sektör ile üniversiteler ve araştırma

kurumları arasındaki işbirliğini kurumsallaştırarak geliştirmeye yönelik programlar ve rekabet öncesi Ar-Ge işbirlikleri ile yenilik tabanlı rekabetçi kümelenme çalışmaları desteklenmelidir. Yenilikçi fikirlere ve Ar-Ge'ye dayalı katma değeri yüksek ürün ve hizmetlerin ticarileştirilmeli ve pazarlanma süreçleri desteklenmelidir. Kırsal kesimde internet erişimi güçlendirilmeli ve bu kesime yönelik hizmetlerin geliştirilmesi ve yararlanıcılara ulaştırılmasında bilgi ve iletişim teknolojileri etkili bir şekilde kullanılmalıdır. Bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısındaki bölgesel farklılıklar azaltılarak, toplumun tüm kesimlerinin geniş bant teknolojileri başta olmak üzere bilgi ve iletişim teknolojilerine uygun maliyetlerle erişimi artırılmalıdır. Ayrıca ArGe Devlet desteklerinde uygulamaları değerlendirmek üzere performans ölçüm kriterleri geliştirilmelidir.

Makroekonomik İstikrar

Gelişmiş ekonomilerde son yıllarda yaşanan olumsuz gelişmeler, özellikle beklentiler kanalıyla bir çok ülkeyi etkilemektedir. Oysa; son açıklanan büyüme verilerine göre Türkiye; 2011 yılı ilk çeyreğinde üstün bir performans sergilemiştir. Yakalanan yüzde 11'lik büyüme oranı tüm AB ülkeleri, OECD ülkeleri ve hatta Çin'deki oranların üzerinde gerçekleşmiştir. Ancak büyümedeki bu rekorun yanı sıra, bu dönemde dış ticaret açığı da büyüme oranı gibi çift haneli gerçekleşerek 10 milyar doları geçmiştir. Cari açığın milli gelire oranı yüzde 8'i aşmış, ihracat yüzde 12 artarken, ithalattaki artış yüzde 43 olmuştur. Diğer bir deyiş ile, üretim yerine tüketimin, imalat yerine ithalatın tercih edildiği bir ekonomik büyüme gerçekleşmiştir. Uluslararası Yönetim Geliştirme Enstitüsü (IMD) (2011) tarafından yayımlanan Dünya Rekabet Yıllığı'nda Türkiye'de 2011 yılında cari açığın GSYH'ye oranının yüzde 8 olacağı tahmin edilmektedir. Cari açıktaki artış genel olarak yatırımlardaki artışa dayandırılırken son veriler, tüketim harcamalarının cari açık üzerindeki etkisinin yükseldiğini, yatırımların etkisinin ise azaldığını göstermektedir. Tüketimin artması ve yurt içi arzın yetersiz kalması, ithalatın daha da hızlanarak yükselmesine neden olmaktadır. ISO(2011) anketinde "ithalata dayalı büyüme" sorunu %11,5'lik payla üçüncü sırada yer almaktadır. İhracata Dönük Üretim Stratejisi, Girdi Tedarik Stratejisi ve İhracat Pazarlarının Çeşitlendirilmesi Stratejisi çalışmaları tamamlanmalıdır.

ISO (2011) anketine göre, kayıt dışı ekonomi, haksız rekabet ortam ve cari açık sorunları da %11,1 ve %9,8'lik paylarla işsizlik, eğitim ve ithalata dayalı büyüme sorununun hemen ardından gelmektedir. Doğrudan yatırım ya da uzun vadeli kaynaklardan daha çok, sıcak parayla finanse edilen cari açık son dönemde giderek büyümektedir. Her geçen gün riski artan cari açık konusunun da anket katılımcısı işletmeler tarafından ön plana çıkartılması önemli bir bulgudur. Söz konusu bu ilk beş sorunun 14 sorun arasında almış olduğu toplam ağırlık ise %66,8 gibi oldukça yüksek bir seviyededir.

Sağlık ve Temel Eğitim

2011 Yılı İlk Yarı Ekonomik Durum Tespit Anketine (ISO, 2011) katılan işletmelerin Türkiye'nin en öncelikli sorunları arasında görmüş olduğu "eğitim" sorunu almış olduğu %11,7'lik payla ikinci sırada yer almaktadır. Bu durumda WEF'in Türkiye ile ilgili bulgularını gerçekleştirmektedir.

Eğitimin tüm kademelerinde okullaşma oranları artırılmalı, donatım ve fiziki altyapı geliştirilecek, bilgi ve iletişim teknolojileri etkin bir şekilde kullanılmalıdır. Kız çocukların eğitime katılımı artırılmalıdır.

Öte yandan; Türkiye'de özellikle son yıllarda sağlık hizmetlerinden önemli sorunlar yaşanmaktadır. Sağlık hizmetlerinde ve harcamalarında etkinliğin sağlanması amacıyla; sağlık hizmetlerinin kalitesi ve etkinliği artırılmalıdır.

Teknolojik Altyapı

Bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısındaki bölgesel farklılıklar azaltılmalı, toplumun tüm kesimlerinin geniş bant teknolojileri başta olmak üzere bilgi ve iletişim teknolojilerine uygun maliyetlerle erişimi artırılmalıdır.

Referanslar

- Fagerberg J, Srholec M., 2007. The competitiveness of nations: why some countries prosper while others fall behind?. World Development, 35(10), 1595–1620.
- Sala-i-Martin, X., Bilbao-Osorio, B., Blanke, J., Hanous, M.D., Geiger, T. (2011) The Global Competitiveness Index 2011-2012: Setting the Foundations for Strong Productivity
- Lopez-Claros A., Altinger L., Blanke J., Drzeniek M., Mia I., 2006, "The Global Competitiveness Index: Identifying the Key Elements of Sustainable Growth," The Global Competitiveness Report 2006-2007, Palgrave MacMillan, New York.
- Ögütçü, M. 2007, 2023 Türkiye Yol Haritası, Etkileşim Yayınları
- OECD Publishing (1998), Human Capital Investment: An international Comparison; OECD Publishing, ISBN: 9789264162891
- (TÜİK 2009) DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ TEMMUZ / 2009
- (TÜİK 2008) ; DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ TEMMUZ / 2008
- (TÜİK; DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ TEMMUZ / 2007
- WEF (2005) The Global Competitiveness Report 2005-2006.
- WEF (2006) The Global Competitiveness Report 2006-2007.
- WEF (2007) The Global Competitiveness Report 2007-2008.
- WEF (2008) The Global Competitiveness Report 2008-2009.
- WEF (2009) The Global Competitiveness Report 2009-2010.
- WEF (2010) The Global Competitiveness Report 2010-2011
- WEF (2011) The Global Competitiveness Report 2011-2012
- OECD Economic Surveys: Turkey, September 2010
- World Economic Outlook, September 2011, IMF
- ISO (2011) İstanbul Sanayi Odası Ekonomik Durum Tespit Anketi Sonuçları 2011-1 Ağustos 2011
- Gürer, H. (2011) Ekonomik Görünüm, Dengeli Büyüme Arayışları, Deloitte, Haziran 2011
- Orta Vadeli program 2012-2014

Eklr

Ek 1 WEF Tarafından Ülkelerin Gruplandırılması

Küresel Rekabet Endeksi, her biri bir ülkenin verimlilik ve rekabeti açısından kritik veriler içeren üç alt endeksin tartılı ortalamasından oluşmaktadır. Tartılar ise, ülkenin içinde bulunduğu gelişme aşamasına göre farklılık arz etmektedir. Bu bağlamda ülkeler; 1. grup ülkeleri (Üretim Faktörleri Odaklı) (GSMH'sı 2.000 USD'nin altında olan ülkeler), "1. Gruptan 2. Gruba Geçiş Ülkeleri" (2.000-3.000 USD GSMH'sı olan ülkeler), "Verimlilik Odaklı Ülkeler Ülkeleri" (Verimlilik Odaklı) (3.000-9.000 USD GSMH'sı olan ülkeler), "Verimlilikten, İnovasyon Odağına Geçiş Ülkeleri (GSMH 9.000-17.000) ve 3. grup ülkeleri (İnovasyon odaklı) (GSMH'sı 17.000'in üzerinde olan ülkeler) şeklinde beş ana gruba ayrılır.

Tablo 24

1. Grup	1-2 Geçiş Grubu	2.Grup	2-3 Geçiş Grubu	3.Grup
Üretim Faktörleri Odaklı	Faktörlerden Verimliliğe Geçiş	Verimlilik Odaklı	Verimlilikten İnovasyona Geçiş	İnovasyon Odaklı
Benin	Azerbaycan	Belize	Barbados	ABD
Bolivya	Botsvana	Bosna-Hersek	Brezilya	Avustralya
Burkina Faso	Brunei Sultanlığı	Bulgaristan	Estonya	Avusturya
Burundi	Cezayir	Cape Verde	Hırvatistan	Bahreyn
Chad	Ermenistan	Çin	Letonya	Belçika
Doğu Timor	Filipinler	Dominik Cum.	Litvanya	BAE
Etiyopya	Georgia	Ekvador	Lübnan	Çek Cumhuriyeti
Fildişi Sahilleri	Guatemala	El Salvador	Macaristan	Danimarka
Gambiya	Guyana	Endonezya	Meksika	Finlandiya
Gana	Honduras	Fas	Polonya	Fransa
Haiti	İran İslam Cum.	Güney Afrika	Rusya Fed.	GKRY
Hindistan	Jamaika	Karadağ	Slovak Cum.	Güney Kore
Kamboçya	Kazakistan	Kolombiya	Şili	Hollanda
Kamerun	Kuveyt	Kostarika	Trinidad ve Tobago	Hong Kong
Kenya	Mısır	Makedonya	Türkiye	İsveç
Kırgız Cumhuriyeti	Moğolistan	Malezya	Umman	İsviçre
Lesotho	Paraguay	Mauritius	Uruguay	İngiltere
Madagaskar	Qatar	Namibya		İrlanda
Malawi	Sri Lanka	Panama		İspanya
Mali	Suriye	Peru		İsrail
Moldova	Suudi Arabistan	Romanya		İtalya
Moritanya	Ukrayna	Sırbistan		İzlanda
Mozambik	Venezuela	Surinam		Japonya
Nepal		Svaziland		Kanada
Nijerya		Tayland		Lüksemburg
Nikaragua		Tunus		Malta
Pakistan		Ürdün		Norveç
Ruanda				Portekiz
Senegal				Porto Riko
Tacikistan				Singapur
Tanzanya				Slovenya
Uganda				Tayvan
Vietnam				Yeni Zelanda
Yemen				Yunanistan
Zambiya				
Zimbabve				

Ek 2 2009-2011 Türkiye Sıralamaları

En Düşük Sıra Oranca Sıra En Yüksek Sıra

Ana Bileşen / Bileşen	3	2	1
	(133 Ülke)	(139 Ülke)	(142 Ülke)
KURUMLAR	96	88	80
1,01 Mülkiyet Hakları	89	83	72
1,02 Fikri Mülkiyetin Korunması	105	117	108
1,03 Kamu Fonlarının Dağıtımını Çeşitlendirilmesi	92	76	68
1,04 Politikacılara Güven	90	81	68
1,05 Sistem Dışı Ödemeler ve Rüşvet	2009'da yok	76	68
1,06 Yargı Bağımsızlığı	74	83	88
1,07 Kamu Yönetiminin Kararlarında Kayırmacılık	95	89	86
1,08 Kamu Yönetiminin Harcamalarında İsraf	101	96	72
1,09 Kamu Düzenlemeleriyle Getirilen Yükler	93	81	93
1,10 Oluşan Mutabakatsızlıkların Çözümünde hukuki çerçevenin verimliliği	83	73	66
1,11 Kanun, mevzuat ve ilgili diğer düzenlemelerde gerekli değişiklikler için hukuki çerçevenin verimliliği	71	74	68
1,12 Kamunun Politika Oluşturma Sürecinde Şeffaflık	67	54	44
1,13 Terörün İş Dünyası Üzerinde Yarattığı Maliyet	126	135	134
1,14 Suç ve Şiddetin İş Dünyası Üzerinde Yarattığı Maliyet	83	86	80
1,15 Örgütlü Suçların Varlığı	108	104	101
1,16 Polisin Sunduğu Hizmetlere Olan Güven	81	98	103
1,17 İşletmelerin Ahlaki Davranış Şekilleri	83	79	65
1,18 Denetleme ve Raporlama Standartlarının Gücü	89	87	86
1,19 İşletme Üst Yönetimlerinin Etkinliği	125	105	104
1,20 Azınlık Hissedarlarının Haklarının Korunması	98	97	92
1,21 Yatırımcı Haklarının Korunmasına İlişkin Süreçlerin Güçlü Olup Olmadığı	2009'da yok	45	47
ALTYAPI	62	56	51
2,01 Genel Altyapının Niteliği	62	40	34
2,02 Karayollarının Niteliği	48	46	42
2,03 Demiryolu Altyapısının Kalitesi	63	63	60
2,04 Liman Altyapısının Kalitesi	78	72	69
2,05 Hava Ulaşımı Altyapısının Niteliği	54	44	40
2,06 Hava Ulaşımında Kullanılabilir Koltuk Kilometresi Oranı (Kilometre / Hafta)	2009'da yok	23	21
2,07 Elektrik Dağıtım Şebekesinin Niteliği	84	73	73
2,08 Sabit Telefon Hatları	55	59	53
2,09 Mobil Telefon Aboneleri	71	86	94
MAKROEKONOMİK İSTİKRAR	64	83	69
3,01 Kamu Bütçe Dengesi	2009'da yok	96	52
3,02 Ulusal Tasarruf Oranı	64	102	110
3,03 Enflasyon	88	101	122
3,04 Faiz Oranlarındaki Marj (Spread)	36	39	43
3,05 Kamu Borç Stoku	72	81	80
3,06 Ülke Kredi Notu	2009'da yok	66	57
SAĞLIK VE TEMEL EĞİTİM	74	72	75
4,01 Sıtmanın İş Dünyası Üzerinde Yarattığı Etki	69	72	71
4,02 Sıtma Olayları-Vakaları	72	75	74
4,03 Tüberkülozun-Veremin İş Dünyasına Etkileri	38	30	37
4,04 Verem Olayları-Vakaları	50	56	55
4,05 HIV/AIDS'in İş Dünyasına etkileri	25	23	30
4,06 HIV Yaygınlığı	40	1	1
4,07 Bebek Ölümleri	82	81	79
4,08 Ortalama Ömür-Yaşam Süresi	59	81	85
4,09 İlköğretimin Kalitesi	92	94	100
4,10 İlköğretimde Okullaşma Oranı	78	94	52
YÜKSEK ÖĞRETİM VE İŞBAŞINDA EĞİTİM	73	71	74
5,01 Ortaöğretime Kayıt	87	84	85
5,02 Yükseköğrenime Kayıt	57	60	60

5,03 Eğitim Sisteminin Kalitesi	79	95	94
5,04 Matematik ve Fen Bilimleri Eğitiminin Kalitesi	74	99	103
5,05 İş Yönetimi Alanında Eğitim Veren Kurumların Niteliği	81	105	110
5,06 Okullarda İnternet Erişimi	54	57	64
5,07 Araştırma ve Eğitim Hizmetlerine Yerel Erişim	75	58	69
5,08 Personel Eğitiminin Kapsamı	84	85	86
ÜRÜN PİYASALARININ ETKİNLİĞİ	56	59	47
6,01 Yerel Rekabetin Yoğunluğu	32	15	13
6,02 Pazar Hâkimiyetinin Kapsamı	53	45	41
6,03 Tekel-Monopol Karşıtı Politikaların Etkinliği	45	34	33
6,04 Vergilendirmenin Kapsamı ve Etkisi	121	118	122
6,05 Toplam Vergi Oranı	77	81	88
6,06 Bir İşletmeyi Hizmete Açmak için Gerekli Prosedür-İşlem Sayısı	26	34	34
6,07 Bir İşletme Kurmak için Gereken Zaman	9	13	13
6,08 Tarım Politikaları Maliyeti	73	70	62
6,09 Ticaret Engellerinin (varlığı ve) Yaygınlığı	59	65	71
6,10 Dış Ticaretle İlişkin Tarifeler	46	60	67
6,11 Yabancı Mülkiyetinin Yaygınlığı	75	86	98
6,12 Yabancı Yatırım Kurallarının İş Dünyasına Etkileri	53	58	76
6,13 Gümrük Prosedürlerinin Getirdiği Yükler	98	96	94
6,14 İthalatın GSMH'ye Oranı	2009'da yok	2010'da yok	125
6,15 Müşteri Odaklılığın Derecesi	58	33	27
6,16 Alıcıların Bilgi Düzeyi	97	114	97
EMEĞ PİYASALARININ GELİŞİMİŞLİĞİ	120	127	133
7,01 İşçi-İşveren İlişkilerinde İşbirliği	115	119	123
7,02 Ücretlerin Belirlenmesinde Esneklik Düzeyi	69	55	54
7,03 İstihdamın Katılığı	75	86	90
7,04 İşten Çıkarma ve İşe Alma Pratikleri	31	63	63
7,05 Haftalık Ücret Cinsinden İşten Çıkarma Maliyetleri	114	120	124
7,06 Ödeme ve Verimlilik	75	71	75
7,07 Profesyonel Yönetime Güven	80	81	80
7,08 Beyin Göçü	70	90	97
7,09 İş Gücüne Kadın Katılımı	125	131	133
FINANS PİYASALARININ GELİŞİMİŞLİĞİ	80	61	55
8,01 Mali Hizmetlerin Varlığı-Mevcudiyeti	2009'da yok	52	43
8,02 Mali Hizmetlerin Satın Alınabilirliği	2009'da yok	40	40
8,03 Yerel Sermaye Piyasaları Aracılığıyla Finansman Sağlama	65	46	42
8,04 Kredi Erişim Kolaylığı	75	77	73
8,05 Risk Sermayesi Yaygınlığı	107	99	82
8,xx Sermaye Akışına Sınırlamalar	36	41	2011'de yok
8,06 Bankaların Sağlamlığı	89	36	33
8,07 Hisse Senedi Borsalarına İlişkin Düzenlemeler	71	46	32
8,08 Yasal Haklar Endeksi	83	86	89
TEKNOLOJİK ALTYAPI	54	56	55
9,01 Son Teknolojilerin Yaygınlığı	47	48	52
9,02 Teknolojinin Firma Düzeyinde Benimsenmesi	52	51	44
9,03 Yabancı Yatırımı ve Teknoloji Transferi	61	64	71
9,04 İnternet Kullanıcıları	54	65	64
9,05 Geniş Bant İnternet Kullanıcıları	49	54	53
9,06 İnternet Bant Genişliği	2009'da yok	46	58
PAZAR BÜYÜKLÜĞÜ	15	16	17
10,01 İç Pazar Büyüklüğü Endeksi	15	16	15
10,02 Dış Pazar Büyüklüğü Endeksi	25	26	28
İŞ DÜNYASININ GELİŞİMİŞLİK DÜZEYİ	52	52	58
11,01 Yerel Tedarikçi Sayısı	29	27	33
11,02 Yerel Tedarikçi Kalitesi	52	59	65
11,03 Kümelerin Gelişimine İlişkin Konum-Durum	52	61	70
11,04 Rekabetçi Avantaja Sahip Olmanın Durumu-Doğası	76	68	77
11,05 Değer Zincirinin Derinliği-Genişliği	41	43	49
11,06 Uluslararası Dağıtım Üzerindeki Kontrol	36	18	27
11,07 Üretim Süreci Gelişmişliği	46	38	38
11,08 Pazarlamanın Kapsamı	44	33	37
11,09 Yetkinin Delege Edilmesine-Göçertilmesine İlişkin İsteklilik	95	122	127
İNNOVASYON	69	67	69
12,01 İnovasyon Kapasitesi	46	55	71
12,02 Bilimsel Araştırma Kurumlarının Kalitesi	71	89	89
12,03 Şirket Ar-Ge Harcamaları	76	62	62
12,04 Ar-Ge'de Üniversite-Sanayi İşbirliği	67	82	74
12,05 Kamunun İleri Teknoloji Ürünlerini Satın Almaları (kamu tedarik politikaları)	89	62	56
12,06 Bilim İnsanı ve Mühendis Mevcudiyeti	51	44	35
12,07 Faydalı Model Patentler	74	70	69

RESMİ SPONSOR



İNOVASYON OTURUMU SPONSORU



DEMİR-ÇELİK OTURUMU SPONSORU



KONGRE SPONSORU



HİZMET SPONSORLARI



